การใช้ฐานข้อมูลออนไลน์ที่ให้บริการในสำนักหอสมุดกลาง
ของนิสิตระดับบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

สารนิพนธ์
ของ
มาลินี ภูหมั่นเพียร

เสนอต่อบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาบรรณารักษศาสตร์และสารสนเทศศาสตร์
พฤษภาคม 2554
ลิขสิทธิ์เป็นของ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

การใช้ฐานข้อมูลออนไลน์ที่ให้บริการในสำนักหอสมุดกลาง ของนิสิตระดับบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

สารนิพนธ์

ของ

มาลินี ภูหมั่นเพียร

เสนอต่อบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา

ตามหลักสูตรปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาบรรณารักษศาสตร์และสารสนเทศศาสตร์

พฤษภาคม 2554

การใช้ฐานข้อมูลออนไลน์ที่ให้บริการในสำนักหอสมุดกลาง ของนิสิตระดับบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

บทคัดย่อ

ของ

มาลินี ภูหมั่นเพียร

เสนอต่อบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาบรรณารักษศาสตร์และสารสนเทศศาสตร์
พฤษภาคม 2554

มาลินี ภูหมั่นเพียร. (2553). **การใช้ฐานข้อมูลออนไลน์ที่ให้บริการในสำนักหอสมุดกลางของนิสิตระดับบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.** สารนิพนธ์ ศศ.ม. (บรรณารักษศาสตร์และสารสนเทศศาสตร์). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. อาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์: อาจารย์ศศิพิมล ประพินพงศกร

การวิจัยครั้งนี้มีความมุ่งหมายเพื่อศึกษาสภาพการใช้และปัญหาในการใช้ฐานข้อมูลออนไลน์ รวมทั้งเปรียบเทียบปริมาณการใช้และปัญหาในการใช้ฐานข้อมูลออนไลน์ที่ให้บริการในสำนักหอสมุดกลาง มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ของนิสิตระดับบัณฑิตศึกษา โดยจำแนกตามกลุ่มสาขาวิชาวิทยาศาสตร์สุขภาพและวิทยาศาสตร์เทคโนโลยี และกลุ่มสาขาวิชามนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ กลุ่มตัวอย่าง คือ นิสิตระดับบัณฑิตศึกษา จำนวน 382 คน เครื่องมือที่ใช้ คือ แบบสอบถาม สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล คือ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และทดสอบสมมุติฐานด้วยค่า t-test

ผลการวิจัยสรุปได้ดังนี้

1. สภาพการใช้ฐานข้อมูลออนไลน์ พบว่า

1.1 นิสิตระดับบัณฑิตศึกษาทราบข้อมูลเกี่ยวกับฐานข้อมูลออนไลน์จากเว็บไซต์ของสำนักหอสมุดกลาง มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เรียนรู้วิธีการใช้ฐานข้อมูลออนไลน์ด้วยตนเอง และสถานที่ใช้ฐานข้อมูลออนไลน์ คือ ที่พักหรือที่อยู่อาศัยของตนเอง

1.2 นิสิตระดับบัณฑิตศึกษามีวัตถุประสงค์ในการใช้ฐานข้อมูลออนไลน์เพื่อทำปริญญานิพนธ์/สารนิพนธ์ และเพื่อการทำรายงาน/งานที่ได้รับมอบหมาย วิธีการใช้ฐานข้อมูลออนไลน์ คือ อ่านจากหน้าจอทันทีและสั่งพิมพ์เฉพาะหน้าที่ต้องการ ความถี่ในการเข้าใช้ฐานข้อมูลออนไลน์สูงสุด คือ วันละครั้ง โดยมีระยะเวลาในการเข้าใช้แต่ละครั้งประมาณ 40 นาที และเห็นประโยชน์ในการใช้ฐานข้อมูลเพราะได้รับสารสนเทศจำนวนมาก มีความหลากหลาย และสามารถสืบค้นได้ตลอด 24 ชั่วโมง อีกทั้งยังสามารถอ่านเนื้อหาของสารสนเทศผ่านคอมพิวเตอร์ได้ทันที

2. ปริมาณการใช้ฐานข้อมูลออนไลน์ พบว่า นิสิตระดับบัณฑิตศึกษามีปริมาณการใช้ฐานข้อมูลออนไลน์โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายฐานข้อมูล พบว่า ฐานข้อมูลที่มีการใช้สูงสุดอยู่ในระดับมากมีเพียงฐานข้อมูลเดียว คือ ProQuest Digital Dissertation & Thesis เมื่อเปรียบเทียบตามกลุ่มสาขาวิชา พบว่า นิสิตกลุ่มสาขาวิชาต่างกันมีการใช้ฐานข้อมูลออนไลน์โดยรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยที่นิสิตกลุ่มสาขาวิชาวิทยาศาสตร์สุขภาพและวิทยาศาสตร์เทคโนโลยีมีการใช้ฐานข้อมูลออนไลน์มากกว่านิสิตกลุ่มสาขาวิชามนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ และฐานข้อมูลที่ใช้มากกว่า ได้แก่ ScienceDirect, SpringerLink, Academic Search Elite, Academic Search Complete, ACM และ ISI Web of Science ตามลำดับ ส่วนฐานข้อมูลที่นิสิตกลุ่มสาขาวิชามนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ใช้มากกว่านิสิตกลุ่มสาขาวิชาวิทยาศาสตร์สุขภาพและวิทยาศาสตร์เทคโนโลยีมีเพียงฐานข้อมูลเดียว คือ Education Research Complete

3. ปัญหาในการใช้ฐานข้อมูลออนไลน์ พบว่า นิสิตระดับบัณฑิตศึกษามีปัญหาในการใช้ฐานข้อมูลออนไลน์โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านที่นิสิตมีปัญหาในระดับมากมีเพียงด้านเดียว คือ ด้านระบบเครือข่าย/เครื่องคอมพิวเตอร์ ในเรื่องการเชื่อมต่อเครือข่ายคอมพิวเตอร์นอกเครือข่ายกับมหาวิทยาลัยไม่มีความสะดวก เมื่อเปรียบเทียบตามกลุ่มสาขาวิชาพบว่านิสิตกลุ่มสาขาวิชาต่างกันมีปัญหาในการใช้ฐานข้อมูลออนไลน์โดยรวมไม่แตกต่างกัน เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่าไม่แตกต่างเช่นกัน แต่เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบความแตกต่าง 2 ข้อดังนี้คือ 1) นิสิตกลุ่มสาขาวิชาวิทยาศาสตร์สุขภาพและวิทยาศาสตร์เทคโนโลยีมีปัญหาการใช้ฐานข้อมูลออนไลน์ในเรื่องที่นิสิตไม่มีเวลาเข้าใช้ฐานข้อมูลออนไลน์มากกว่านิสิตกลุ่มสาขาวิชามนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ 2) นิสิตกลุ่มสาขาวิชามนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์มีปัญหาการใช้ฐานข้อมูลออนไลน์ในเรื่องฐานข้อมูลออนไลน์ที่จัดให้บริการไม่ครอบคลุมเนื้อหาที่ต้องการมากกว่านิสิตกลุ่มสาขาวิชาวิทยาศาสตร์สุขภาพและวิทยาศาสตร์เทคโนโลยี

THE ONLINE DATABASES USAGE BY GRADUATE STUDENTS AT THE CENTRAL LIBRARY, SRINAKHARINWIROT UNIVERSITY

AN ABSTRACT

BY

MALINEE POOMONPEAN

Presented in Partial Fulfillment of the Requirements for the

Master of Arts Degree in Library and Information Science

at Srinakharinwirot University

May 2011

Malinee Poomonpean. (2011). **The Online Databases Usage by Graduate Students Central Library at the Central Library, Srinakharinwirot University.** Master's Project, M.A. (Library and Information Science). Bangkok: Graduate School, Srinakharinwirot University. Project Advisor: Ms. Sasipimol Prapinpongsakorn.

This study aimed to investigate and compare online database usage including its problems by graduate students at Central Library, Srinakharinwirot University, according to the subjects of health science, science/technology; and humanities and social science. The subjects consisted of 382 graduate students. Questionnaire was administered and then data were analyzed and presented by percentage, mean, standard deviation, and t-test.

The results revealed as follows:

1. In accordance with online database usage, it was found that;

1.1 The graduate students got information about the online databases through library website and learned how to search by themselves and usually used at their own residence.

1.2 The purposes of usage were for thesis/project, and report/assignment, the method used was screen browsing and print on demand, they always used once a day with the average of 40 minutes. However, they realized the usefulness of databases as well as variety and convenience (24 hours and prompt access).

2. According to quantity of usage, it was found that their usage was at a moderate level. When considered each databases usage, it showed that ProQuest Digital Dissertation & Thesis was most frequently used while those of usage by students in health science, science/technology were significant higher at .05 level than those of students in humanities and social science. The databases they used included ScienceDirect, SpringerLink, Academic Search Elite, Academic Search Complete, ACM, and ISI Web of Science, respectively whereas the only database which those of students in humanities and social science more frequently used was Education Research complete.

3. The problems of usage were at a moderate level as a whole. When considered each aspects, it was found that network system/computer was the only one big problem, that was inconvenience when especially when it was connected outside the university network. When compared those in each subjects, there were no significant differences as a whole and in each aspects, except in each items, it was found that; 1) those of students in health science, science and technology had less time on usage than those of students in humanities and social science, and 2) those of students in humanities and social science needed more databases than those of students in health science, science/technology.

อาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์ ประธานคณะกรรมการบริหารหลักสูตร และคณะกรรมการสอบได้พิจารณาสารนิพนธ์เรื่อง การใช้ฐานข้อมูลออนไลน์ที่ให้บริการในสำนักหอสมุดกลางของนิสิตระดับบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ของ มาลินี ภูหมั่นเพียร ฉบับนี้แล้ว เห็นสมควรรับเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาบรรณารักษศาสตร์และสารสนเทศศาสตร์ ของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒได้

อาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์

.....

(อาจารย์ศศิพิมล ประพินพงศกร)

ประธานคณะกรรมการบริหารหลักสูตร

.....

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. อารีย์ ชื่นวัฒนา)

คณะกรรมการสอบ

..... ประธาน

(อาจารย์ศศิพิมล ประพินพงศกร)

..... กรรมการสอบสารนิพนธ์

(รองศาสตราจารย์พวา พันธุ์เมฆา)

..... กรรมการสอบสารนิพนธ์

(รองศาสตราจารย์ธาดาศักดิ์ วชิรปรีชาพงษ์)

อนุมัติให้รับสารนิพนธ์ฉบับนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาบรรณารักษศาสตร์และสารสนเทศศาสตร์ ของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

..... คณบดีคณะมนุษยศาสตร์

(อาจารย์ ดร. วาณี อรรจน์สาธิต)

วันที่ 27 เดือนพฤษภาคม พ.ศ. 2554

ประกาศคุณูปการ

สารนิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จได้ด้วยความกรุณาอย่างสูงจากอาจารย์ศศิพิมล ประพินพงศกร อาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์ ที่ได้ให้คำปรึกษา แนะนำ และแก้ไขข้อบกพร่องต่างๆ ด้วยความเอาใจใส่อย่างดียิ่งจนสารนิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลุล่วงเป็นอย่างดี ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูง

ขอกราบขอบพระคุณ รองศาสตราจารย์พวา พันธุ์เมฆา ที่ได้ให้คำปรึกษาแนะนำแก่ผู้วิจัยและตรวจแก้ไขข้อบกพร่อง ตลอดจนกรุณาเสียสละเวลาร่วมเป็นคณะกรรมการสอบปากเปล่า ขอกราบขอบพระคุณ รองศาสตราจารย์ธาดาศักดิ์ วชิรปรีชาพงษ์ ที่ได้ร่วมเป็นคณะกรรมการสอบปากเปล่า และขอขอบคุณคณาจารย์ภาควิชาบรรณารักษศาสตร์และสารสนเทศศาสตร์ทุกท่านที่คอยห่วงใยและให้คำปรึกษา ตลอดจนประสิทธิ์ประสาทวิชาให้แก่ผู้วิจัย

ขอกราบขอบพระคุณ คณะผู้บริหารสำนักหอสมุดกลาง มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ นงนารถ ชัยรัตน์ อดีตผู้อำนวยการสำนักหอสมุดกลาง นางวนิดา วงศ์วัฒนะ รองผู้อำนวยการฝ่ายวิชาการและแผน และนางพิมล เมฆสวัสดิ์ รองผู้อำนวยการฝ่ายส่งเสริมผู้ใช้และวิจัย ที่ได้ให้โอกาสในการลาศึกษาต่อ ตลอดจนกรุณาให้ทุนสนับสนุนการศึกษาต่อแก่ผู้วิจัยตลอดหลักสูตร ตามโครงการพัฒนาบุคลากรของสำนักหอสมุดกลาง มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

ขอกราบขอบพระคุณ นางพิมล เมฆสวัสดิ์ นางศุภกร เมาลานนท์ นางสาวธันย์ณิชา ธนินจิรโชติพัชร ที่ได้กรุณาเป็นผู้เชี่ยวชาญในการตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย รวมทั้งข้อแนะนำต่างๆ ที่เป็นประโยชน์อย่างยิ่งในการทำวิจัยครั้งนี้

ขอขอบคุณผู้ร่วมงานในสำนักหอสมุดกลาง มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ทุกท่านที่ให้ความช่วยเหลือและให้กำลังใจมาตลอด รวมทั้งนิสิตที่เป็นกลุ่มตัวอย่างที่เสียสละเวลาในการตอบแบบสอบถามจนทำให้งานวิจัยนี้สำเร็จลุล่วงได้ด้วยดี ขอขอบคุณ รุ่นพี่ เพื่อนร่วมรุ่นโดยเฉพาะนายธนศักดิ์ เมืองเจริญ ที่ได้เอื้อเฟื้อคอมพิวเตอร์โน๊ตบุ๊คส์ เป็นเครื่องมือในการจัดทำสารนิพนธ์ฉบับนี้ และน้องๆ สาขาบรรณารักษศาสตร์และสารสนเทศศาสตร์ ภาคพิเศษทุกรุ่น ที่คอยให้คำปรึกษาและเป็นกำลังใจแก่ผู้วิจัยตลอดมา

มาลินี ภูหมั่นเพียร

สารบัญ

บทที่		หน้า
1	**บทนำ**.....	1
	ภูมิหลัง.....	1
	ความมุ่งหมายของการวิจัย.....	3
	ความสำคัญของการวิจัย.....	4
	ขอบเขตของการวิจัย.....	4
	ประชากรที่ใช้ในการวิจัย.....	4
	กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย.....	4
	ตัวแปรที่ศึกษาที่ใช้ในการวิจัย.....	4
	นิยามศัพท์เฉพาะ.....	5
	กรอบแนวคิดในการวิจัย.....	6
	สมมุติฐานในการวิจัย.....	6
2	**เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง**.....	7
	ฐานข้อมูลออนไลน์.....	7
	ความหมายของฐานข้อมูลออนไลน์.....	7
	องค์ประกอบของระบบฐานข้อมูลออนไลน์.....	9
	ความสำคัญและประโยชน์ของฐานข้อมูลออนไลน์.....	10
	ประเภทของฐานข้อมูลออนไลน์.....	11
	สำนักหอสมุดกลาง มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.....	13
	ประวัติความเป็นมา.....	13
	การบริหารงานส่วนราชการ.....	14
	งานส่งเสริมผู้ใช้.....	14
	ฐานข้อมูลออนไลน์ของสำนักหอสมุดกลาง มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ	15
	การให้บริการฐานข้อมูลออนไลน์.....	18
	การจัดกิจกรรมส่งเสริมการใช้บริการฐานข้อมูลออนไลน์.....	19
	สถิติการใช้ฐานข้อมูลออนไลน์.....	20
	งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	21
	งานวิจัยในต่างประเทศ.....	21
	งานวิจัยในประเทศ.....	22

สารบัญ (ต่อ)

บทที่		หน้า
3	**วิธีดำเนินการวิจัย**.....	26
	การกำหนดประชากรและการเลือกกลุ่มตัวอย่าง.....	26
	การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	26
	การเก็บรวบรวมข้อมูล.....	28
	การจัดกระทำและการวิเคราะห์ข้อมูล.....	28
4	**ผลการวิเคราะห์ข้อมูล**	30
	สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล.....	30
	การเสนอผลการการวิเคราะห์ข้อมูล.....	30
	ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	31
5	**สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ**.....	44
	ความมุ่งหมายของการวิจัย.....	44
	สมมุติฐานการวิจัย.....	44
	วิธีดำเนินการวิจัย.....	44
	สรุปผลการวิจัย.....	46
	อภิปรายผลการวิจัย.....	49
	ข้อเสนอแนะ.....	55
	บรรณานุกรม.....	57
	ภาคผนวก.....	61
	ประวัติย่อผู้ทำสารนิพนธ์.....	73

บัญชีตาราง

ตาราง		หน้า
1	สถิติการใช้ฐานข้อมูลออนไลน์ที่สำนักหอสมุดกลาง มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ……	20
2	สถานภาพของนิสิตระดับบัณฑิตศึกษา ที่ตอบแบบสอบถาม……..	31
3	สภาพการใช้ / ไม่ใช้ฐานข้อมูลออนไลน์ของนิสิตระดับบัณฑิตศึกษา…..	31
4	แหล่งที่ทำให้ทราบข้อมูลเกี่ยวกับฐานข้อมูลออนไลน์ของนิสิต ระดับบัณฑิตศึกษา……	32
5	วิธีการเรียนรู้การใช้ฐานข้อมูลออนไลนของนิสิตระดับบัณฑิตศึกษา……	32
6	สถานที่ในการเข้าใช้ฐานข้อมูลออนไลน์ของนิสิตระดับบัณฑิตศึกษา…..	33
7	วัตถุประสงค์ในการเข้าใช้ฐานข้อมูลออนไลน์ของนิสิตระดับบัณฑิตศึกษา	33
8	วิธีการใช้ฐานข้อมูลออนไลน์ของนิสิตระดับบัณฑิตศึกษา…….	33
9	ความถี่และระยะเวลาในการเข้าใช้ฐานข้อมูลออนไลน์ของนิสิต ระดับบัณฑิตศึกษา……	34
10	ประโยชน์ในการใช้ฐานข้อมูลออนไลน์ของนิสิตระดับบัณฑิตศึกษา……..	35
11	ปริมาณการใช้ฐานข้อมูลออนไลน์ของนิสิตระดับบัณฑิตศึกษา……...	35
12	เปรียบเทียบปริมาณการใช้ฐานข้อมูลออนไลน์ของนิสิต ระดับบัณฑิตศึกษา จำแนกตามกลุ่มสาขาวิชา……	36
13	ปัญหาการใช้ฐานข้อมูลออนไลน์ที่ของนิสิตระดับบัณฑิตศึกษา……..	38
14	เปรียบเทียบปัญหาการใช้ฐานข้อมูลออนไลน์ของนิสิต ระดับบัณฑิตศึกษา จำแนกตามกลุ่มสาขาวิชา……	40
15	เหตุผลที่ไม่ใช้ฐานข้อมูลออนไลน์ของนิสิตระดับบัณฑิตศึกษา.....	42
16	ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะอื่นๆ……..….	43

บทที่ 1
บทนำ

ภูมิหลัง

การศึกษาในระดับบัณฑิตศึกษามีความมุ่งหมายเพื่อพัฒนาความรู้ความเชี่ยวชาญเฉพาะสาขาวิชา โดยมีจุดมุ่งหมายในการส่งเสริมสร้างความรู้ในเชิงลึกในสาขาวิชาใดวิชาหนึ่ง การเรียนการสอนจึงออกมาในรูปของการศึกษาค้นคว้าเพิ่มเติมให้มีความรู้อย่างลึกซึ้งและมีความเชี่ยวชาญในสาขาวิชานั้นๆ การศึกษาในระดับบัณฑิตศึกษาต้องมีการศึกษาค้นคว้าวิจัยสร้างสรรค์องค์ความรู้ใหม่ๆ ให้เกิดขึ้นในสังคมและวงวิชาการ เป้าหมายของผู้เรียนต้องมุ่งสู่ความเป็นเลิศทางวิชาการ ดังนั้นการเรียนการสอนในระดับบัณฑิตศึกษาจึงไม่ใช่แค่ฟังบรรยายจากผู้สอนอย่างเดียว นิสิตระดับบัณฑิตศึกษาจะต้องฝึกค้นคว้าหาความรู้จากแหล่งสารสนเทศทุกแหล่งด้วยตนเอง เช่น ตำรา วารสารวิชาการ อินเทอร์เน็ต (เกรียงศักดิ์ เจริญวงศ์ศักดิ์. 2540: 3) การหมั่นฝึกค้นคว้าและการมีทักษะในการสืบค้นทรัพยากรสารสนเทศจากเครื่องมือและบริการที่ห้องสมุดจัดไว้ให้นั้น จะช่วยให้นิสิตรับสารสนเทศที่มีคุณภาพและนำไปใช้ในการในการเรียนการสอน การทำรายงาน และการทำวิจัย ในการศึกษาระดับบัณฑิตศึกษาต่อไป

ปัจจุบันความเจริญก้าวหน้าทางเทคโนโลยีสารสนเทศ เทคโนโลยีคอมพิวเตอร์ และเทคโนโลยีการสื่อสารคมนาคม เป็นปัจจัยสำคัญที่มีผลต่อการเปลี่ยนแปลงการผลิตสื่อสิ่งพิมพ์ รูปแบบการผลิต การจัดระบบการจัดเก็บและการเผยแพร่อย่างมากมาย กล่าวคือมีเทคโนโลยีสารสนเทศทำให้เกิดการผลิตสารสนเทศหลากหลายรูปแบบออกมา ทำให้เกิดการแพร่หลายของสารสนเทศจำนวนมากจนเกิดภาวะทะลักทะลายของสารสนเทศ ระบบการให้บริการข่าวสาร หรือการค้นคว้าเพื่อเพิ่มพูนความรู้เปลี่ยนรูปแบบไปเป็นอันมาก โดยเฉพาะการให้บริการของห้องสมุด ซึ่งแต่เดิมเชื่อกันว่าหนังสือวารสาร สื่อโสตทัศนวัสดุ และอุปกรณ์การศึกษาต่างๆ ที่มีอยู่ในห้องสมุดเป็นแหล่งทรัพยากรสารสนเทศสำคัญ เป็นศูนย์รวมของสารสนเทศเพื่อการศึกษาค้นคว้าหาความรู้ ดังนั้นห้องสมุดจึงต้องมีการปรับเปลี่ยนเพื่อเพิ่มศักยภาพในการให้บริการและก่อให้เกิดผลดีในภาพรวมของห้องสมุด รวมทั้งการขยายบทบาทของห้องสมุดให้สามารถบริการและเผยแพร่ข้อมูลได้อย่างมีประสิทธิภาพ สะดวก รวดเร็ว และสนองตอบความต้องการของผู้ใช้

ผลจากการเปลี่ยนแปลงทางด้านเทคโนโลยีที่ทันสมัยทำให้รูปแบบทรัพยากรสารสนเทศของห้องสมุดเปลี่ยนแปลงไปจากเดิม มีการพัฒนารูปแบบการบันทึก การจัดเก็บ การเผยแพร่ และการเข้าถึงสารสนเทศในรูปแบบที่หลากหลาย ทั้งในรูปแบบสื่อสิ่งพิมพ์ สื่อโสตทัศนวัสดุ โดยเฉพาะทรัพยากรสารสนเทศอิเล็กทรอนิกส์ซึ่งจัดเก็บอยู่ในรูปแบบฐานข้อมูลออนไลน์ (Online database) เช่น หนังสือที่มีรูปเล่มจะมีการเผยแพร่ในรูปแบบของหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ (e-book) บทความวารสารที่เคยที่ตีพิมพ์ในรูปของสิ่งพิมพ์ จะมีการเผยแพร่ในรูปแบบของวารสารอิเล็กทรอนิกส์

(e-Journal) มากขึ้น และในส่วนของวิทยานิพนธ์ต่างประเทศก็จะมีการจัดเก็บอยู่ในรูปแบบของฐานมูลออนไลน์หรือวิทยานิพนธ์อิเล็กทรอนิกส์ (e-Thesis) ซึ่งเป็นทางเลือกใหม่ให้กับผู้ใช้บริการสำหรับที่ต้องการศึกษาค้นคว้าโดยไม่มีข้อจำกัดในเรื่องระยะเวลา สามารถค้นหาได้และเรียกผลการสืบค้นได้ การเปลี่ยนแปลงดังกล่าวทำให้ผู้ใช้สามารถเข้าถึงสารสนเทศได้อย่างสะดวก รวดเร็ว ได้ข้อมูลที่ถูกต้อง ทันสมัยและครอบคลุมเนื้อหาที่ผู้ใช้ต้องการ เพราะสามารถจัดเก็บได้ในปริมาณมาก ใช้เวลาในการสืบค้นน้อยกว่าทรัพยากรสิ่งพิมพ์ ประหยัดค่าใช้จ่าย เนื้อหาครอบคลุมหลายสาขาวิชาและสนับสนุนการใช้ทรัพยากรสารสนเทศร่วมกัน (อรทัย วารีสอาด. 2544: 45) ปัจจุบันห้องสมุดมหาวิทยาลัยได้บริการการใช้ฐานข้อมูลออนไลน์ ช่วยในการค้นคว้าและเป็นเครื่องมือช่วยชี้แนะแหล่งความรู้ที่อยู่ในรูปสื่อสิ่งพิมพ์ ซึ่งเป็นการสนับสนุนให้มีการสืบค้นสารสนเทศจากสื่อสิ่งพิมพ์ได้อย่างรวดเร็ว ถูกต้อง ตรงต่อความต้องการ และประหยัดเวลา (พวา พันธุ์เมฆา. 2541: 211)

สำหรับการบริการฐานข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์เพื่อการสืบค้นของโครงการพัฒนาเครือข่ายระบบห้องสมุดในประเทศไทย (Thai Library Integrated System: ThaiLIS) เป็นการดำเนินการเชื่อมโยงเครือข่ายห้องสมุดมหาวิทยาลัยส่วนกลาง เครือข่ายห้องสมุดมหาวิทยาลัยส่วนภูมิภาคและสำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา (สกอ.) เข้าด้วยกันบนเครือข่าย UniNet เพื่อพัฒนาระบบห้องสมุดให้เป็นระบบอัตโนมัติ โดยการนำคอมพิวเตอร์และเทคโนโลยีสารสนเทศสมัยใหม่มาใช้กับงานห้องสมุด สร้างระบบเครือข่ายเชื่อมโยงระหว่างห้องสมุดมหาวิทยาลัย เพื่อให้การบริการสารสนเทศมีความครบถ้วน รวดเร็ว และเกิดการใช้ทรัพยากรร่วมกันอย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งจะเป็นรากฐานสำคัญในการพัฒนาองค์ความรู้เพื่อเป็นศูนย์กลางการเรียนรู้ (สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา. 2552: ออนไลน์) โครงการ ThaiLIS จึงเป็นโครงการที่ให้บริการการสืบค้นฐานข้อมูลออนไลน์ในประเทศและต่างประเทศเพื่อการใช้ทรัพยากร ตามเกณฑ์มาตรฐานเดียวกันและเข้าถึงข้อมูลสารสนเทศตลอดจนเอกสารฉบับเต็มได้สะดวก รวดเร็ว ผ่านเครือข่ายสารสนเทศเพื่อพัฒนาการศึกษา

ดังนั้นห้องสมุดมหาวิทยาลัย ซึ่งเป็นหน่วยงานหนึ่งที่มีภารกิจหลักในการจัดหา จัดเก็บและรวบรวมทรัพยากรสารสนเทศ ที่มีการบันทึกในทุกรูปแบบให้ครบถ้วนตามความจำเป็น และต่อเนื่องให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของมหาวิทยาลัย (สุริทอง ศรีสะอาด. 2544: 277) โดยมุ่งให้บริการทรัพยากรสารสนเทศได้ตรงกับความต้องการผู้ใช้ สนับสนุนการเรียนการสอนของอาจารย์และนิสิตเพื่อการศึกษาค้นคว้าและการเรียนรู้ด้วยตนเอง ทันต่อเวลาและเข้าถึงสารสนเทศได้อย่างสะดวกรวดเร็ว โดยการสืบค้นผ่านเครือข่ายทั้งระบบเครือข่ายระยะใกล้และระบบเครือข่ายระยะไกลผ่านระบบการเชื่อมต่อและเครือข่ายมหาวิทยาลัย แต่ในการให้บริการฐานข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์หรือฐานข้อมูลออนไลน์ ที่บอกรับโดยโครงการพัฒนาเครือข่ายระบบห้องสมุดในประเทศไทย ซึ่งอยู่ในความรับผิดชอบของ สกอ. นั้นยังไม่เพียงพอ ห้องสมุดมหาวิทยาลัยจะต้องพิจารณาและเสนอชื่อฐานข้อมูลออนไลน์อื่นๆ หรือฐานข้อมูลที่ห้องสมุดต้องการบอกรับเองให้มหาวิทยาลัยทราบเพื่อจะได้พิจารณาและจัดสรรงบประมาณในการจัดหาทรัพยากรสารสนเทศหรือการบอกรับเป็นสมาชิก

ฐานข้อมูลเพิ่มเติม เพื่อให้สอดคล้องกับหลักสูตรการเรียนการสอนในสาขาวิชาต่างๆ ที่เปิดให้มีการเรียนการสอนในมหาวิทยาลัย และเพื่อให้ตรงกับความต้องการของผู้ใช้ให้มากที่สุด

สำนักหอสมุดกลาง มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เป็นสถาบันหนึ่งที่ได้เข้าร่วมโครงการพัฒนาเครือข่ายระบบห้องสมุดในประเทศไทย โดยมีบทบาทในการพัฒนามหาวิทยาลัยให้เป็นแหล่งบริการทรัพยากรสารสนเทศทุกรูปแบบและพัฒนาเครื่องมือช่วยการค้นคว้า เพื่อสนับสนุนการเรียนการสอนและการค้นคว้าวิจัย รวมทั้งส่งเสริมการใช้บริการแก่นิสิตและคณาจารย์ของ มหาวิทยาลัย โดยได้กำหนดวัตถุประสงค์ในการนำเทคโนโลยีสารสนเทศที่เหมาะสมและทันสมัยมาใช้ในการเชื่อมโยงเครือข่ายทั้งในประเทศและนอกประเทศ โดยเฉพาะอย่างยิ่งการให้บริการฐานข้อมูลออนไลน์และฐานข้อมูลที่ห้องสมุดบอกรับเอง ซึ่งสำนักหอสมุดกลาง ได้ดำเนินการประชาสัมพันธ์ให้ผู้ใช้เข้ามาใช้บริการอย่างต่อเนื่อง รูปแบบของการประชาสัมพันธ์ที่ดำเนินการไปแล้ว ได้แก่ การจัดทำคู่มือการสืบค้นฐานข้อมูลออนไลน์โดยเผยแพร่ผ่านทางอินเทอร์เน็ต การจัดการสอนการสืบค้นตามคณะ/ภาควิชาต่างๆ การจัดทำเอกสารเผยแพร่การสืบค้น การแนะนำการสืบค้นเฉพาะกลุ่มผู้ใช้ตามคำขอ การจัดฝึกอบรมให้แก่นิสิตและอาจารย์ โดยเน้นการฝึกอบรมและการเรียนรู้ด้วยตนเอง เพื่อให้เกิดทักษะในการสืบค้น (มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. สำนักหอสมุดกลาง. 2552: 99) เป็นต้น

ในฐานะที่ผู้วิจัยเป็นบรรณารักษ์ มีหน้าที่ให้บริการแก่ผู้ใช้ บริการตอบคำถามและช่วยค้นคว้า จัดการฝึกอบรมการใช้แนะนำการสืบค้นฐานข้อมูลออนไลน์ให้กับนิสิตระดับบัณฑิตศึกษา จึงมีความสนใจศึกษาการใช้ฐานข้อมูลออนไลน์ที่บอกรับโดยสำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษาแห่งชาติ เพื่อศึกษาสภาพการใช้ ปริมาณการใช้และปัญหาในการใช้ฐานข้อมูลออนไลน์ที่ให้บริการในสำนักหอสมุดกลาง และเพื่อให้มหาวิทยาลัยได้รับทราบการใช้ฐานข้อมูลออนไลน์ ของนิสิตโดยตรงและเป็นแนวทางในการตัดสินใจในการจัดหาและคัดเลือกฐานข้อมูลออนไลน์มาไว้ให้บริการแก่นิสิตและอาจารย์ในมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เพื่อใช้ประกอบในการเรียนการสอนและการค้นคว้าวิจัย ผลที่ได้จากการวิจัยในครั้งนี้จะช่วยให้สำนักหอสมุดกลางนำไปพิจารณาเพื่อหาแนวทางในการปรับปรุงและพัฒนาในเรื่องการให้บริการฐานข้อมูลออนไลน์ให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น รวมทั้งช่วยพัฒนาคุณภาพด้านการใช้ทรัพยากรสารสนเทศให้สอดคล้องกับความต้องการของนิสิตและอาจารย์มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒเพื่อให้เกิด ประโยชน์สูงสุดและคุ้มค่ามากที่สุด

ความมุ่งหมายของการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยตั้งความมุ่งหมายไว้ดังนี้

1. เพื่อศึกษาสภาพการใช้ฐานข้อมูลออนไลน์ที่ให้บริการในสำนักหอสมุดกลางของนิสิตระดับบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

2. เพื่อศึกษาปริมาณการใช้ฐานข้อมูลออนไลน์ที่ให้บริการในสำนักหอสมุดกลางของนิสิตระดับบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

3. เพื่อเปรียบเทียบปริมาณการใช้ฐานข้อมูลออนไลน์ที่ให้บริการในสำนักหอสมุดกลางของนิสิตระดับบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ จำแนกตามกลุ่มสาขาวิชา

4. เพื่อศึกษาปัญหาการใช้ฐานข้อมูลออนไลน์ที่ให้บริการในสำนักหอสมุดกลางของนิสิตระดับบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

5. เพื่อเปรียบเทียบปัญหาการใช้ฐานข้อมูลออนไลน์ที่ให้บริการในสำนักหอสมุดกลางของนิสิตระดับบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ จำแนกตามกลุ่มสาขาวิชา

ความสำคัญของงานวิจัย

ผลการวิจัยทำให้ทราบสภาพการใช้ ปริมาณการใช้ รวมทั้งสภาพปัญหา และสามารถนำมาเป็นแนวทางในการปรับปรุงการให้บริการฐานข้อมูลออนไลน์เพื่อให้ผู้ใช้บริการเข้าไปใช้ได้อย่างสะดวก รวมทั้งการให้ความรู้หรือการให้การศึกษาแก่ผู้ใช้ เพื่อส่งเสริมการใช้ฐานข้อมูลออนไลน์ให้สอดคล้องกับความต้องการของผู้ใช้จากฐานข้อมูลออนไลน์ให้เกิดความคุ้มค่ามากที่สุด

ขอบเขตของการวิจัย

ประชากรที่ใช้ในการวิจัย

ประชากรที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ นิสิตระดับบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ที่เรียนในปีการศึกษา 2553 จำนวน 4,115 คน

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยคือ นิสิตระดับบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ที่กำลังศึกษาในปีการศึกษา 2553 ที่สุ่มมาจากประชากรข้างต้น โดยใช้วิธีการสุ่มแบบแบ่งชั้น (Stratified Random Sampling) ตามกลุ่มสาขาวิชา ได้กลุ่มตัวอย่าง 382 คน ซึ่งมากกว่าจำนวนที่กำหนดไว้ในตารางกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างของ เครซี่และมอร์แกน (Krejcie; & Morgan. 1970: 607-610) คือ 354 คน

ตัวแปรที่ศึกษา

1. ตัวแปรอิสระ ได้แก่ กลุ่มสาขาวิชาของนิสิตระดับบัณฑิตศึกษา ซึ่งแบ่งเป็น
   1.1 สาขาวิชามนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์
   1.2 สาขาวิชาวิทยาศาสตร์สุขภาพและสาขาวิทยาศาสตร์เทคโนโลยี
2. ตัวแปรตาม ได้แก่
   2.1 ปริมาณการใช้ฐานข้อมูลออนไลน์
   2.2 ปัญหาในการใช้ฐานข้อมูลออนไลน์

นิยามศัพท์เฉพาะ

1. ฐานข้อมูลออนไลน์ หมายถึง ฐานข้อมูลออนไลน์ที่สำนักหอสมุดกลางจัดให้บริการแก่ผู้ใช้ ผ่านระบบเครือข่ายมหาวิทยาลัย ประกอบด้วยฐานข้อมูลบรรณานุกรมพร้อมสาระสังเขป และเอกสารฉบับเต็ม ครอบคลุมแหล่งข้อมูลประเภทต่างๆ เช่น บทความวารสาร งานวิจัย วิทยานิพนธ์ ได้แก่

ฐานข้อมูล ThaiLIS เป็นฐานข้อมูลที่ใช้ร่วมกันระหว่างห้องสมุดสถาบันอุดมศึกษาในโครงการพัฒนาเครือข่ายระบบห้องสมุดในประเทศไทย (Thailand Library Integrated System: ThaiLIS) ในความรับผิดชอบของสำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา ในการวิจัยครั้งนี้จะศึกษาเพียง 10 ฐาน และฐานข้อมูลที่ห้องสมุดบอกรับเอง จำนวน 2 ฐานข้อมูล รวมเป็น 12 ฐานข้อมูล ได้แก่ ฐานข้อมูล ACM, Academic Search Elite, Academic Search Complete, Education Research Complete, H.W. Wilson, IEEE/IEE, ISI Web of Science, ProQuest ABI/INFORM Complete, ProQuest Dissertations & Theses, ProQuest Medical Library, ScienceDirect, Springerlink

2. สภาพการใช้ฐานข้อมูลออนไลน์ หมายถึง ข้อเท็จจริงการเข้าใช้ฐานข้อมูลออนไลน์โดยทั่วๆ ไป เช่น เคยใช้/ไม่เคยใช้ เหตุผลการใช้/ไม่ใช้ แหล่งที่ทำให้ทราบข้อมูล วิธีการเรียนรู้ สถานที่ใช้ วัตถุประสงค์ในการใช้ วิธีการใช้ ความถี่และระยะเวลาในการเข้าใช้ และประโยชน์ในการใช้ เป็นต้น

3. ปริมาณการใช้ฐานข้อมูลออนไลน์ หมายถึง ข้อเท็จจริงเกี่ยวกับปริมาณความมากน้อยในการเข้าใช้ฐานข้อมูลออนไลน์ในแต่ละฐาน

4. ปัญหาในการใช้ฐานข้อมูลออนไลน์ หมายถึง ความไม่สะดวกหรือข้อขัดข้องที่เกิดขึ้นจากการใช้ฐานข้อมูลออนไลน์ในรูปแบบต่างๆ ซึ่งในการวิจัยครั้งนี้ได้แบ่งปัญหาออกเป็น 3 ด้าน คือ 1) ด้านผู้ใช้บริการ 2) ด้านผู้ให้บริการ และ 3) ด้านระบบเครือข่าย/เครื่องคอมพิวเตอร์ เป็นต้น

5. นิสิตระดับบัณฑิตศึกษา หมายถึง นิสิตที่กำลังศึกษาอยู่ในระดับปริญญาโทและปริญญาเอกที่ลงทะเบียนเรียนในปีการศึกษา 2553 บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

6. กลุ่มสาขาวิชา หมายถึง กลุ่มสาขาวิชาที่มีการเรียนการสอนภายในมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ซึ่งในการวิจัยครั้งนี้แบ่งออกเป็น 2 กลุ่มสาขาวิชา ประกอบด้วยคณะในสาขาวิชาต่างๆ 2 กลุ่มสาขาวิชา ดังนี้

6.1 กลุ่มสาขาวิชามนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ ได้แก่ คณะมนุษยศาสตร์ คณะศึกษาศาสตร์ คณะศิลปกรรมศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์ สถาบันวิจัยพฤติกรรมศาสตร์ สำนักทดสอบทางการศึกษาและจิตวิทยา บัณฑิตวิทยาลัย

6.2 กลุ่มสาขาวิชาวิทยาศาสตร์สุขภาพและกลุ่มสาขาวิทยาศาสตร์เทคโนโลยี ได้แก่ คณะพลศึกษา คณะแพทยศาสตร์ คณะทันตแพทยศาสตร์ คณะวิทยาศาสตร์ คณะวิศวกรรมศาสตร์

กรอบแนวคิดในการวิจัย

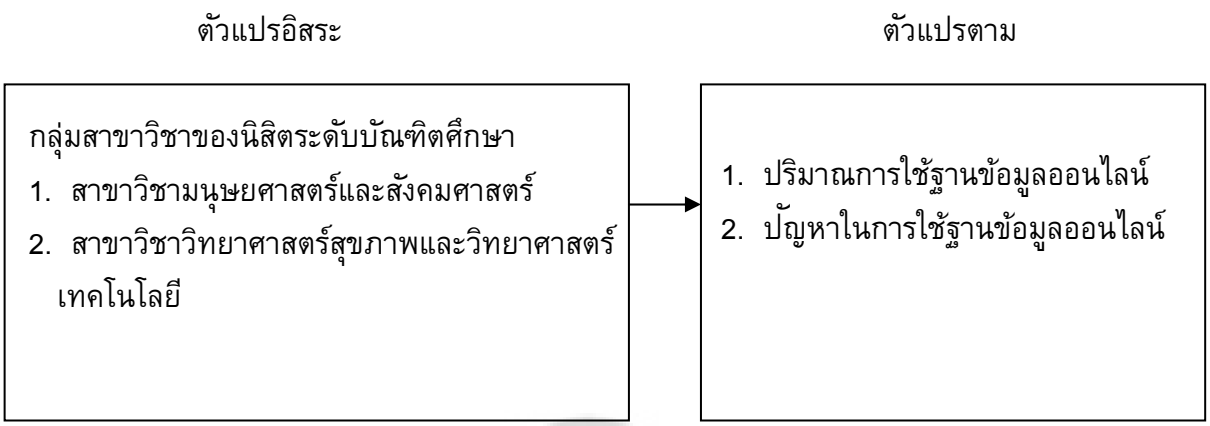

สมมุติฐานในการวิจัย

1. นิสิตระดับบัณฑิตศึกษาที่ศึกษาอยู่ในกลุ่มสาขาวิชาต่างกัน มีปริมาณการใช้ฐานมูลออนไลน์แตกต่างกัน

2. นิสิตระดับบัณฑิตศึกษาที่ศึกษาอยู่ในกลุ่มสาขาวิชาต่างกัน มีปัญหาการใช้ฐานข้อมูลออนไลน์แตกต่างกัน

บทที่ 2
เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง และนำเสนอตามหัวข้อต่อไปนี้

1. ฐานข้อมูลออนไลน์
   - 1.1 ความหมายของฐานข้อมูลออนไลน์
   - 1.2 องค์ประกอบของระบบฐานข้อมูลออนไลน์
   - 1.3 ความสำคัญและประโยชน์ของฐานข้อมูลออนไลน์
   - 1.4 ประเภทของฐานข้อมูลออนไลน์
2. สำนักหอสมุดกลาง มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
   - 2.1 ประวัติความเป็นมา
   - 2.2 การบริหารงานส่วนราชการ
   - 2.3 งานส่งเสริมผู้ใช้
3. ฐานข้อมูลออนไลน์ของสำนักหอสมุดกลาง มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
   - 3.1 ฐานข้อมูลออนไลน์ของสำนักหอสมุดกลาง
   - 3.2 การให้บริการฐานข้อมูลออนไลน์ของสำนักหอสมุดกลาง
   - 3.3 การจัดกิจกรรมส่งเสริมการใช้บริการฐานข้อมูลออนไลน์
   - 3.4 สถิติการใช้ฐานข้อมูลออนไลน์
4. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
   - 4.1 งานวิจัยในต่างประเทศ
   - 4.2 งานวิจัยในประเทศ

ฐานข้อมูลออนไลน์

ความหมายของฐานข้อมูลออนไลน์

ฐานข้อมูลออนไลน์ (Online Database) เป็นทรัพยากรสารสนเทศประเภทหนึ่งที่มีความสำคัญในการเรียนการสอนและการวิจัยในปัจจุบัน สามารถนำไปใช้ในการอ้างอิงทางวิชาการ เนื่องจากทราบแหล่งที่มา มีการตรวจสอบจากผู้ทรงคุณวุฒิและได้รับการรับรองจากผู้เชี่ยวชาญในสาขานั้นๆ มีผู้ให้ความหมายคำว่า “ฐานข้อมูลออนไลน์” ไว้หลากหลายดังต่อไปนี้

ไรท์ (Reitz. 2010: ออนไลน์) ได้ให้ความหมายของคำว่า “ฐานข้อมูล” ว่าเป็นการรวบรวมฐานข้อมูลดิจิทัลขนาดใหญ่ ในรูปแบบของรายการบรรณานุกรม สาระสังเขป เอกสารฉบับเต็ม นามสงเคราะห์ ภาพ สถิติต่างๆ ที่มีเนื้อหาหรือเขตข้อมูลที่เฉพาะเจาะจง ประกอบด้วยการ

บันทึก และการจัดรูปแบบเพื่อความสะดวก รวดเร็วในการค้นคืน ส่วนคำว่า “ออนไลน์” หมายถึง การเชื่อมต่อระหว่างเครือข่ายอินเทอร์เน็ต ผ่านการเชื่อมโยงด้วยระบบเครือข่ายโทรคมนาคม ซึ่งต่างกับระบบ stand-alone นอกจากนี้ยังหมายถึงอุปกรณ์คอมพิวเตอร์รวมทั้งส่วนประกอบอื่นที่แยกออกมา อยู่ภายใต้การควบคุมหน่วยประมวลผลกลาง (CPU) และพร้อมสำหรับใช้งาน สามารถสื่อสาร โต้ตอบและการใช้งานได้โดยตรงจริงทันทีทันใด

แมคเคน และ เมอร์ริล (McCain; & Merrill. 2001: 142) ได้ให้ความหมายของคำว่า ฐานข้อมูลออนไลน์ ว่าเป็นแหล่งสารสนเทศในรูปแบบที่สามารถใช้ร่วมกันได้ มีลักษณะพิเศษในด้านเนื้อหาหรือรูปแบบ แหล่งสารสนเทศอิเล็กทรอนิกส์ประเภทนี้ผลิตโดยรัฐหรือนิติบุคคล และคำนึงถึงการใช้ประโยชน์ เพื่อการสื่อสารระหว่างกัน ในการสืบค้นและการค้นคืนสารสนเทศ ฐานข้อมูลออนไลน์สามารถเข้าถึงได้โดยระบบโทรคมนาคมหรือการเชื่อมโยงด้วยระบบเครือข่ายระยะไกลไปยังผู้จัดให้บริการหรือผู้ขาย ส่วนในเรื่องค่าใช้จ่ายขึ้นอยู่กับห้องสมุดที่ให้บริการ หรือการใช้ฐานข้อมูลในแต่ละบุคคลและแต่ละฐานข้อมูล

นงลักษณ์ ไม่หน่ายกิจ (2543: 63) กล่าวถึงฐานข้อมูลออนไลน์ว่า เป็นฐานข้อมูลที่เข้าถึงโดยผ่านระบบโทรคมนาคม และต้องมีคอมพิวเตอร์กลางสำหรับจัดเก็บข้อมูลขนาดใหญ่จำนวนหลายฐานข้อมูล และนำส่งข้อมูลให้ผู้ใช้ได้ในระยะไกลโดยผ่านทางโมเด็ม ส่วนด้านการจัดจำหน่ายฐานข้อมูลออนไลน์นั้นส่วนใหญ่แล้วผู้ผลิตจะไม่ได้เป็นผู้จัดจำหน่าย แต่จะผลิตให้กับผู้จัดจำหน่ายทำหน้าที่เผยแพร่สารสนเทศแทน ซึ่งมักจะเรียกกันว่า “ฐานข้อมูลออนไลน์เชิงพาณิชย์”

ลัดดา โกรดิ (2545: 79) กล่าวว่า ฐานข้อมูลออนไลน์เป็นฐานข้อมูลที่สามารถสืบค้นผ่านระบบออนไลน์ มีข้อมูลที่ทันสมัยจำนวนมากสามารถค้นคืนได้อย่างรวดเร็ว จะเน้นฐานข้อมูลตามสาขาวิชาโดยมีค่าใช้จ่ายหลายแบบ เช่น แบบอนุญาตให้ใช้งานของหน่วยงาน (Site license) หรือการใช้งานส่วนบุคคล (Individual) ต้องบอกรับเป็นสมาชิก ส่วนการคิดค่าใช้จ่ายอาจจะมีการคิดตามจำนวนครั้ง จำนวนผู้ใช้ จำนวนของฐานข้อมูล จำนวนเครื่องคอมพิวเตอร์ที่เชื่อมโยงกับฐานข้อมูลที่ให้บริการ เป็นต้น โดยการสืบค้นออนไลน์จะพบปัญหา 2 ประการคือ ค่าใช้จ่ายแพงและใช้ค่อนข้างยากเพราะว่าผู้ใช้บริการต้องเรียนรู้การใช้คำสั่งการค้นคืนของต่างฐานข้อมูลต่างผู้ผลิต

น้ำทิพย์ วิภาวิน (2547: 162) ได้ให้ความหมายของฐานข้อมูลเชิงพาณิชย์หรือฐานข้อมูลออนไลน์ว่า หมายถึงฐานข้อมูลในสาขาวิชาต่างๆ ที่ห้องสมุดบอกรับเป็นสมาชิก โดยการใช้ข้อมูลจากซีดีรอมหรือใช้บริการฐานข้อมูลผ่านเครือข่ายอินเทอร์เน็ต ซึ่งจะต้องเสียค่าเช่าหรือค่าธรรมเนียมในการผ่าน หรือขอรหัสผ่านเข้าไปยังฐานข้อมูลนั้นๆ ในปัจจุบันบริษัทผู้ผลิตมักจะให้ผู้ใช้มีทางเลือกในการใช้งานมากขึ้นโดยผลิตฐานข้อมูลออกมาจำหน่ายทั้งในรูปออนไลน์และซีดี-รอม สามารถจัดเก็บได้ทั้งภาพและเสียง

นุชรี ตรีโลจน์วงศ์ และอัมพร ขาวบาง (2548: 91) อธิบายว่า ฐานข้อมูลออนไลน์ เป็นฐานข้อมูลที่สามารถค้นหาโดยผ่านระบบเครือข่ายอินเทอร์เน็ต ผู้ใช้สามารถสืบค้นได้หลายคน ในเวลาเดียวกัน ค้นหาข้อมูลได้หลากหลายและรวดเร็ว สามารถค้นหาข้อมูลได้ทุกที่ที่มีเครือข่าย ให้ข้อมูลที่มีความทันสมัยกว่าสิ่งพิมพ์และซีดีรอม ฐานข้อมูลนี้มีทั้งแบบเสียค่าใช้จ่ายและไม่เสีย

ค่าใช้จ่าย แบบที่เสียค่าใช้จ่ายส่วนใหญ่แล้วผู้ใช้บริการต้องเข้าผ่านระบบ ต้องอาศัยรหัสผ่าน ฐานข้อมูลนี้มีข้อจำกัดหลายอย่าง เช่น ไม่สามารถเข้าถึงได้ หากเครือข่ายขัดข้อง ความไม่คงที่ และความไม่แน่นอนของการคงอยู่ของสารสนเทศ

จากความหมายดังกล่าวข้างต้นสามารถสรุปได้ว่า ฐานข้อมูลออนไลน์ หมายถึง ข้อมูลสารสนเทศที่มีการรวบรวมและจัดเก็บไว้อย่างเป็นระบบในฐานข้อมูลโดยมีโปรแกรมจัดการฐานข้อมูลเป็นเครื่องมือช่วยในการจัดการข้อมูลให้ถูกต้อง มีระบบและอำนวยความสะดวกรวดเร็วในการค้นคืน เป็นฐานข้อมูลที่มีข้อมูลสารสนเทศ อยู่ในรูปของข้อมูลดิจิทัล ในปริมาณมาก ทันสมัย เชื่อถือได้ การใช้บริการมีทั้งแบบเสียค่าใช้จ่ายและไม่เสียค่าใช้จ่าย ผู้ใช้สามารถเข้าถึงสารสนเทศได้โดยการสืบค้นผ่านทางอินเทอร์เน็ตในเวลาเดียวกันและพร้อมกันได้ครั้งละหลายคน และค้นหาข้อมูลได้หลากหลาย รวดเร็ว ได้ข้อมูลที่ทันสมัยครบถ้วนสมบูรณ์และตรงกับความต้องการ โดยสืบค้นได้ทุกที่ที่มีเครือข่าย

องค์ประกอบของระบบฐานข้อมูลออนไลน์

ระบบฐานข้อมูลออนไลน์มีองค์ประกอบที่สำคัญ ดังนี้ (ประภาวดี สืบสนธิ์. 2543: 49; ดารณี แซ่ตั้ง. 2549: 20)

1. ข้อมูล เป็นข้อมูลที่นำมาจัดเก็บไว้ในฐานข้อมูลตามโครงสร้างที่ได้กำหนดไว้ ลักษณะข้อมูลสามารถใช้คีย์ฟิลด์ร่วมกัน และผู้ใช้ระบบจะต้องสามารถใช้ร่วมกันได้
2. ฮาร์ดแวร์ คือเครื่องคอมพิวเตอร์ อุปกรณ์คอมพิวเตอร์ต่างๆ ฮาร์ดแวร์ที่สำคัญคือหน่วยความจำ ทั้งหน่วยความจำหลักและหน่วยความจำสำรองที่ใช้ในการจัดการข้อมูล
3. ซอฟต์แวร์ ของระบบฐานข้อมูลออนไลน์ที่สำคัญที่สุดคือซอฟต์แวร์ระบบจัดการฐานข้อมูล ที่เป็นตัวกลางในการติดต่อระหว่างผู้ใช้กับฐานข้อมูล ในการเพิ่ม ลบหรือค้นหาข้อมูลจากฐานข้อมูล รวมทั้งทำหน้าที่ควบคุมความถูกต้อง ความซ้ำซ้อน และความสัมพันธ์ระหว่างข้อมูลต่างๆแทนโปรแกรมเมอร์ทำให้ผู้ใช้สามารถเรียกข้อมูลได้ โดยไม่จำเป็นต้องทราบถึงโครงสร้างทางกายภาพของข้อมูล
4. ผู้ที่เกี่ยวข้องระบบฐานข้อมูลแบ่งได้ 3 กลุ่ม ได้แก่

4.1 ผู้ที่ทำหน้าที่พัฒนาโปรแกรมเรียกใช้ฐานข้อมูล (Application programmer) มีหน้าที่เพื่อเรียกใช้ฐานข้อมูลจากระบบฐานข้อมูลมาประมวลผล

4.2 ผู้ใช้ข้อมูลปลายทาง (End user) คือผู้ใช้ปลายทางที่เรียกข้อมูลจากฐานข้อมูลออกมาใช้งาน

4.3 ผู้ทำหน้าที่ดูแลฐานข้อมูล (Database administration) เป็นผู้กำหนดกำหนดการเสนอข้อมูลต่อผู้ใช้ และกำหนดวิธีการทำงานต่างๆ ให้มีประสิทธิภาพมากที่สุด นอกจากนี้ยังรวมถึงหน้าที่อื่นๆ ดังนี้ 1) การออกแบบฐานข้อมูล การกำหนดว่าฐานข้อมูลจะต้องมีแฟ้ม ฟิลด์ ข้อมูลอะไรบ้าง และในแต่ฟิลด์ มีขอบเขตและขนาดของข้อมูลเท่าใด 2) การติดต่อสื่อสารเพื่อสอบถามความต้องการของผู้ใช้ 3) การกำหนดสิทธิ์ ระบบการรักษาความปลอดภัย รวมทั้งกฎ

ระบียบและเงื่อนไขการใช้ฐานข้อมูล เพื่อป้องกันข้อผิดพลาดที่จะเกิดขึ้น 4) ควบคุมการทำงานของระบบให้มีประสิทธิภาพและตอบสนองความต้องการที่เปลี่ยนไปของผู้ใช้

5. ระบบโทรคมนาคม ระบบฐานข้อมูลออนไลน์จะสามารถใช้งานได้จะต้องประกอบด้วยคอมพิวเตอร์กลางที่เก็บฐานข้อมูลขนาดใหญ่ การส่งข้อมูลแก่ผู้ใช้ปลายทางที่อยู่ห่างไกลได้ เทอร์มินัลจะเชื่อมต่อกับคอมพิวเตอร์ของศูนย์บริการที่เรียกว่า Host องค์การที่เป็นเจ้าของข้อมูลเก็บข้อมูลในโมเด็มและสามารถค้นหาเรียกสารสนเทศที่ต้องการได้โดยใช้ซอฟต์แวร์การหาและค้นคืนที่ติดตั้งในระบบ

ความสำคัญและประโยชน์ของฐานข้อมูลออนไลน์

ฐานข้อมูลเป็นแหล่งรวบรวมข้อมูลหรือสารสนเทศปริมาณมากที่เก็บอยู่ในระบบคอมพิวเตอร์ ฐานข้อมูลออนไลน์มีข้อดีหลายประการ เช่น การสืบค้นสารสนเทศออนไลน์จะได้รับข้อมูลอย่างรวดเร็ว ประหยัดเวลามากกว่าการค้นจากตัวเล่มที่เป็นฉบับพิมพ์ เข้าถึงสารสนเทศได้ตลอดเวลา ได้สารสนเทศตามความต้องการ สามารถสั่งพิมพ์ บันทึก หรือส่งผลการสืบค้นทางไปรษณีย์อิเล็กทรอนิกส์ได้ทันที และที่สำคัญมากที่สุดคือผู้ใช้สามารถเข้าถึงสารสนเทศได้ทุกที่ทุกเวลา จากสถานที่ใดก็ได้ (ดารณี แซ่ตั้ง. 2549: 21)

อาภากร ธาตุโลหะ (2547: 76) กล่าวถึงความสำคัญของฐานข้อมูลดังนี้ ฐานข้อมูลเป็นแหล่งที่รวบรวมสารสนเทศ ที่สามารถเก็บข้อมูลได้เป็นจำนวนมาก สามารถปรับปรุงแก้ไขเปลี่ยนแปลงได้ตลอดเวลา และสามารถใช้พร้อมกันได้หลายคน โดยสามารถใช้ต่างสถานที่ได้ด้วย ดังนั้นห้องสมุดหรือสถาบันที่ให้บริการสารสนเทศเกือบทุกแห่งได้จัดหาฐานข้อมูลออนไลน์มาให้บริการแก่ผู้ใช้ ทำให้การเข้าถึงสารสนเทศขยายขอบเขตออกไปอย่างกว้างขวางและเปิดโอกาสให้ผู้ใช้ได้รับข้อมูลที่ทันสมัยได้อย่างสะดวกรวดเร็วและช่วยประหยัดเวลาในการค้นคืนสารสนเทศได้เป็นอย่างมาก เทโนเพียร์ และ รีด (Tenopir; & Read. 2000: 234) ได้ชี้ให้เห็นความสำคัญและประโยชน์ของฐานข้อมูลออนไลน์ดังนี้

1. ช่วยประหยัดงบประมาณของห้องสมุด การบอกรับฐานข้อมูลออนไลน์เป็นการลดภาระค่าใช้จ่ายในการบอกรับวารสาร เนื่องจากลดจำนวนการบอกรับวารสารที่ซ้ำซ้อนลงได้ รวมทั้งไม่ต้องเสียเนื้อที่ห้องสมุดในการจัดเก็บ

2. ช่วยขยายขอบเขตในการแสวงหาความความรู้ใหม่ ที่กระจัดกระจายอยู่ในแหล่งสารสนเทศทั่วโลก

3. เป็นเครื่องมือช่วยชี้แหล่งสารสนเทศที่มีอยู่ในรูปสื่อสิ่งพิมพ์ ซึ่งเป็นส่วนเสริมให้สามารถเข้าถึงสื่อสิ่งพิมพ์ได้รวดเร็ว ถูกต้อง และตรงกับความต้องการ

4. สามารถสืบค้นสารสนเทศโดยไม่จำกัดระยะเวลาและสถานที่ ผ่านระบบสื่อสารโทรคมนาคม ทำให้สืบค้นอย่างสะดวกและรวดเร็ว

5. ผลการสืบค้นมีความเฉพาะเจาะจงและสามารถค้นหาเรื่องที่มีหลายแนวคิดในเรื่องเดียวกันได้ง่าย โดยไม่จำกัดว่าจะต้องค้นเพียงหัวเรื่องเดียวเท่านั้น

6. ข้อมูลมีความทันสมัย ข้อมูลในฐานข้อมูลจะมีการปรับปรุงให้ทันสมัยอยู่เสมอ เนื่องจากการปรับปรุงข้อมูลทำได้รวดเร็วกว่าการปรับปรุงข้อมูลในรูปสื่อสิ่งพิมพ์ ฐานข้อมูลแต่ละฐานจะมีกำหนดระยะเวลาที่แน่นอนในการปรับปรุงให้ทันสมัย

จะเห็นได้ว่าฐานข้อมูลออนไลน์มีความสำคัญและประโยชน์ ต่อผู้ใช้บริการในด้านการได้รับสารสนเทศที่ทันสมัยและตรงตามความต้องการ ความสะดวกและรวดเร็ว ช่วยประหยัดเวลาในการศึกษาค้นคว้า สามารถสืบค้นจากทางไกลได้ โดยการเชื่อมต่อกับระบบเครือข่ายอินเทอร์เน็ต และในส่วนของห้องสมุดที่ให้บริการ เป็นเครื่องมือช่วยชี้แนะแหล่งความรู้ที่อยู่ในรูปสิ่งพิมพ์ซึ่งเป็นการสนับสนุนให้ค้นหาสารสนเทศได้รวดเร็ว ถูกต้องและตรงกับความต้องการ สามารถปรับปรุงฐานข้อมูลให้มีความทันสมัย (ผ่องพรรณ แย้มแขไข. 2544: 6-7; พวา พันธุ์เมฆา. 2541: 212)

ประเภทของฐานข้อมูลออนไลน์

ไรซ์ (Rice. 1985: 297) ได้กล่าวถึงฐานข้อมูลออนไลน์ว่าเป็นแหล่งรวบรวมหรือแหล่งบริการอ้างอิง ซึ่งประกอบด้วยฐานข้อมูลบรรณานุกรม (Bibliographic database) ฐานข้อมูลตัวเลข (Numeric database) โดย ไรซ์ (Rice. 1985: 313) ได้กล่าวว่า ฐานข้อมูลตัวเลข ได้พัฒนาก่อนฐานข้อมูลบรรณานุกรม ซึ่งนอกจากฐานข้อมูลบรรณานุกรมแล้ว ยังให้ดรรชนี บทคัดย่อหรือสาระสังเขปและฐานข้อมูลเอกสารเต็มรูป

Directory of Online Database ของบริษัท Cuadra Associates ได้แบ่งฐานข้อมูลออกเป็น 2 ประเภทใหญ่ คือ (Lee. 1983: 76-77; นงลักษณ์ ไม่หน่ายกิจ. 2543: 66-67)

1. ฐานข้อมูลอ้างอิง (Reference database) เป็นฐานข้อมูลอ้างอิงหรือชี้แนะแหล่งของสารสนเทศ เพื่อให้ผู้ใช้สามารถเข้าถึงเนื้อหาที่สมบูรณ์ของสารสนเทศที่ต้องการได้ ฐานข้อมูลประเภทนี้สามารถแบ่งได้ 2 ประเภท คือ

1.1 ฐานข้อมูลบรรณานุกรม (Bibliographic database) เป็นฐานข้อมูลที่ให้รายละเอียดทางบรรณานุกรมที่แสดงลักษณะและเนื้อหาของสิ่งพิมพ์

1.2 ฐานข้อมูลแนะแหล่งสารสนเทศ (Referral database) เป็นฐานข้อมูลที่นำผู้ใช้ไปสู่แหล่งสารสนเทศ ที่แสดงลักษณะเนื้อหาของสิ่งพิมพ์ อาจมีสาระสังเขปหรือเนื้อหาย่อของแหล่งสารสนเทศนอกเหนือจากสิ่งพิมพ์ ได้แก่ แหล่งสารสนเทศประเภทบุคคล องค์กร โครงการวิจัย โสตทัศนวัสดุ

2. ฐานข้อมูลต้นแหล่ง (Source database) เป็นฐานข้อมูลที่มีข้อมูลสมบูรณ์ จัดว่าเป็นแหล่งข้อมูลปฐมภูมิประกอบด้วยสารสนเทศที่เตรียมไว้สำหรับเผยแพร่โดยวิธีทางอิเล็กทรอนิกส์ ข้อมูลและสารสนเทศที่เตรียมไว้จะไม่มีการกลั่นกรองหรือสูญเสียไปจากฐานข้อมูล และผู้ใช้สามารถเข้าถึงระเบียนข้อมูลต่างๆที่มีอยู่ไม่ว่าอยู่ในรูปแบบใด ฐานข้อมูลประเภทนี้ยังสามารถแบ่งได้ 4 ประเภทคือ

2.1 ฐานข้อมูลตัวเลข (Numeric database) เป็นฐานข้อมูลที่ให้ข้อมูลเฉพาะตัวเลขและสถิติ หรือข้อมูลเชิงวิเคราะห์ อาจจัดทำเป็นรายปี รายเดือน หรือรายสัปดาห์

2.2 ฐานข้อมูลเนื้อหาและตัวเลข (Textual-numeric database) เป็นฐานข้อมูลผสมระหว่างข้อมูลตัวเลขสถิติ และรายละเอียดเนื้อหาของสารสนเทศ

2.3 ฐานข้อมูลคุณสมบัติ (Properties database) เป็นฐานข้อมูลที่ให้รายละเอียดเกี่ยวกับคุณสมบัติทางเคมี ฟิสิกส์ วิศวกรรม และคำศัพท์ต่างๆ

2.4 ฐานข้อมูลเอกสารเต็มรูป (Full-text database) เป็นฐานข้อมูลที่ให้ เนื้อหารายละเอียดครบถ้วน สมบูรณ์ตามเอกสารต้นฉบับ

ส่วนในหนังสือ Macmillan Encyclopedia of Computer (1992: 251-252) ได้แบ่งประเภทของฐานข้อมูลตามลักษณะของสารสนเทศที่จัดเก็บได้ 3 ประเภทได้แก่ ฐานข้อมูลบรรณานุกรม (Bibliographic database) บทคัดย่อหรือสาระสังเขป (Abstract database) ฐานข้อมูลเอกสารฉบับเต็ม (Full-text database)

ในการศึกษาครั้งนี้ผู้วิจัย ได้รวบรวมข้อมูลและศึกษาเกี่ยวกับฐานข้อมูลออนไลน์ตามโครงการพัฒนาเครือข่ายระบบห้องสมุดในประเทศไทย (Thailand Library Integrated System: ThaiLIS) ในความรับผิดชอบของสำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา และสามารถสรุปได้ว่าประเภทของฐานข้อมูลออนไลน์ทั้ง 12 ฐานข้อมูล จัดอยู่ในประเภท ฐานข้อมูลอ้างอิง (Reference database) เป็นฐานข้อมูลอ้างอิงหรือชี้แนะแหล่งของสารสนเทศ เพื่อให้ผู้ใช้สามารถเข้าถึงเนื้อหาที่สมบูรณ์ของสารสนเทศที่ต้องการได้ และฐานข้อมูลต้นแหล่ง (Source database) เป็นฐานข้อมูลที่มีข้อมูลสมบูรณ์ สามารถแบ่งออกได้ 2 ประเภทดังนี้ คือ

1. ฐานข้อมูลบรรณานุกรมและสาระสังเขป ซึ่งได้แก่ 1) ฐานข้อมูล ISI Web of Science เป็นฐานข้อมูลที่ครอบคลุมเนื้อหาทางวิทยาศาสตร์ มนุษยศาสตร์ และสังคมศาสตร์ 2) ฐานข้อมูล ProQuest Dissertations & Theses เป็นฐานข้อมูลที่ครอบคลุมเนื้อหาทุกสาขาวิชา เป็นฐานข้อมูลวิทยานิพนธ์ ระดับปริญญาโทระดับปริญญาเอก ให้ข้อมูลบรรณานุกรม สาระสังเขป และเนื้อหาของวิทยานิพนธ์ 24 หน้าแรก

2. ฐานข้อมูลบรรณานุกรมและสาระสังเขปพร้อมเอกสารฉบับเต็ม (Full-text database) ได้แก่ 1) ฐานข้อมูล ACM ครอบคลุมเนื้อหาทางด้านคอมพิวเตอร์และเทคโนโลยีสารสนเทศ 2) ฐานข้อมูล Academic Search Complete ครอบคลุมทุกสาขาวิชา 3) Academic Search Elite ครอบคลุมเนื้อหาทางด้าน ศึกษาศาสตร์ บริหารธุรกิจ สังคมศาสตร์ มนุษยศาสตร์ วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี วิทยาศาสตร์สุขภาพ 4) ฐานข้อมูล Education Research Complete ครอบคลุมเนื้อหาทุกสาขาวิชา 5) ฐานข้อมูล H.W Willson ครอบคลุมเนื้อหาวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี การแพทย์ มนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ 6) ฐานข้อมูล IEEE/IEE Electronic Library Online ครอบคลุมเนื้อหาวิศวกรรมไฟฟ้า วิศวกรรมอิเล็กทรอนิกส์ 7) ฐานข้อมูล ProQuest ABI/INFORM Complete ครอบคลุมเนื้อหาทางด้านการบริหารธุรกิจ 8) ฐานข้อมูล ProQuest Medical Library ครอบคลุมเนื้อหาทางด้านวิทยาศาสตร์การแพทย์ 9) ฐานข้อมูล ScienceDirect ครอบคลุมเนื้อหาทางด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี วิทยาศาสตร์สุขภาพ มนุษยศาสตร์ และ

สังคมศาสตร์ และ 10) ฐานข้อมูล SpringerLink Journal ให้เนื้อหาในสาขาวิชาหลัก ๆ ทางด้านวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี และทางการแพทย์

สำนักหอสมุดกลาง มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

ประวัติความเป็นมา

สำนักหอสมุดกลาง มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ได้ก่อตั้งขึ้นมาพร้อมกับวิทยาลัยวิชาการศึกษา กล่าวคือเมื่อโรงเรียนฝึกหัดครูชั้นสูง ถนนประสานมิตร ได้รับการสถาปนาขึ้นเป็นวิทยาลัยวิชาการศึกษา ในปี พ.ศ. 2497 ในขณะนั้นสำนักหอสมุดกลาง มีฐานะเป็นเพียงแผนกหอสมุด ขึ้นกับสำนักงานอธิการบดีและดำเนินงานควบคู่กับวิทยาลัยวิชาการศึกษามาโดยตลอดจนเมื่อได้รับการยกฐานะขึ้นเป็นมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ หอสมุดจึงได้รับการยกฐานะขึ้นเป็นสำนักหอสมุดกลางด้วย

เมื่อเริ่มแรก หอสมุดตั้งอยู่ที่อาคารคณะศึกษาศาสตร์ (ปัจจุบันคือตึก 3 ชั้น 3) ดำเนินงานในระยะ 7 ปีแรก ระหว่าง พ.ศ. 2498 ถึง พ.ศ. 2505 กิจการหอสมุดได้ขยายและเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วเพราะได้รับการช่วยเหลือทางวิชาการและการเงินจาก The United States Agency for International Development (USAID) และ USOM โดยทำสัญญากับมหาวิทยาลัยอินเดียน่า เพื่อปรับปรุงหอสมุดของวิทยาลัยวิชาการศึกษา ตามโครงการความช่วยเหลือ และได้มีการส่งอาจารย์ที่ปฏิบัติงานในหอสมุดไปศึกษาวิชาบรรณารักษศาสตร์สมัยใหม่ ขณะเดียวกันรัฐบาลสหรัฐอเมริกาได้ส่งผู้เชี่ยวชาญจากแผนกวิชาบรรณารักษศาสตร์มหาวิทยาลัยอินเดียน่า มาช่วยในการจัดตั้งหอสมุดและให้ความช่วยเหลือในด้านจัดหาตำราและสื่อโสตทัศนศึกษา ในปี พ.ศ. 2499 มีการจัดสร้างหอสมุดวิชาการศึกษาประสานมิตร มีพื้นที่ 912 ตารางเมตร สามารถเก็บหนังสือได้ประมาณ100,000 เล่ม และเปิดให้บริการเมื่อเดือน ธันวาคม พ.ศ. 2500 หอสมุดหลังนี้มีการติดตั้งระบบเครื่องปรับอากาศทั้งหลัง จึงนับได้ว่าหอสมุดที่ทันสมัยที่สุดในประเทศไทยในขณะนั้น และเมื่ออาคารเดิมไม่สามารถรองรับความต้องการได้อีกต่อไป เนื่องจากมีการเพิ่มวัสดุต่างๆ ประกอบกับวิทยาลัยได้ขยายรับนิสิตเพิ่มขึ้นทุกปี จึงทำให้เนื้อที่สำหรับบริการผู้ใช้มีไม่เพียงพอ ทางวิทยาลัยจึงได้สร้างอาคารหอสมุดขึ้นอีกหลัง ในปี พ.ศ. 2514 ขนาดพื้นที่ 2,986 ตารางเมตร และเปิดให้ใช้ เมื่อวันที่ 3 เมษายน 2515 ทำให้หอสมุด มีอาคาร 2 หลัง เชื่อมติดต่อกันและกันรวมพื้นที่ในการใช้ทั้งสิ้น 3,898 ตารางเมตร และในปี พ.ศ. 2528 มหาวิทยาลัยพิจารณาเห็นว่าอาคารหอสมุดมีสภาพแวดล้อมแออัด อันเนื่องจากมีนิสิตเพิ่มมากขึ้นประกอบกับหอสมุดเองมีปริมาณทรัพยากรสารสนเทศเพิ่มมากขึ้น มหาวิทยาลัยจึงได้จัดสร้างอาคารหอสมุดหลังใหม่ขึ้น พร้อมกับขอพระราชทานพระนามาภิไธย “ สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ ” อัญเชิญจารึกเป็นชื่ออาคารสำนักหอสมุดกลาง ส่วนอาคารสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดา เริ่มก่อสร้าง เมื่อวันที่ 13 ตุลาคม 2529 แล้วเสร็จเมื่อวันที่ 28 เมษายน พ.ศ. 2532 และเปิดให้บริการ เมื่อวันที่ 19 มิถุนายน 2532 ซึ่งต่อมาในปีงบประมาณปี 2544 สำนักหอสมุดกลางได้รับการจัดสรรงบประมาณเพื่อต่อเติมอาคารเพิ่มขึ้นอีก

1 ชั้น ทำให้ห้องสมุดมีพื้นที่ใช้สอยเพิ่มขึ้นอีกประมาณ 1,400 ตารางเมตร ซึ่งในปัจจุบันอาคารสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ เป็นอาคาร 8 ชั้น มีพื้นที่ 11,600 ตารางเมตร สามารถจัดเก็บหนังสือได้ประมาณ 300,000 เล่ม แบ่งพื้นที่ใช้งานต่างๆ ได้แก่ พื้นที่สำหรับผู้อ่าน พื้นที่ให้บริการยืม-คืน พื้นที่สำหรับจัดเก็บทรัพยากรสารสนเทศตามหมวดหมู่และประเภทของสารสนเทศ พื้นที่สำหรับสืบค้นโอแพ็กให้กับผู้ใช้ พื้นที่สำหรับการใช้คอมพิวเตอร์เพื่อการสืบค้นและเครือข่ายอินเทอร์เน็ต และพื้นที่สำหรับปฏิบัติงานของบุคลากรของแต่ละงาน

ปัจจุบันสำนักหอสมุดกลาง มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ มีห้องสมุดในสังกัดอีก 2 แห่ง คือ หอสมุดมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ องครักษ์ ห้องสมุดคณะแพทยศาสตร์ ณ ศูนย์การแพทย์สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดา สยามบรมราชกุมารี สำหรับนิสิต บุคลากร และผู้ใช้บริเวณใกล้เคียงของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ องครักษ์ จังหวัดนครนายก

การบริหารงานส่วนราชการ

ผู้อำนวยการสำนักหอสมุดกลาง ทำหน้าที่รับผิดชอบโดยตรงต่อการบริหารและการดำเนินงานของสำนักหอสมุดกลาง โดยมีคณะกรรมการประจำสำนักหอสมุดกลาง เป็นที่ปรึกษา มีรองผู้อำนวยการ ผู้ช่วยผู้อำนวยการ ร่วมรับผิดชอบทั้งด้านการบริหารและวิชาการ การดำเนินงานมีเลขานุการและหัวหน้างานเป็นผู้ควบคุมดูแลการปฏิบัติงาน โดยมีการแบ่งส่วนราชการดังนี้ (มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. สำนักหอสมุดกลาง. 2553: 6)

1. สำนักงานผู้อำนวยการ
2. งานพัฒนาทรัพยากรสารสนเทศ
3. งานวิเคราะห์และจัดทำฐานข้อมูลทรัพยากรสารสนเทศ
4. งานบริการทรัพยากรสารสนเทศ
5. งานส่งเสริมผู้ใช้
6. งานเทคโนโลยีการศึกษา
7. งานเทคโนโลยีสารสนเทศ
8. หอสมุด มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ องครักษ์
9. ห้องสมุดคณะแพทยศาสตร์

จากการแบ่งส่วนราชการต่างๆ ภายในสำนักหอสมุดกลาง งานทุกงานจะมีระบบของการดำเนินงานที่ต่อเนื่องและสัมพันธ์กัน งานที่มีส่วนในการให้บริการฐานข้อมูลออนไลน์ให้กับผู้ใช้มากที่สุดได้แก่ งานส่งเสริมผู้ใช้

งานส่งเสริมผู้ใช้

งานส่งเสริมผู้ใช้ หมายถึง เป็นส่วนงานหนึ่งของสำนักหอสมุดกลาง โดยมีหัวหน้างานเป็นผู้รับนโนบายการดำเนินงานและการประสานงานกับบุคลากรในฝ่าย และงานต่างๆ ภายในและภายนอกสำนักหอสมุดกลาง มีหน้าที่ให้บริการตอบคำถามและช่วยค้นคว้า แนะนำการสืบค้นโอแพก (OPAC) และฐานข้อมูลออนไลน์ ThaiLIS ให้กับนิสิต ให้การศึกษาแก่ผู้ใช้ รวมทั้งให้บริการสืบค้น

ฐานข้อมูลออนไลน์ด้วยตนเอง บุคลากรประกอบด้วย บรรณารักษ์ 5 คน พนักงานห้องสมุด 1 คน ผู้ปฏิบัติงานบริหาร 1 คน ช่างศิลป์ 1 คน บรรณารักษ์จะเป็นผู้ที่ทำหน้าที่ให้การศึกษาผู้ใช้ ซึ่งได้แก่ นิสิตระดับปริญญาตรี และนิสิตระดับบัณฑิตศึกษา ทั้งปริญญาโทและปริญญาเอก โดยนิสิตสามารถติดต่อขอรับบริการได้ที่งานส่งเสริมผู้ใช้ชั้น 2 ในการขอรับบริการนิสิตจะต้องจัดกลุ่มและนัดวัน-เวลา พร้อมกับแจ้งความจำนงเรื่องที่ต้องการศึกษา เช่น การใช้โอแพก การใช้ฐานข้อมูลออนไลน์ ThaiLIS และการใช้โปรแกรม EndNote ในการจัดการบรรณานุกรมและการอ้างอิง และเพื่อให้ผู้ใช้ได้รับสารสนเทศตรงความต้องการมากที่สุด งานส่งเสริมผู้ใช้จึงให้ความสำคัญในการให้บริการ แนะนำการสืบค้นฐานข้อมูลออนไลน์และฐานข้อมูลที่ห้องสมุดบอกรับ พร้อมแนะนำการใช้ฐานข้อมูลออนไลน์ด้วยตนเองโดยผ่านเครือข่ายคอมพิวเตอร์ ผู้ใช้สามารถสืบค้นข้อมูลจากฐานข้อมูลได้ตลอด 24 ชั่วโมง โดยผ่านเครือข่ายมหาวิทยาลัย

นอกจากนี้งานส่งเสริมผู้ใช้ยังให้บริการตอบคำถาม แนะนำช่วยค้นคว้า การให้การศึกษาแก่ผู้ใช้ การบริการยืม-คืน ระหว่างห้องสมุด บริการหนังสืออ้างอิง จุลสารและกฤตภาค บริการให้ยืมเอกสารพิเศษ คู่มือการศึกษาของมหาวิทยาลัยต่างๆ นอกจากบริการสืบค้นข้อมูลแล้ว งานส่งเสริมผู้ใช้ยังให้บริการสั่งสำเนาบทความ ซึ่งเป็นบริการที่อำนวยความสะดวกให้กับอาจารย์และบุคลากรของมหาวิทยาลัย ที่มีความต้องการสำเนาบทความวารสารที่ห้องสมุดให้บริการ โดยติดต่อขอใช้บริการได้งานส่งเสริมผู้ใช้ หรือผ่านทางไปรษณีย์อิเล็กทรอนิกส์ เมื่อได้รับคำขอ ทางงานส่งเสริมผู้ใช้จะดำเนินการสแกนบทความที่ต้องการและแนบไฟล์ส่งไปให้ผ่านทางไปรษณีย์อิเล็กทรอนิกส์ โดยไม่ต้องเสียค่าใช้จ่ายใดๆ

ฐานข้อมูลออนไลน์ของสำนักหอสมุดกลาง มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

ฐานข้อมูลออนไลน์ของสำนักหอสมุดกลาง

สำนักหอสมุดกลาง เป็นหน่วยงานที่สนับสนุนการเรียนการสอน การวิจัยให้กับอาจารย์ นิสิต และบุคลากรของมหาวิทยาลัย นอกจากการให้บริการทรัพยากรสารสนเทศในรูปของหนังสือ ปริญญานิพนธ์ วารสาร สื่อโสตทัศนวัสดุ การจัดซื้อฐานข้อมูลออนไลน์มาให้บริการแก่ผู้ใช้ถือว่าเป็นสิ่งที่สำนักหอสมุดกลาง จะต้องพิจารณาและตระหนักถึงความสำคัญที่มีต่อการศึกษาวิจัย เมื่อทาง สกอ. ได้ดำเนินการจัดซื้อฐานข้อมูลออนไลน์มาให้บริการแก่มหาวิทยาลัยของรัฐในระยะแรก สำนักหอสมุดกลางได้เข้าร่วมโครงการและเริ่มให้ บริการฐานข้อมูลออนไลน์ครั้งแรก โดยการเข้าร่วมเป็นสมาชิกของโครงการพัฒนาเครือข่ายระบบห้องสมุดในประเทศไทย ซึ่งเป็นความร่วมมือของห้องสมุดมหาวิทยาลัยของรัฐทั้งส่วนกลางและส่วนภูมิภาค 24 แห่ง ในขณะนั้น โครงการดังกล่าวเป็นการดำเนินการเชื่อมโยงเครือข่ายห้องสมุดมหาวิทยาลัยส่วนกลาง (Thai Library Network-Metropolitan: Thailinet) เครือข่ายห้องสมุดมหาวิทยาลัย ส่วนภูมิภาค (Provincial University Library Network: Pulinet) และสำนักงานปลัดทบวงมหาวิทยาลัยเข้าด้วยกันบนเครือข่าย UniNet เพื่อประโยชน์ในการขยายเครือข่ายห้องสมุดสถาบันอุดมศึกษาในสังกัดหน่วยงาน

อื่น และห้องสมุดประเภทอื่น ๆ ซึ่งปัจจุบันสำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา ได้ดำเนินโครงการพัฒนาเครือข่ายห้องสมุดในประเทศไทยโดยเชื่อมโยงห้องสมุดมหาวิทยาลัย/สถาบันอุดมศึกษาทั้ง 24 แห่ง มหาวิทยาลัยราชภัฏ 41 แห่ง มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคล 9 แห่ง มหาวิทยาลัยสงฆ์ 2 แห่ง และสถาบันเทคโนโลยีปทุมวันเป็นเครือข่ายห้องสมุดมหาวิทยาลัยไทย (Thai Library Integrated System) หรือเรียกว่า ThaiLIS โดยนำระบบคอมพิวเตอร์และเทคโนโลยีสารสนเทศสมัยใหม่มาใช้งานห้องสมุด พัฒนาให้เป็นระบบอัตโนมัติ (Automated library system) สร้างระบบเครือข่ายเชื่อมโยงระหว่างห้องสมุดมหาวิทยาลัย เพื่อให้การจัดบริการสารสนเทศมีความครบถ้วนสมบูรณ์และรวดเร็วยิ่งขึ้น เกิดระบบการใช้ทรัพยากรร่วมกันอย่างมีประสิทธิภาพ โดยได้มีการจัดซื้อฐานข้อมูลฐานข้อมูลออนไลน์ ไว้ที่เครื่องแม่ข่าย (Server) ที่ทบวงมหาวิทยาลัย เพื่อให้บริการสมาชิกเครือข่าย Uninet สามารถเข้าสืบค้นได้ ทั้งยังเป็นการส่งเสริมการใช้ทรัพยากรร่วมกัน

ซึ่งในปีงบประมาณ 2552 ฐานข้อมูลที่ทางสำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษาบอกรับให้ ประกอบด้วย ฐานข้อมูลออนไลน์ จำนวน 10 ฐานได้แก่

1. ACM Digital Library
2. Academic Search Elite
3. Education Research Complete
4. H.W.Wilson
5. IEEE/IEE Electronic Library (IEL)
6. ISI Web of Science
7. ProQuest ABI/INFORM Complete
8. ProQuest Digital Dissertations
9 ScienceDirect
10. SpringerLink -Journal

ปัจจุบันสำนักหอสมุดกลาง มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ให้บริการฐานข้อมูลออนไลน์ตามโครงการพัฒนาเครือข่ายระบบห้องสมุดในประเทศไทย ในความรับผิดชอบของสกอ. มีจำนวน 12 ฐาน (มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. สำนักหอสมุดกลาง. 2553: ออนไลน์) โดยผู้วิจัยสนใจศึกษาฐานข้อมูลออนไลน์ จำนวน 10 ฐาน ตามปีงบประมาณ 2552 ซึ่งเป็นฐานข้อมูลที่สกอ. บอกรับให้ตามปรากฏหน้าเว็บไซต์ของสกอ. โดยยกเว้นฐานข้อมูลจำนวน 2 ฐานที่ไม่ศึกษาคือ Netlibrary และ ebook.thailis.or.th เนื่องจากทั้ง 2 ฐานเป็นฐานข้อมูลที่เป็นหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ และศึกษาฐานข้อมูลที่ห้องสมุดบอกรับเอง อีก จำนวน 2 ฐาน คือ Academic Search Complete และ ProQuest Medical Library รวมเป็น 12 ฐาน ในจำนวนฐานข้อมูลดังกล่าว นิสิต บุคลากร มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ สามารถเข้าใช้พร้อมกันได้โดยไม่จำกัดจำนวน มีเพียงฐานข้อมูล IEEE/IEE ที่จำกัดจำนวนการเข้าใช้ครั้งละ 5 คน โดยสามารถสืบค้นฐานข้อมูลออนไลน์ผ่านเครือข่ายอินเทอร์เน็ต ของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ รายละเอียดฐานข้อมูลออนไลน์ทั้งหมดมีดังนี้

1. ACM เป็นฐานข้อมูลด้านเทคโนโลยีสารสนเทศและวิทยาการคอมพิวเตอร์ของ Association for Computing Machinery (ACM) ครอบคลุมสารสนเทศจากบทความวารสาร นิตยสาร รายงาน เอกสารการประชุมและข่าวสาร ให้ข้อมูลบรรณานุกรม สาระสังเขป และเอกสารฉบับเต็ม ตั้งแต่ปี 1974- ปัจจุบัน

2. Academic Search Elite เป็นฐานข้อมูลที่มีขอบเขตของเนื้อหาครอบคลุมสหสาขาวิชา ได้แก่ ศึกษาศาสตร์ บริหารธุรกิจ สังคมศาสตร์ มนุษยศาสตร์ วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี วิทยาศาสตร์สุขภาพ ฐานข้อมูลนี้มีดรรชนี บรรณานุกรม สาระสังเขป และเอกสารฉบับเต็มบทความวารสาร ของวารสาร ตั้งแต่ปี ค.ศ.1985-ปัจจุบัน

3. Academic Search Complete เป็นฐานข้อมูลที่มีเนื้อหาครอบคลุมทุกสาขาหรือสหสาขาวิชาโดยให้รายละเอียดบรรณานุกรม สาระสังเขปและเอกสารฉบับเต็ม จากบทความวารสาร รวมทั้งเอกสาร รายงานการประชุม ฯลฯ สามารถสืบค้นย้อนหลังได้ตั้งแต่ปี ค.ศ.1887-ปัจจุบัน เป็นฐานข้อมูลที่ห้องสมุดบอกรับเอง

4. Education Research Complete เป็นฐานข้อมูลเฉพาะทางด้านการศึกษา ที่มีเนื้อหาครอบคลุมการศึกษาทุกระดับ ตั้งแต่การศึกษาปฐมวัยถึงการอุดมศึกษา รวมทั้งสุขศึกษาและการทดสอบ โดยมีดรรชนี สาระสังเขป เอกสารฉบับเต็ม บทความวารสาร และ รวมทั้งฉบับเต็มของหนังสือและเอกสาร

5 H.W. Wilson เป็นฐานข้อมูลบทความวารสารในสาขาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี ชีววิทยา เกษตร ศิลปศาสตร์ การศึกษา มนุษยศาสตร์ และสังคมศาสตร์ ประกอบด้วยฐานข้อมูลบรรณานุกรม สาระสังเขป และเอกสารฉบับเต็ม โดยครอบคลุมตั้งแต่ปี ค.ศ 1981-ปัจจุบัน

6. IEEE/IEE เป็นฐานข้อมูลที่มีขอบเขตของเนื้อหาครอบคลุมสาขาวิชาเทคโนโลยีสารสนเทศ วิศวกรรมไฟฟ้าอิเล็กทรอนิกส์ และสาขาวิชาที่เกี่ยวข้อง ให้ข้อมูลบรรณานุกรม สาระสังเขป และเอกสารฉบับเต็มของบทความ วารสาร รายงานการประชุม นิตยสาร เอกสารการประชุม รวมทั้งเอกสารมาตรฐานของ IEEE ตั้งแต่ ปี ค.ศ. 1988-ปัจจุบัน

7. ISI Web of Science เป็นฐานข้อมูลของบริษัท Thomson ISI ครอบคลุมสาขาวิชา วิทยาศาสตร์ สังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์ ให้ข้อมูลบรรณานุกรมและสาระสังเขปพร้อมกับเชื่อมโยงไปยังแหล่งข้อมูลเอกสารฉบับเต็ม และให้ข้อมูลการอ้างถึง (Cited references) ตั้งแต่ปี ค.ศ. 2001-ปัจจุบัน

8. ProQuest ABI/INFORM Complete เป็นฐานข้อมูลที่ครอบคลุมเนื้อหาทางด้านบริหารธุรกิจมากที่สุด ABI/INFORM แบ่งออกเป็น 3 ฐานข้อมูลย่อยดังนี้ ABI/INFORM Global เป็นฐานข้อมูลที่มีเนื้อหาครอบคลุมทางด้านบริหารและการจัดการ ABI/INFORM Trade & Industry เป็นฐานข้อมูลที่มีเนื้อหาครอบคลุมด้านการค้าและอุตสาหกรรม และ ABI/ INFORM Dateline เป็นฐานข้อมูลที่เนื้อหาครอบคลุมด้านธุรกิจ และมีวิทยานิพนธ์ทางด้านบริหารธุรกิจ

9. ProQuest Dissertations & Theses เป็นฐานข้อมูลที่รวบรวมวิทยานิพนธ์ระดับปริญญาโท และปริญญาเอกของสถาบันการศึกษาที่ได้รับการรับรองจากประเทศสหรัฐอเมริกา

และแคนาดา รวมถึง บางสถาบันการศึกษาจากทวีปยุโรป ออสเตรเลีย เอเชีย และแอฟริกา มากกว่า 1,000 แห่ง โดยมีฐานข้อมูลบรรณานุกรม ตั้งแต่ปี ค.ศ. 1861-ปัจจุบัน ฐานข้อมูลสาระสังเขป ตั้งแต่ปี ค.ศ. 1981-ปัจจุบัน และมีข้อมูลที่เป็นเนื้อหาของวิทยานิพนธ์ 24 หน้าแรก ตั้งแต่ ค.ศ. 1997-ปัจจุบัน

10. ProQuest Medical Library เป็นฐานข้อมูลทางด้านการแพทย์และสาขาวิชาที่เกี่ยวข้อง ให้ข้อมูลดรรชนี สาระสังเขป และเอกสารฉบับเต็ม พร้อมภาพในหัวข้อทางการแพทย์ โดยครอบคลุมตั้งแต่เรื่องการดูแลสุขภาพ การพยาบาล กุมารแพทย์ กายภาพบำบัด โรคหัวใจ ระบบประสาท เภสัชศาสตร์ และอื่น ๆ สามารถสืบค้นย้อนหลังได้ตั้งแต่ปี ค.ศ.1886-ปัจจุบัน เป็นฐานข้อมูลที่ห้องสมุดบอกรับเอง

11. ScienceDirect เป็นฐานข้อมูลบทความในสาขาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี วิทยาศาสตร์สุขภาพ มนุษยศาสตร์ และสังคมศาสตร์ ให้ข้อมูลบรรณานุกรม สาระสังเขป และเอกสารฉบับเต็ม ตั้งแต่ปี ค.ศ. 1995-ปัจจุบัน ปัจจุบันบริษัท Elsevier B.V.ผู้ผลิตฐานข้อมูล ScienceDirect ยังผลิตฐานข้อมูล Scopus ซึ่งเป็นฐานข้อมูลที่มีเนื้อหาทางด้านวิทยาศาสตร์ชีวภาพ วิทยาศาสตร์กายภาพ วิทยาศาสตร์สุขภาพ สังคมศาสตร์ ให้ข้อมูลดรรชนีและสาระสังเขป และสามารถเรียกดูเอกสารฉบับเต็มของวารสารนั้นได้

12. SpringerLink เป็นฐานข้อมูลที่ให้เนื้อหาในสาขาวิชาหลัก ๆ ทางด้านวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี และทางการแพทย์ ให้ข้อมูลบรรณานุกรม สาระสังเขปและเอกสารฉบับเต็มได้ ตั้งแต่ปี ค.ศ. 1997-ปัจจุบัน

การให้บริการฐานข้อมูลออนไลน์

สำนักหอสมุดกลาง มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ให้บริการฐานข้อมูลออนไลน์ ผ่านระบบเครือข่ายอินเทอร์เน็ตของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ผู้ใช้บริการสามารถเข้าใช้ฐานข้อมูลออนไลน์ได้ที่เว็บไซต์ สำนักหอสมุดกลาง http://lib.swu.ac.th ได้จากเครื่องคอมพิวเตอร์ทุกเครื่องที่ผ่าน IP ของมหาวิทยาลัย ไม่ว่าจะเป็นเครื่องคอมพิวเตอร์จากคณะ ห้องสมุดคณะ สถาบัน สำนัก หน่วยงานต่างๆ ภายในและภายนอกมหาวิทยาลัย ก็สามารถเข้าใช้ฐานข้อมูลออนไลน์ โดยสำนักหอสมุดกลางจัดให้บริการฐานข้อมูลออนไลน์ให้กับผู้ใช้บริการที่เป็นบุคลากรหรือนิสิต และบุคคลภายนอกดังนี้

1. ผู้ใช้บริการภายใน ได้แก่ นิสิต อาจารย์ และบุคลากรสังกัดมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒทั้งหมด สามารถเข้าใช้ฐานข้อมูลออนไลน์ได้ทุกฐานข้อมูลที่ให้บริการบนเครือข่ายมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ โดยมีรูปแบบการเข้าใช้ดังนี้

1.1 การเข้าใช้ภายในสำนักหอสมุดกลาง โดยผู้ใช้บริการสามารถสืบค้นฐานข้อมูลออนไลน์จากเครื่องคอมพิวเตอร์ที่สำนักหอสมุดกลางจัดไว้ให้โดยเฉพาะ ชั้น 2 ในเคาน์เตอร์บริการตอบคำถามและช่วยค้นคว้า ของงานส่งเสริมผู้ใช้ ซึ่งจะมีบรรณารักษ์ คอยให้บริการช่วยเหลือและให้คำแนะนำในการสืบค้น การใช้ การบันทึก และการพิมพ์ผลข้อมูลแก่

ผู้ใช้บริการด้วยนอกจากนี้ยังมีเครื่องคอมพิวเตอร์ บริเวณศูนย์การเรียนรู้นานาชาติด้วยตนเอง (Self Access Learning International Center: SALI Center) ชั้น 1 ไว้สำหรับบริการผู้ใช้สำหรับสืบค้นสารสนเทศด้วยตนเอง

1.2. การเข้าใช้บริการภายในตามจุดบริการอินเทอร์เน็ตไร้สาย (Wireless Access Point) ผู้ใช้บริการสามารถสืบค้นฐานข้อมูลออนไลน์จากเครื่องคอมพิวเตอร์แบบพกพา โน้ตบุ๊ค ของผู้ใช้บริการเองได้ทุกจุดภายในสำนักหอสมุดกลาง โดยผ่านเว็บไซต์สำนักหอสมุดกลาง

1.3. การใช้บริการจากภายนอกห้องสมุด โดยผู้ใช้บริการสามารถสืบค้นฐานข้อมูลออนไลน์จากเครื่องคอมพิวเตอร์ได้จากภาควิชา คณะ หน่วยงานต่างๆ ภายในสถาบันได้โดยผ่านเครือข่ายของมหาวิทยาลัย

1.4. การใช้บริการจากบ้านหรือบริเวณอื่นๆ นอกเครือข่ายมหาวิทยาลัย ซึ่งเป็นการกำหนดค่า proxy server ที่เครื่องคอมพิวเตอร์ของผู้ใช้บริการ โดยบุคลากรและนิสิตของมหาวิทยาลัย สามารถใส่ ID และ Password ของตนเองเข้าไปสืบค้นฐานข้อมูลออนไลน์ได้

2. ผู้ใช้บริการภายนอกหรือบุคคลภายนอก สำหรับผู้ใช้ที่เป็นบุคคลภายนอกมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ สามารถเข้าใช้ฐานข้อมูลออนไลน์ได้ โดยขอใช้บริการด้วยตนเอง ในกรณีที่ผู้ใช้บริการที่เป็นบุคคลทั่วไป ที่ไม่ได้สังกัดสถาบันอุดมศึกษาสามารถติดต่อเคาน์เตอร์บริการตอบคำถามและช่วยค้นคว้า ของงานส่งเสริมผู้ใช้ ซึ่งจะมีบรรณารักษ์คอยบริการตอบคำถาม แนะนำและช่วยค้นคว้าโดยบริการการสืบค้นบันทึกและพิมพ์ผลข้อมูลแก่ผู้ใช้บริการภายนอก โดยผู้ใช้บริการต้องกรอกแบบฟอร์มพร้อมระบุหัวข้อที่ต้องการสืบค้น และวัตถุประสงค์ในการใช้โดยเสียบริการตามอัตราที่ห้องสมุดได้กำหนดไว้

การจัดกิจกรรมส่งเสริมการใช้ฐานข้อมูลออนไลน์

งานส่งเสริมผู้ใช้ สำนักหอสมุดกลาง มีหน้าที่รับผิดชอบในการจัดกิจกรรมส่งเสริมการให้บริการฐานข้อมูลออนไลน์ ให้กับผู้ใช้ในรูปแบบต่างๆ อย่างต่อเนื่อง เช่น

1. การประชาสัมพันธ์ ในช่วงที่มีการปฐมนิเทศนิสิตใหม่
2. เชิญชวนอาจารย์ นิสิต บุคลากรและผู้ที่สนใจเข้าร่วมรับการฝึกอบรมการใช้ฐานข้อมูลออนไลน์โดยจัดให้เข้ารับการอบรม โดยประชาสัมพันธ์ผ่านทางเว็บไซต์หรืออีเมล์
3. จัดฝึกอบรมและการแนะนำการสืบค้นฐานข้อมูลออนไลน์ต่างๆ ให้กับนิสิตระดับปริญญาตรี ระดับบัณฑิตศึกษา อาจารย์ บุคลากร ที่สามารถแจ้งความจำนงได้ด้วยตนเองตลอดทั้งปีการศึกษา
4. จัดการประชุมเชิงปฏิบัติการฝึกการสืบค้นฐานข้อมูลออนไลน์ โดยเชิญวิทยากรจากบริษัทตัวแทนจำหน่ายมาฝึกอบรมให้กับผู้ให้บริการรวมทั้งผู้ใช้บริการด้วย
5. จัดทำคู่มือแนะนำการใช้ฐานข้อมูลออนไลน์ต่างๆ มีทั้งรูปแบบอิเล็กทรอนิกส์บริการบนเว็บไซต์ของสำนักหอสมุดกลางและเอกสารแผ่นพับเพื่อผู้ใช้บริการ ศึกษาและสืบค้นฐานข้อมูลออนไลน์ด้วยตนเองได้

จากการที่สำนักหอสมุดกลาง มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ได้ให้บริการฐานข้อมูลออนไลน์ทั้งในส่วนที่สกอ.บอกรับให้ และส่วนที่ห้องสมุดบอกรับเองนั้นจะมีการรวบรวมสถิติโดย สกอ. และสำนักหอสมุดกลาง ผู้วิจัยได้รวบรวมสถิติการใช้ฐานข้อมูลออนไลน์แต่ละฐานมา เพื่อให้ทราบถึงจำนวนผู้เข้าใช้ฐานข้อมูลออนไลน์ในแต่ละฐาน

สถิติการใช้ฐานข้อมูลออนไลน์

สถิติการเข้าใช้บริการฐานข้อมูลออนไลน์แต่ละฐานข้อมูลของสำนักหอสมุดกลาง มหาวิทยาลัยมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ดังตาราง 1

ตาราง 1 สถิติการเข้าใช้ฐานข้อมูลออนไลน์ประจำปีงบประมาณ 2553 (พฤศจิกายน 2552 ถึง พฤษภาคม 2553) ของสำนักหอสมุดกลาง มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

ฐานข้อมูลออนไลน์	สถิติการใช้ (จำนวนครั้งในการสืบค้น)	ลำดับการเข้าใช้
1. ACM	6,366	10
2. Academic Search Complete	18,973	6
3. Academic Search Elite	2,909	11
4. Education Research Complete	12,166	8
5. H.W.Wilson	26,160	4
6. IEEE/IEE	29,377	3
7. ISI Web of Science	14,365	7
8. ProQuest ABI/INFORM Complete	45,381	2
9. ProQuest Dissertations & Theses	19,863	5
10. ProQuest Medical Library	533	12
11. ScienceDirect	151,159	1
12. SpringerLink	10,836	9

ที่มา: สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา. (2553: ออนไลน์). ข้อมูลสถิติการใช้งานฐานข้อมูลประจำปีงบประมาณ 2553.

จากตาราง 1 จะเห็นได้ว่าฐานข้อมูล ScienceDirect มีจำนวนผู้เข้าใช้มากที่สุด รองลงมาคือฐานข้อมูล ProQuest ABI/INFORM Complete และรองลงมาเป็นอันดับสาม คือฐานข้อมูล IEEE/IEE และเมื่อเปรียบเทียบกับฐานข้อมูลอื่น ๆ แล้ว ScienceDirect มีการเข้าใช้มากที่สุด ในขณะนี้มีเพียงมหาวิทยาลัย/สถาบัน 24 แห่ง เท่านั้น สามารถเข้าใช้ ScienceDirect ได้เนื่องจากที่ผ่านมาจนถึงปัจจุบันมหาวิทยาลัย/สถาบัน 24 แห่ง ได้ร่วมกันบอกรับเอกสารฉบับพิมพ์ ซึ่งทำให้แต่

ละมหาวิทยาลัย ต้องรับภาระค่าใช้จ่ายนอกเหนือจากที่สกอ. บอกรับ (สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา. 2553: ออนไลน์)

ในการเก็บรวบรวมสถิติการใช้ฐานข้อมูลออนไลน์ที่ให้บริการในสำนักหอสมุดกลางมีช่องทางการเก็บรวบรวมสถิติการใช้ดังนี้

1. ฐานข้อมูลออนไลน์ที่ สกอ. บอกรับให้ สำนักพิมพ์จะส่งข้อมูลให้ผู้ประสานงานของ สกอ. ทุก 3 เดือน โดย สกอ. จะนำข้อมูลสถิติการเข้าใช้ฐานข้อมูลออนไลนดังกล่าวขึ้นหน้าเว็บไซต์ของ ThaiLIS หรือ URL http://www.thailis.uni.net.th/RDreport52.php

2. ฐานข้อมูลออนไลน์ที่ห้องสมุดบอกรับ สามารถดูสถิติการเข้าใช้ได้ 2 วิธี ดังนี้

2.1 สำนักพิมพ์ได้กำหนดบัญชีชื่อ ผู้ใช้สำนักหอสมุดกลางสามารถดูสถิติได้ด้วยตนเองโดยไม่ต้องผ่านตัวแทน

2.2 สำนักพิมพ์ไม่มีการกำหนดสิทธิ์ให้เข้าดูข้อมูลส่วนนี้ได้โดยตรง สำนักหอสมุดกลางสามารถติดต่อดูข้อมูลสถิติได้โดยผ่านสำนักพิมพ์หรือผ่านตัวแทน

ข้อมูลสถิติการเข้าใช้ฐานข้อมูลออนไลน์ทั้ง 2 ประเภทดังกล่าวข้างต้น เป็นเพียงข้อมูลเบื้องต้นโดยตรวจสอบไอพี (IP address) ของมหาวิทยาลัยหรือสถาบันที่บอกรับจำนวนครั้งในการเข้าไปสืบค้น จำนวนครั้งของการเปิดเอกสารฉบับเต็ม เป็นต้น

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

จากการศึกษางานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการใช้ฐานข้อมูลออนไลน์ทั้งในต่างประเทศและในประเทศมีดังต่อไปนี้

งานวิจัยในต่างประเทศ

เทโนเพียร์และรีด (Tenopir; & Read. 2000: 234-246) ศึกษารูปแบบการใช้ฐานข้อมูลในห้องสมุดมหาวิทยาลัยในประเทศสหรัฐอเมริกาและแคนาดา ผลการศึกษาพบว่า ผู้ใช้ส่วนใหญ่เป็นอาจารย์และนักศึกษา เข้ามาใช้บริการฐานข้อมูลออนไลน์ที่ห้องสมุดในช่วงเวลา 11.00-17.00 น. และจะใช้วิธีการเข้าถึงเครือข่ายจากระยะไกล เช่น จากที่บ้าน ที่พัก หรือที่ทำงาน มายังฐานข้อมูลหรือสื่อต่างๆ ที่ให้บริการผ่านทางอินเทอร์เน็ต นอกจากนี้ยังพบอีกว่าช่วงเวลาและเดือนที่มีการใช้ฐานข้อมูลมากที่สุดคือช่วงต้นและกลางสัปดาห์ ในตอนกลางวัน และเป็นเดือนที่มีการทำรายงาน

โรเจอร์ (Rogers. 2001: 25-34) ศึกษาการใช้วารสารอิเล็กทรอนิกส์ของคณาจารย์ และนักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยโอไฮโอ โดยมีจุดมุ่งหมายเพื่อศึกษาผลกระทบการนำวารสารอิเล็กทรอนิกส์มาใช้ ความถี่ในการใช้ ทัศนคติต่อการใช้วารสารอิเล็กทรอนิกส์มาใช้แทนวารสารฉบับพิมพ์ที่ห้องสมุดมหาวิทยาลัยจัดให้บริการ รวมถึงศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างอายุของผู้ใช้กับการใช้แหล่งบริการอิเล็กทรอนิกส์ เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล คือ แบบสอบถาม ซึ่งผลการวิจัยพบว่า ผู้ใช้ส่วนใหญ่สังกัดกลุ่มสาขาวิทยาศาสตร์ และใช้วารสารออนไลน์ ร้อยละ 41 โดยกลุ่มผู้ใช้ที่เป็นอาจารย์ที่มีอายุมากกว่ามีการใช้แหล่งสารสนเทศออนไลน์น้อยกว่าอาจารย์ที่มี

อายุน้อยกว่า รวมทั้งผู้ใช้มีความพึงพอใจที่ตนเองสามารถสืบค้นได้ตลอด 24 ชั่วโมง และเข้าถึงได้ง่าย โดยให้ความเห็นว่าใช้งานง่ายและประหยัดเวลาในการสืบค้น และมีความถี่ในการใช้และต้องการใช้วารสารอิเล็กทรอนิกส์เพิ่มมากขึ้นทุกปี

เดอ โกรเตและดอรส์ช (De Groote; & Dorsch. 2003: 231-240) ศึกษาการใช้วารสารและฐานข้อมูลออนไลน์สาขาชีวการแพทย์ โดยศึกษากับอาจารย์ แพทย์ฝึกหัด นักศึกษาแพทย์และพยาบาล โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อประเมินลักษณะการใช้ทรัพยากรออนไลน์ที่ใช้ในสถาบันการศึกษาวิทยาศาสตร์สุขภาพ รวมทั้งศึกษาความพึงพอใจในการใช้วารสารรูปแบบสิ่งพิมพ์และแบบออนไลน์ เครื่องมือที่ใช้ คือ แบบสอบถาม ผลการวิจัยพบว่า ผู้ใช้ส่วนใหญ่พึงพอใจในการใช้วารสารอิเล็กทรอนิกส์เพื่อการศึกษาค้นคว้าวิจัย และส่วนใหญ่สืบค้นข้อมูลผ่านทางเว็บไซต์ของห้องสมุด สำหรับฐานข้อมูลออนไลน์ที่ใช้มากที่สุด คือ ฐานข้อมูล PubMed โดยเข้าใช้สัปดาห์ละครั้ง และมักสืบค้นจากที่ทำงานหรือจากที่บ้าน โดยการพิมพ์ (Print) บทความที่อยู่ในรูปแบบเอกสารฉบับเต็มออกมาอ่านก่อน

งานวิจัยในประเทศ

ผ่องพรรณ แย้มแขไข (2544: บทคัดย่อ) ศึกษาการใช้ฐานข้อมูลออนไลน์ที่บอกรับเป็นสมาชิกโดยสำนักหอสมุด มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาสภาพการใช้ฐานข้อมูล ความพึงพอใจ ปัญหาและความต้องการ ตลอดจนความคิดเห็นของนักศึกษา อาจารย์/นักวิจัย และบรรณารักษ์ ในการใช้ฐานข้อมูลออนไลน์ ใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการวิจัย ผลการวิจัยพบว่า ผู้ใช้บริการส่วนใหญ่เข้าไปสืบค้นฐานข้อมูลออนไลน์ผ่านโฮมเพจของห้องสมุด และทราบการให้บริการฐานข้อมูลออนไลน์จากการประชาสัมพันธ์ของสำนักหอสมุด และเรียนรู้วิธีการสืบค้นด้วยตนเอง นักศึกษากลุ่มสาขาวิชาวิทยาศาสตร์เทคโนโลยีและกลุ่มสาขาวิทยาศาสตร์สุขภาพใช้ฐานข้อมูล ScienceDirect มากที่สุด โดยมีวัตถุประสงค์ในการใช้ฐานข้อมูลเพื่อประกอบการทำวิทยานิพนธ์และรายงาน ส่วนอาจารย์และนักวิจัยใช้เพื่อการเรียนการสอนและการวิจัย ส่วนใหญ่ใช้เครื่องคอมพิวเตอร์สืบค้นที่คณะและภาควิชา สืบค้นในช่วงเวลา 12.00-18.00 น. โดยใช้เวลาประมาณ 1 ชั่วโมง ผู้ใช้มีความพึงพอใจในผลการสืบค้น เพราะได้รับข้อมูลทันสมัย เชื่อถือได้ สามารถนำไปใช้ประโยชน์ได้ และยังมีความสะดวกในการเข้าถึงข้อมูลได้อย่างรวดเร็ว รวมทั้งสามารถสืบค้นได้ด้วยตนเองตลอด 24 ชั่วโมง ส่วนปัญหาที่พบคือดาวน์โหลดข้อมูลช้า ระบบอินเทอร์เน็ตของมหาวิทยาลัยยังไม่สามารถตอบสนองความเร็วได้ เมื่อผู้ใช้ต้องการเปิดเอกสารฉบับเต็มที่อยู่ในรูปแบบ pdf ผู้ใช้มีความต้องการให้สำนักหอสมุดปรับปรุงความเร็วในการใช้อินเทอร์เน็ต รวมทั้งให้บอกรับฐานข้อมูลออนไลน์ที่เป็นเอกสารฉบับเต็มเพิ่มด้วย และให้คณะ/ห้องสมุดสนับสนุนค่าใช้จ่ายในการสั่งซื้อบทความ และเพิ่มจำนวนคอมพิวเตอร์ในห้องสมุดให้เพียงพอต่อความต้องการด้วย

โสมรัศมิ์ พิบูลย์มณี (2545: บทคัดย่อ) ศึกษาการใช้ฐานข้อมูลออนไลน์เพื่อการค้นคว้าวิจัยของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ซึ่งฐานข้อมูลที่ศึกษาจะเป็นฐานข้อมูลออนไลน์ทั้งหมดที่

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยจัดให้บริการแก่ประชาคมของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ประกอบด้วย นิสิต อาจารย์ นักวิจัย/นักวิชาการ เพื่อศึกษาด้านวัตถุประสงค์ สถานที่ ความถี่ในการใช้ ฐานข้อมูลที่ใช้ รูปแบบผลลัพธ์และปัญหาการใช้ฐานข้อมูล ผลการวิจัยพบว่า ผู้ใช้จำนวนมากใช้ฐานข้อมูลเพื่อประกอบการเรียนและทำวิทยานิพนธ์ และสืบค้นข้อมูลที่ห้องสมุดคณะ/สถาบัน ผู้ใช้จะระบุเนื้อหาในการสืบค้นข้อมูล ส่วนรูปแบบผลลัพธ์ที่ได้จากการสืบค้นจะเป็นบรรณานุกรมและสาระสังเขป ปัญหาที่พบได้แก่ ฐานข้อมูลภาษาไทยมีน้อย ไม่มีเครื่องพิมพ์ให้ใช้บริการด้วยตนเอง ใช้เวลานานในการสืบค้น ไม่มีคู่มือหรือคำแนะนำภาษาไทยในการใช้ฐานข้อมูล ไม่สามารถติดตามแหล่งรายชื่อของฐานข้อมูลใหม่ที่มีให้บริการได้ ขาดบรรณารักษ์หรือเจ้าหน้าที่ประจำที่จะให้คำแนะนำการใช้ฐานข้อมูล และมีการจัดอบรมการใช้ฐานข้อมูลน้อยเกินไป

กฤษณา เบ็ญนุกูล (2546: 98-110) ศึกษาพฤติกรรมการใช้ฐานข้อมูลออนไลน์ในการสืบค้นสารสนเทศทางการเกษตรของนิสิตระดับบัณฑิตศึกษากลุ่มวิชาการเกษตรกรรม กลุ่มสาขาวิชาเกษตร มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ มีวัตถุประสงค์การวิจัยคือ ศึกษาสภาพการใช้พฤติกรรมการสืบค้น ความพึงพอใจ ศึกษาปัญหาและข้อเสนอแนะ กลุ่มประชากรคือนิสิตระดับบัณฑิตศึกษา โดยทำการศึกษาการใช้ฐานข้อมูลออนไลน์ จำนวน 12 ฐาน พบว่านิสิตส่วนใหญ่เลือกใช้ฐานข้อมูลเพื่อการทำวิทยานิพนธ์ นิสิตใช้เวลาเฉลี่ยต่อครั้งในการสืบค้นมากกว่า 1 ชั่วโมง ฐานข้อมูลที่ผู้ใช้ส่วนใหญ่เลือกใช้ ได้แก่ ฐานข้อมูล ScienceDirect ปัญหาที่พบมากที่สุดในการใช้ฐานข้อมูลออนไลน์คือวิธีการสืบค้นของฐานข้อมูลออนไลน์แต่ละฐานมีความแตกต่างกัน ทำให้เกิดความสับสนในการสืบค้นและปัญหาในการติดตามเอกสารฉบับเต็มที่ต้องการ

อารีย์ ธัญกิจจานุกิจ และคนอื่นๆ (2548: 69-82) ศึกษาการใช้ฐานข้อมูลออนไลน์ ของอาจารย์ นักวิจัย และนิสิตบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ วิทยาเขตบางเขน โดยมีวัตถุประสงค์ที่จะศึกษาปัญหาในการใช้งานและแนวทางการแก้ไขปัญหา รวมทั้งส่งเสริมการใช้ประโยชน์ ผลการวิจัยพบว่า อาจารย์นักวิจัยและนิสิตเลือกใช้ฐานข้อมูลออนไลน์เพราะสืบค้นข้อมูลได้รวดเร็ว ส่วนใหญ่มีความต้องการเอกสารรูปแบบรายการทางบรรณานุกรมและเอกสารฉบับเต็ม ปัญหาที่พบคือไม่สามารถติดตามหาเอกสารฉบับเต็มที่สืบค้นได้จากฐานข้อมูล และค่าใช้จ่ายในการติดตามเอกสารฉบับเต็มมีราคาแพงเกินไป รวมทั้งฐานข้อมูลที่ให้บริการไม่ตรงกับความต้องการ และต้องการให้สำนักหอสมุดจัดทำประชาสัมพันธ์การใช้ฐานข้อมูลออนไลน์ที่ให้ข้อมูลชัดเจนและเข้าใจง่าย ตลอดจนประชาสัมพันธ์ให้กว้างขวาง ไม่ควรจำกัดเวลาในการใช้บริการฐานข้อมูล จัดให้มีเจ้าหน้าที่ช่วยเหลือเมื่อเกิดปัญหาในการใช้งาน สำนักหอสมุดควรออกแบบโฮมเพจให้สวยงาม ควรจัดอบรมการใช้ฐานข้อมูล จัดทำคู่มือการใช้งานแจกให้ทั่วถึง ปรับเปลี่ยนระบบการจัดซื้อฐานข้อมูลออนไลน์ ปรับปรุงฐานข้อมูลให้ทันสมัยอยู่ตลอดเวลาและอยากให้มีวารสารที่มี Impact factors สูงๆ ส่วนสาเหตุที่ไม่ใช้ฐานข้อมูลออนไลน์เนื่องจากนิยมใช้สารสนเทศในรูปแบบอื่น เช่น สิ่งพิมพ์หรือฐานข้อมูลซีดีรอม และนักวิจัยไม่มีความจำเป็นต้องใช้ข้อมูลจากฐานข้อมูลออนไลน์

ดารณี แซ่ตั้ง (2549: 118-131) ศึกษาการใช้ฐานข้อมูลออนไลน์สาขามนุษยศาสตร์ของนิสิตบัณฑิตศึกษา สาขามนุษยศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย โดยมีจุดมุ่งหมายเพื่อศึกษาการใช้

ความพึงพอใจและปัญหาของฐานข้อมูลสาขามนุษยศาสตร์ กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ได้แก่นิสิตระดับบัณฑิตศึกษา สาขามนุษยศาสตร์ 2 คณะคือ อักษรศาสตร์และศิลปกรรมศาสตร์ เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยคือแบบสอบถาม ผลการวิจัยพบว่า นิสิตมีการสืบค้นข้อมูลจากห้องสมุดคณะ/สถาบันมากที่สุด นิสิตมีความถี่ในการใช้ฐานข้อมูลออนไลน์ 2-3 ครั้งต่อสัปดาห์มากที่สุด และ ใช้เวลาเฉลี่ยต่อครั้งในการสืบค้นมากกว่า 1 ชั่วโมงมากที่สุด รูปแบบผลลัพธ์ที่ได้เป็นทั้งบรรณานุกรมและสาระสังเขป นิสิตมีวัตถุประสงค์เพื่อใช้ประกอบการศึกษาค้นคว้า ทำวิทยานิพนธ์หรือภาคนิพนธ์ ฐานข้อมูลที่เรียกใช้มากที่สุดคือ Wilson Web แต่มีความพึงพอใจมากที่สุดในการใช้งานฐานข้อมูล EBSCOhost ส่วนปัญหาที่พบคือฐานข้อมูลภาษาไทยมีน้อย ด้านผลการสืบค้นสารสนเทศได้รับไม่ตรงกับความต้องการ การจัดสาธิตการใช้งานฐานข้อมูลไม่ทั่วถึง ไม่มีเครื่องพิมพ์ที่ให้บริการด้วยตนเองผู้ให้บริการมีไม่เพียงพอ และผู้ใช้บริการไม่สามารถรองรับค่าใช้จ่ายในการสั่งซื้อเอกสารฉบับเต็มได้

มะลิวัลย์ สินน้อย (2549: บทคัดย่อ) ศึกษาการใช้ฐานข้อมูลออนไลน์ของนักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษาในสำนักวิทยบริการ มหาวิทยาลัยอุบลราชธานี เป็นการวิจัยเชิงสำรวจ เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลคือแบบสอบถาม ผลการวิจัยพบว่า นักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษาส่วนใหญ่ไม่เคยใช้ฐานข้อมูลเนื่องจากไม่ทราบว่ามีฐานข้อมูลออนไลน์ สำหรับผู้ที่เคยใช้ฐานข้อมูลออนไลน์จะรับรู้การบริการฐานข้อมูลออนไลน์จากห้องสมุด นักศึกษาส่วนใหญ่เลือกใช้ฐานข้อมูล ScienceDirect มากที่สุด นักศึกษาส่วนใหญ่ใช้ช่องทางการรับรู้สารสนเทศเกี่ยวกับฐานข้อมูลออนไลน์จากการประชาสัมพันธ์บนเว็บไซต์ของห้องสมุด และใช้เครื่องคอมพิวเตอร์ของภาควิชาในการสืบค้นข้อมูลโดยมีวัตถุประสงค์เพื่อทำวิทยานิพนธ์ เนื่องจากข้อมูลมีความหลากหลาย ทั้งนี้ได้เรียนรู้การใช้ฐานข้อมูลด้วยตนเอง แต่มีความถี่การเข้าใช้ฐานข้อมูลใช้ไม่แน่นอน ช่วงเวลาที่ใช้ฐานข้อมูลเวลา 12.00- 18.00 น. ระยะเวลาในการใช้ฐานข้อมูลออนไลน์โดยเฉลี่ยมากกว่า 1 ชั่วโมง นิสิตมีความพึงพอใจในด้านความน่าเชื่อถือของฐานข้อมูล สำหรับปัญหาที่พบ พบว่าปัญหาด้านเครือข่ายในเรื่องระบบเครือข่ายคอมพิวเตอร์ขัดข้องบ่อยทำให้การดาวน์โหลดข้อมูลทำได้ช้า เครื่องคอมพิวเตอร์มีจำนวนน้อย

กิตติพร เพชรพราว (2549: บทคัดย่อ) ศึกษาการใช้ฐานข้อมูลออนไลน์ที่ให้บริการในสำนักหอสมุดกลาง มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าพระนครเหนือ วัตถุประสงค์เพื่อศึกษาสภาพการใช้ ความพึงพอใจ ปัญหา และความต้องการ ต่อการใช้ฐานข้อมูลออนไลน์ กลุ่มตัวอย่างได้แก่ อาจารย์ นักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา ใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการวิจัย ผลการวิจัยพบว่า อาจารย์และนักศึกษาส่วนใหญ่ทราบว่าสำนักหอสมุดกลางมีบริการฐานข้อมูลออนไลน์จากการประชาสัมพันธ์ของห้องสมุด เข้าใช้โดยการสืบค้นผ่านโฮมเพจของสำนักหอสมุดกลาง เรียนรู้การสืบค้นด้วยตนเอง โดยมีวัตถุประสงค์ของการใช้เพื่อประกอบการเรียนการสอน ส่วนใหญ่ใช้เครื่องคอมพิวเตอร์ที่บ้าน ช่วงเวลาที่สืบค้นส่วนใหญ่อยู่ในช่วงเวลา 18.00 น.- 24.00 น. และใช้เวลาสืบค้นประมาณ 1 ชั่วโมง ฐานข้อมูลที่อาจารย์และนักศึกษาใช้มากที่สุดคือ ScienceDirect และฐานข้อมูลที่ต้องการจะมีลักษณะเป็นเอกสารฉบับเต็ม ความพึงพอใจในการใช้ฐานข้อมูลโดยรวมทุก

ประเด็นอยู่ในระดับปานกลาง ประเด็นที่พึงพอใจในระดับมากคือสามารถนำผลการสืบค้นไปใช้ประโยชน์ ส่วนปัญหาการใช้ฐานข้อมูลโดยรวมทุกประเด็นอยู่ในระดับปานกลาง ประเด็นที่มีค่าเฉลี่ยมากคือความเร็วในการดึงข้อมูลเป็นไปอย่างล่าช้า ความต้องการให้พัฒนาปรับปรุงการบริการโดยรวมอยู่ในระดับมาก ประเด็นที่มีความต้องการอยู่ในระดับมากคือการเพิ่มความเร็วของอินเทอร์เน็ต

จากการศึกษางานวิจัยในต่างประเทศและในประเทศ พบว่า การศึกษาการใช้ฐานข้อมูลออนไลน์ส่วนใหญ่เป็นการวิจัยเชิงสำรวจ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาสภาพการใช้ ความพึงพอใจ และปัญหาในการใช้ฐานข้อมูลออนไลน์ที่หน่วยงาน หรือห้องสมุดของตนเองที่ให้บริการ เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยมักใช้แบบสอบถามในการเก็บรวบรวมข้อมูล กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในงานวิจัยส่วนใหญ่เป็นคณาจารย์ และนักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา ผลการวิจัย พบว่า ผู้ใช้มีวัตถุประสงค์ในการใช้ฐานข้อมูลเพื่อการศึกษาค้นคว้าวิจัย เพื่อการทำรายงาน วิทยานิพนธ์ ประกอบการเรียนการสอนเป็นหลักซึ่งสอดคล้องตามบทบาทและหน้าที่ที่ต้องใช้ในการเรียนการสอน ผู้ใช้ส่วนใหญ่เห็นประโยชน์ในการใช้ฐานข้อมูลออนไลน์ เพราะจะได้เอกสารฉบับเต็ม การสืบค้นหรือใช้งานมีความสะดวก รวดเร็ว และสามารถเข้าถึงได้ตลอด 24 ชั่วโมง ส่วนปัญหาในการใช้ฐานข้อมูลออนไลน์ส่วนใหญ่คือเรื่องระบบเครือข่ายมีการใช้งานมากทำให้เกิดข้อขัดข้อง การดาวน์โหลดเอกสารฉบับเต็มมีความล่าช้าซึ่งขึ้นอยู่กับปัจจัยทางระบบเครือข่ายอินเทอร์เน็ตของแต่ละหน่วยงาน นอกจากนี้ยังพบว่าปัญหาเรื่องจำนวนคอมพิวเตอร์ที่ห้องสมุดให้บริการในการสืบค้นฐานข้อมูลออนไลน์มักมีไม่เพียงพอต่อความต้องการ

บทที่ 3
วิธีดำเนินการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ดำเนินการตามขั้นตอนดังนี้

1. การกำหนดประชากรและการสุ่มกลุ่มตัวอย่าง
2. การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
3. การเก็บรวบรวมข้อมูล
4. การจัดกระทำข้อมูลและการวิเคราะห์ข้อมูล

การกำหนดประชากรและการสุ่มกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการวิจัย

ประชากรที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ นิสิตระดับบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ที่เรียนในปีการศึกษา 2553 จำนวน 4,115 คน

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยคือ นิสิตระดับบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ที่กำลังศึกษาในปีการศึกษา 2553 ที่สุ่มมาจากประชากรข้างต้น โดยใช้วิธีการสุ่มแบบแบ่งชั้น (Stratified Random Sampling) ตามกลุ่มสาขาวิชามนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ และกลุ่มสาขาวิชาวิทยาศาสตร์สุขภาพและวิทยาศาสตร์เทคโนโลยี ได้กลุ่มตัวอย่าง 382 คน ซึ่งมากกว่าจำนวนที่กำหนดไว้ในตารางกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างของ เครซี่และมอร์แกน (Krejcie; & Morgan. 1970: 607-610) คือ 354 คน

การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ แบบสอบถามการใช้ฐานข้อมูลออนไลน์ที่ให้บริการในสำนักหอสมุดกลาง ของนิสิตระดับบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

ขั้นตอนในการสร้างแบบสอบถาม มีดังนี้

1. ศึกษาค้นคว้าเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการใช้ฐานข้อมูลออนไลน์
2. ศึกษาวิธีการและหลักการสร้างแบบสอบถาม
3. ศึกษาตัวอย่างแบบสอบถามที่เกี่ยวข้องกับสภาพการใช้ฐานข้อมูลออนไลน์ ได้แก่ เช่น เคยใช้/ไม่เคยใช้ เหตุผลการใช้/ไม่ใช้ แหล่งที่ทำให้ทราบข้อมูล วิธีการเรียนรู้ สถานที่ใช้ วัตถุประสงค์ในการใช้ วิธีการใช้ ความถี่และระยะเวลาในเข้าการใช้ และประโยชน์ในการใช้

4. สร้างข้อคำถามจากข้อมูลที่ได้ศึกษามาจากข้อ 1-3 มาเป็นแบบสอบถามการใช้ฐานข้อมูลออนไลน์ที่ให้บริการในสำนักหอสมุดกลางของนิสิตระดับบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ซึ่งแบ่งเป็น 5 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 แบบสอบถามเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม เป็นข้อคำถามเกี่ยวกับคณะที่นิสิตระดับบัณฑิตศึกษาสังกัดอยู่ เป็นแบบเลือกตอบ

ตอนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับสภาพการใช้ฐานข้อมูลออนไลน์ เป็นข้อคำถามเกี่ยวกับการใช้ฐานข้อมูลออนไลน์โดยทั่วไป เช่น เคยใช้/ไม่เคยใช้ เหตุผลที่ไม่ใช้ แหล่งที่ทำให้ทราบข้อมูล วิธีการเรียนรู้ สถานที่ใช้ วัตถุประสงค์ในการใช้ วิธีการใช้และประโยชน์ในการใช้ เป็นข้อคำถามแบบมาตรประมาณค่า 5 ระดับ (Rating scale) คือ มากที่สุด (5) มาก (4) ปานกลาง (3) น้อย (2) และน้อยที่สุด (1) ส่วนความถี่และระยะเวลาในการเข้าใช้ เป็นแบบเลือกตอบ

ตอนที่ 3 แบบสอบถามเกี่ยวกับปริมาณการใช้ฐานข้อมูลออนไลน์ของนิสิตระดับบัณฑิตศึกษา เป็นข้อคำถามเกี่ยวกับปริมาณความมากน้อยในการใช้บริการฐานข้อมูลออนไลน์ในแต่ละฐาน เป็นข้อคำถามแบบมาตรประมาณค่า 5 ระดับ คือ มากที่สุด (5) มาก (4) ปานกลาง (3) น้อย (2) และน้อยที่สุด (1)

ตอนที่ 4 แบบสอบถามเกี่ยวกับปัญหาการใช้ฐานข้อมูลออนไลน์ของนิสิตระดับบัณฑิตศึกษา เป็นข้อคำถามเกี่ยวกับปัญหาการใช้ฐานข้อมูลออนไลน์ ซึ่งแบ่งปัญหาออกเป็น 3 ด้าน คือ 1) ด้านผู้ใช้บริการ 2) ด้านผู้ให้บริการ และ 3) ด้านระบบเครือข่าย/เครื่องคอมพิวเตอร์ เป็นข้อคำถามแบบมาตรประมาณค่า 5 ระดับ คือ มากที่สุด (5) มาก (4) ปานกลาง (3) น้อย (2) และน้อยที่สุด (1)

ตอนที่ 5 การสอบถามความคิดเห็นและข้อเสนอแนะอื่นๆ มีลักษณะเป็นแบบปลายเปิด

5. นำแบบสอบถามที่สร้างขึ้นเสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์ เพื่อพิจารณาตรวจสอบความถูกต้องด้านเนื้อหา ภาษา การจัดพิมพ์ และความสมบูรณ์ของแบบสอบถาม

6. ปรับปรุงแบบสอบถามตามข้อเสนอแนะของอาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์แล้วไปให้ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 ท่าน ตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา (Content validity) คือ 1) นางพิมล เมฆสวัสดิ์ บรรณารักษ์ชำนาญการพิเศษ รองผู้อำนวยการฝ่ายส่งเสริมผู้ใช้และวิจัย สำนักหอสมุดกลาง มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ 2) นางศุภกร เมาลานนท์ เจ้าที่บริการสารสนเทศ (เอกสารสนเทศ) P7 หัวหน้างานฝ่ายบริการผู้อ่าน ศูนย์วิทยทรัพยากร จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย 3) นางสาวธันย์ณิชา ธนินจิรโชติพัชร บรรณารักษ์ชำนาญการพิเศษ สำนักหอสมุดกลาง มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าพระนครเหนือ โดยการวิเคราะห์ดัชนีความสอดคล้อง (Index of Item Objective Congruence-IOC) โดยตั้งเกณฑ์ค่า IOC เกิน 0.5 ขึ้นไป พบว่าข้อคำถามทุกข้อมีค่าเกินเกณฑ์ที่ตั้งไว้ แสดงว่าข้อคำถามทุกข้อมีคุณภาพใช้ได้ นอกจากนี้ผู้เชี่ยวชาญได้ให้ข้อเสนอแนะในการปรับข้อคำถามในแบบสอบถามที่เกี่ยวกับปัญหาการใช้ฐานข้อมูลออนไลน์จากปัญหา 4 ด้าน คือ 1) ด้านผู้ใช้บริการ 2) ด้านผู้ให้บริการ 3) ด้านการใช้และการสืบค้นข้อมูล และ 4) ด้านระบบเครือข่าย/เครื่องคอมพิวเตอร์ ให้เหลือเพียง 3 ด้าน คือ

1) ด้านผู้ใช้บริการ 2) ด้านผู้ให้บริการ 3) ด้านระบบเครือข่าย/เครื่องคอมพิวเตอร์ โดยให้นำข้อคำถามของด้านการใช้และการสืบค้นข้อมูล ไปไว้ในข้อคำถามด้านผู้ใช้บริการ และเพิ่มรายการข้อคำถามเกี่ยวกับแหล่งที่ทำให้ทราบข้อมูลเกี่ยวกับฐานข้อมูลออนไลน์ คือ บรรณานุกรมท้ายเล่มของเอกสารที่ศึกษาค้นคว้า

7. นำแบบสอบถามที่ผ่านการพิจารณาจากผู้เชี่ยวชาญแล้ว มาปรับปรุงแก้ไขและนำเสนออาจารย์ที่ปรึกษาตรวจสอบอีกครั้งหนึ่ง

8. นำแบบสอบถามที่ผ่านการตรวจสอบจากอาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์ไปทดลองใช้กับนิสิตระดับบัณฑิตศึกษาในมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 คน เมื่อวันที่ 17 ธันวาคม 2553 – 10 มกราคม 2554 จากนั้นนำแบบสอบถามมาหาค่าความเที่ยง (Relliability) โดยใช้สูตรการหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค (Cronbach's Alpha Coefficient) โดยตั้งค่าความเที่ยงไว้ที่ 0.75 และพบว่าแบบสอบถามมีความเที่ยงเท่ากับ 0.89 ซึ่งแสดงว่าทุกข้อคำถามมีคุณภาพใช้ได้

9. นำแบบสอบถามและผลการหาค่าความเที่ยง นำเสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์ปรับแก้ไขความสมบูรณ์ จากนั้นทำสำเนาเพื่อเก็บรวบรวมข้อมูลต่อไป

การเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัย ในฐานะที่ผู้วิจัยเป็นบรรณารักษ์ มีหน้าที่ให้บริการแก่ผู้ใช้ จัดการฝึกอบรมการใช้แนะนำการสืบค้นฐานข้อมูลออนไลน์ให้กับนิสิตระดับบัณฑิตศึกษา ผู้วิจัยได้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล โดยให้กลุ่มตัวอย่างตอบแบบสอบถามด้วยตนเอง ตามขั้นตอนดังต่อไปนี้

1. ผู้วิจัยได้แจกแบบสอบถามให้กับกลุ่มตัวอย่างที่เข้าใช้บริการในสำนักหอสมุดกลางด้วยตนเอง จำนวน 250 ชุด และได้ความอนุเคราะห์จากอาจารย์ นิสิต และบุคลากร จากคณะวิชาต่าง ๆ ช่วยในการแจกแบบสอบถามให้กับนิสิตระดับบัณฑิตศึกษา จำนวน 200 ชุด รวมทั้งสิ้น 450 ชุด ซึ่งเป็นจำนวนมากกว่ากลุ่มตัวอย่าง ทั้งนี้เพื่อเผื่อไว้ในกรณีที่แบบสอบถามซึ่งได้รับกลับมาอาจไม่สมบูรณ์

2. ผู้วิจัยดำเนินการรวบรวมแบบสอบถามคืนในระหว่างวันที่ 15 มกราคม 2554 ถึงวันที่ 16 กุมภาพันธ์ 2554 โดยได้รับแบบสอบถามคืน จำนวน 402 ชุด ในจำนวนดังกล่าวเป็นแบบสอบถามที่สมบูรณ์ จำนวน 382 ชุด

การจัดกระทำข้อมูลและการวิเคราะห์ข้อมูล

เมื่อได้รับแบบสอบถามกลับคืนมาแล้ว ผู้วิจัยจะดำเนินการตามขั้นตอนต่อไปนี้

1. ตรวจแบบสอบถามที่ได้รับกลับคืนมา คัดเลือกเฉพาะฉบับที่สมบูรณ์ เป็นแบบสอบถามที่จะนำไปวิเคราะห์ข้อมูลให้ได้จำนวน 382 ชุด ซึ่งมากกว่าจำนวนที่กำหนดไว้ในตารางกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างของ เครซี่และมอร์แกน (Krejcie; & Morgan. 1970: 607-610)

2. นำข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถามที่สมบูรณ์จำนวน 382 ชุด มากำหนดรหัสการลงคะแนน พร้อมกรอกข้อมูลลงโปรแกรมคำนวณทางสถิติ และใช้สถิติวิเคราะห์ข้อมูลแต่ละส่วน ดังต่อไปนี้

2.1 ใช้ค่าร้อยละ วิเคราะห์สถานภาพของนิสิตระดับบัณฑิตศึกษา การใช้/ไม่ใช้ และความถี่และระยะเวลาการในการเข้าใช้ฐานข้อมูลออนไลน์

2.2 ใช้ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน วิเคราะห์สภาพการใช้ฐานข้อมูลออนไลน์ที่เกี่ยวกับ แหล่งที่ทำให้ทราบข้อมูล วิธีการเรียนรู้ สถานที่ใช้ วัตถุประสงค์ในการใช้ วิธีการใช้และประโยชน์ในการใช้ ปริมาณการใช้ฐานข้อมูลออนไลน์ ปัญหาการใช้ฐานข้อมูลออนไลน์ และเหตุผลที่ไม่ใช้ฐานข้อมูลออนไลน์ของนิสิตระดับบัณฑิตศึกษา ซึ่งเป็นคำถามแบบมาตรประมาณค่า 5 ระดับ โดยกำหนดค่าคะแนนของคำตอบ ดังนี้

ตอบช่องมากที่สุด	มีค่าเท่ากับ	5
ตอบช่องมาก	มีค่าเท่ากับ	4
ตอบช่องปานกลาง	มีค่าเท่ากับ	3
ตอบช่องน้อย	มีค่าเท่ากับ	2
ตอบช่องน้อยที่สุด	มีค่าเท่ากับ	1

จากนั้นนำมาแปลผลค่าเฉลี่ยโดยใช้เกณฑ์ดังนี้ (วิเชียร เกตุสิงห์. 2538: 8 – 11)

4.50 – 5.00	หมายถึง	มากที่สุด
3.50 – 4.49	หมายถึง	มาก
2.50 – 3.49	หมายถึง	ปานกลาง
1.50 – 2.49	หมายถึง	น้อย
1.00 – 1.49	หมายถึง	น้อยที่สุด

2.3 ใช้ค่า t-test Independent เปรียบเทียบปริมาณการใช้ฐานข้อมูลออนไลน์ และปัญหาการใช้ฐานข้อมูลออนไลน์ของนิสิตระดับบัณฑิตศึกษา จำแนกตามกลุ่มสาขาวิชา โดยตั้งค่าระดับนัยสำคัญทางสถิติไว้ที่ 0.5

บทที่ 4
ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

ในการวิเคราะห์ข้อมูล และการแปลความหมายผลการวิเคราะห์ข้อมูลในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้กำหนดสัญลักษณ์ต่าง ๆ ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

N	แทน	จำนวนคนในกลุ่มตัวอย่าง
$\overline{X}$	แทน	คะแนนเฉลี่ยของกลุ่มตัวอย่าง
S.D.	แทน	ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard deviation)
t	แทน	ค่าที่ใช้พิจารณา t-distribution
*	แทน	ความมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

การเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยได้เสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลตามลำดับ ดังนี้

1. สถานภาพของนิสิตระดับบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
2. สภาพการใช้ฐานข้อมูลออนไลน์ที่ให้บริการในสำนักหอสมุดกลางของนิสิตระดับบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
3. ปริมาณการใช้ฐานข้อมูลออนไลน์ที่ให้บริการในสำนักหอสมุดกลางของนิสิตระดับบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
4. เปรียบเทียบปริมาณการใช้ฐานข้อมูลออนไลน์ที่ให้บริการในสำนักหอสมุดกลาง ของนิสิตระดับบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ จำแนกตามกลุ่มสาขาวิชา
5. ปัญหาการใช้ฐานข้อมูลออนไลน์ที่ให้บริการในสำนักหอสมุดกลางของนิสิตระดับบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
6. เปรียบเทียบปัญหาการใช้ฐานข้อมูลออนไลน์ที่ให้บริการในสำนักหอสมุดกลางของนิสิตระดับบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ จำแนกตามกลุ่มสาขาวิชา

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

1. สถานภาพของนิสิตระดับบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ปรากฏดังตาราง 2

ตาราง 2 สถานภาพของนิสิตระดับบัณฑิตศึกษา

กลุ่มสาขาวิชา	จำนวน	ร้อยละ
มนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์	308	80.63
วิทยาศาสตร์สุขภาพและวิทยาศาสตร์เทคโนโลยี	74	19.37
รวม	**382**	**100.00**

จากตาราง 2 แสดงว่านิสิตระดับบัณฑิตศึกษาส่วนใหญ่สังกัดกลุ่มสาขาวิชามนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ ร้อยละ 80.63 และกลุ่มสาขาวิชาวิทยาศาสตร์สุขภาพและวิทยาศาสตร์เทคโนโลยี ร้อยละ 19.37

2. สภาพการใช้ฐานข้อมูลออนไลน์ที่ให้บริการในสำนักหอสมุดกลาง ของนิสิตระดับบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ปรากฏดังตาราง 3 -10

ตาราง 3 สภาพการใช้ฐานข้อมูลออนไลน์ของนิสิตระดับบัณฑิตศึกษา

กลุ่มสาขาวิชา	เคยใช้		ไม่เคยใช้		รวม	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
มนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์	290	94.16	18	5.84	308	100.00
วิทยาศาสตร์สุขภาพและวิทยาศาสตร์เทคโนโลยี	68	91.89	6	8.11	74	100.00

จากตาราง 3 แสดงนิสิตระดับบัณฑิตศึกษากลุ่มสาขาวิชามนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์เคยใช้ฐานข้อมูลออนไลน์ ร้อยละ 94.16 ของจำนวนนิสิตในกลุ่มสาขาวิชา และนิสิตระดับบัณฑิตศึกษากลุ่มสาขาวิชาวิทยาศาสตร์สุขภาพและวิทยาศาสตร์เทคโนโลยีเคยใช้ฐานข้อมูลออนไลน์ ร้อยละ 91.89 ของจำนวนนิสิตในกลุ่มสาขาวิชา

ตาราง 4 แหล่งที่ทำให้ทราบข้อมูลเกี่ยวกับฐานข้อมูลออนไลน์ของนิสิตระดับบัณฑิตศึกษา

แหล่งที่ทำให้ทราบข้อมูล	$\overline{X}$	S.D.	แปลความ
1. การประชาสัมพันธ์ของสำนักหอสมุดกลาง	3.35	0.79	ปานกลาง
2. คู่มือแนะนำการใช้ของสำนักหอสมุดกลาง	3.45	0.89	ปานกลาง
3. เว็บไซต์ของสำนักหอสมุดกลาง	4.01	0.84	มาก
4. กิจกรรมแนะนำการใช้ห้องสมุดของสำนักหอสมุดกลาง	3.21	0.84	ปานกลาง
5. บรรณารักษ์	2.97	0.86	ปานกลาง
6. อาจารย์ผู้สอน	3.19	0.90	ปานกลาง
7. เพื่อน	3.41	0.87	ปานกลาง
8. บรรณานุกรมท้ายเล่มของเอกสารที่ศึกษาค้นคว้า	3.05	0.88	ปานกลาง

จากตาราง 4 แสดงว่านิสิตระดับบัณฑิตศึกษาทราบข้อมูลเกี่ยวกับฐานข้อมูลออนไลน์จากเว็บไซต์ของสำนักหอสมุดกลาง ซึ่งมีค่าเฉลี่ยสูงสุดอยู่ในระดับมาก ($\overline{X}$ = 4.01) รองลงมาอยู่ในระดับปานกลางซึ่งมีค่าเฉลี่ยสูงสุด 2 ลำดับแรก คือทราบจากคู่มือแนะนำการใช้ของสำนักหอสมุดกลาง ($\overline{X}$ = 3.45) และจากเพื่อน ($\overline{X}$ = 3.41) ตามลำดับ

ตาราง 5 วิธีการเรียนรู้การใช้ฐานข้อมูลออนไลน์ของนิสิตระดับบัณฑิตศึกษา

วิธีการเรียนรู้การใช้ข้อมูลออนไลน์	$\overline{X}$	S.D.	แปลความ
1. เข้าร่วมกิจกรรมแนะนำการใช้ห้องสมุดของสำนักหอสมุดกลาง	2.92	0.90	ปานกลาง
2. ข้อมูลแนะนำวิธีการสืบค้นฐานข้อมูลออนไลน์จากเว็บไซต์	3.46	0.97	ปานกลาง
3. การแนะนำของบรรณารักษ์	3.19	0.82	ปานกลาง
4. การแนะนำของอาจารย์	3.11	0.78	ปานกลาง
5. การแนะนำของเพื่อน	3.33	0.94	ปานกลาง
6. การเรียนรู้ด้วยตนเอง	4.08	0.93	มาก

จากตาราง 5 แสดงว่านิสิตระดับบัณฑิตศึกษาเรียนรู้วิธีการใช้ฐานข้อมูลออนไลน์ด้วยตนเอง โดยมีค่าเฉลี่ยสูงสุดอยู่ในระดับมาก ($\overline{X}$ = 4.08) รองลงมาอยู่ในระดับปานกลางซึ่งมีค่าเฉลี่ยสูงสุด 2 ลำดับแรก คือ เรียนรู้จากข้อมูลแนะนำวิธีการสืบค้นฐานข้อมูลออนไลน์จากเว็บไซต์ ($\overline{X}$ = 3.46) และจากการแนะนำของเพื่อน ($\overline{X}$ = 3.33) ตามลำดับ

ตาราง 6 สถานที่ในการเข้าใช้ฐานข้อมูลออนไลน์ของนิสิตระดับบัณฑิตศึกษา

สถานที่ในการใช้ฐานข้อมูลออนไลน์	$\overline{X}$	S.D.	แปลความ
1. สำนักหอสมุดกลาง	3.48	1.03	ปานกลาง
2. สำนักคอมพิวเตอร์	2.04	1.04	น้อย
3. ศูนย์บริการคอมพิวเตอร์ของภาควิชาหรือคณะ	2.17	0.89	น้อย
4. ที่พัก/ที่อยู่อาศัยของตนเอง	3.86	1.05	มาก
5. ที่ทำงานของตนเอง	3.71	1.16	มาก
6. ร้านอินเทอร์เน็ต	1.73	1.02	น้อย

จากตาราง 6 แสดงว่านิสิตระดับบัณฑิตศึกษาใช้ฐานข้อมูลออนไลน์จากที่พักหรือที่อยู่อาศัยของตนเอง ($\overline{X}$ = 3.86) และจากที่ทำงานของตนเอง ($\overline{X}$ = 3.71) ซึ่งมีค่าเฉลี่ยสูงสุดในระดับมาก รองลงมาอยู่ในระดับปานกลางคือใช้จากสำนักหอสมุดกลาง ($\overline{X}$ = 3.48)

ตาราง 7 วัตถุประสงค์ในการเข้าใช้ฐานข้อมูลออนไลน์ของนิสิตระดับบัณฑิตศึกษา

วัตถุประสงค์ในการใช้ฐานข้อมูลออนไลน์	$\overline{X}$	S.D.	แปลความ
1. เพื่อการทำปริญญานิพนธ์/สารนิพนธ์	4.22	0.76	มาก
2. เพื่อการทำรายงาน/งาน ที่ได้รับมอบหมาย	3.89	0.92	มาก
3. เพื่อประกอบการเรียนรายวิชาต่างๆ	3.71	1.02	มาก
4. เพื่อติดตามความก้าวหน้าทางวิชาการ	3.50	1.08	มาก

จากตาราง 7 แสดงว่านิสิตระดับบัณฑิตศึกษามีวัตถุประสงค์ในการใช้ฐานข้อมูลออนไลน์ในระดับมากทุกข้อโดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด 2 ข้อแรก คือ เพื่อการทำปริญญานิพนธ์/สารนิพนธ์ ($\overline{X}$ = 4.22) และเพื่อการทำรายงาน/งานที่ได้รับมอบหมาย ($\overline{X}$ = 3.89) ตามลำดับ

ตาราง 8 วิธีการใช้ฐานข้อมูลออนไลน์ของนิสิตระดับบัณฑิตศึกษา

วิธีการใช้ฐานข้อมูลออนไลน์	$\overline{X}$	S.D.	แปลความ
1. อ่านจากหน้าจอคอมพิวเตอร์อย่างเดียว	3.59	0.76	มาก
2. สั่งพิมพ์ (print) บทความที่ต้องการทั้งหมดออกมา	3.47	1.00	ปานกลาง
3. บันทึกข้อมูลเก็บไว้ โดย Export ส่งเข้า E-mail ของตนเองแล้วไปเปิดอ่านภายหลัง	3.27	1.14	ปานกลาง

ตาราง 8 (ต่อ)

วิธีการใช้ฐานข้อมูลออนไลน์	$\overline{X}$	S.D.	แปลความ
4. บันทึกข้อมูลเก็บไว้อ่าน โดย Export ไปยังโปรแกรม EndNote	2.20	0.91	น้อย
5. อ่านจากหน้าจอทันทีและสั่งพิมพ์เฉพาะหน้าที่ต้องการ	3.61	0.93	มาก
6. บันทึกข้อมูลเก็บไว้อ่านในแฟ้มข้อมูลคอมพิวเตอร์ของตนเอง	3.57	1.10	มาก

จากตาราง 8 แสดงว่านิสิตระดับบัณฑิตศึกษามีวิธีการใช้ฐานข้อมูลออนไลน์อยู่ในระดับมาก จำนวน 3 ข้อ คือ อ่านจากหน้าจอทันทีและสั่งพิมพ์เฉพาะหน้าที่ต้องการ ($\overline{X}$ = 3.61) อ่านจากหน้าจอจอคอมพิวเตอร์อย่างเดียว ($\overline{X}$ = 3.59) และบันทึกข้อมูลเก็บไว้อ่านในแฟ้มข้อมูลคอมพิวเตอร์ของตนเอง ($\overline{X}$ = 3.57) ตามลำดับ

ตาราง 9 ความถี่และระยะเวลาในการเข้าใช้ฐานข้อมูลออนไลน์ในแต่ละครั้งของนิสิตระดับบัณฑิตศึกษา

ความถี่ในการเข้าใช้ฐานข้อมูลออนไลน์	ระยะเวลาในการเข้าใช้ฐานข้อมูลออนไลน์										จำนวน	ร้อยละ
	20 นาที		40 นาที		1-2 ชั่วโมง		3-4 ชั่วโมง		5-6 ชั่วโมง			
	N	%	N	%	N	%	N	%	N	%		
1. วันละครั้ง	4	4.50	43	48.30	41	46.10	1	1.10	-	-	89	24.86
2. มากกว่า 1 ครั้งต่อวัน	20	26.30	34	44.70	18	23.70	2	2.60	2	2.60	76	21.23
3. 2-3 วันต่อครั้ง	-	-	37	56.90	28	43.10	-	-	-	-	65	18.15
4. สัปดาห์ละครั้ง	-	-	7	22.60	24	77.40	-	-	-	-	31	8.66
5. เดือนละครั้ง	2	6.70	27	90.00	1	3.30	-	-	-	-	30	8.38
6. ไม่แน่นอน	10	14.90	40	59.70	13	19.40	-	-	4	6.00	67	18.72
รวม	**36**		**188**		**125**		**3**		**6**		**358**	**100.00**

จากตาราง 9 แสดงว่านิสิตระดับบัณฑิตศึกษามีความถี่ในการเข้าใช้ฐานข้อมูลออนไลน์สูงสุด คือ วันละครั้ง ร้อยละ 24.86 โดยมีระยะเวลาในการเข้าใช้ ประมาณ 40 นาทีต่อครั้ง ร้อยละ 48.30 รองลงมาคือ ใช้มากกว่า1 ครั้งต่อวัน ร้อยละ 21.23 โดยมีระยะเวลาในการเข้าใช้ประมาณ 40 นาทีต่อครั้ง เช่นกัน ร้อยละ 44.70

ตาราง 10 ประโยชน์ในการใช้ฐานข้อมูลออนไลน์ของนิสิตระดับบัณฑิตศึกษา

ประโยชน์ในการใช้ฐานข้อมูลออนไลน์	$\overline{X}$	S.D.	แปลความ
1. ได้รับสารสนเทศที่ทันสมัย	3.97	0.67	มาก
2. ได้รับสารสนเทศจำนวนมากและมีความหลากหลาย สามารถสืบค้นได้ตลอดเวลา 24 ชั่วโมง	4.11	0.67	มาก
3. สามารถอ่านเนื้อหาของสารสนเทศผ่านคอมพิวเตอร์ได้ทันที	4.06	0.75	มาก
4. สามารถเชื่อมโยงเนื้อหาสารสนเทศไปยังสารสนเทศอื่นๆ ที่เกี่ยวข้องได้	3.84	0.69	มาก
รวม	**4.00**	**0.57**	**มาก**

จากตาราง 10 แสดงว่า นิสิตระดับบัณฑิตศึกษามีความเห็นต่อประโยชน์ในการใช้ฐานข้อมูลออนไลน์โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\overline{X}$ = 4.00)

เมื่อพิจารณารายข้อพบว่ามีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากทุกข้อเช่นกัน ซึ่งข้อที่มีข้อเฉลี่ยสูงสุด 2 ข้อแรก คือได้รับสารสนเทศจำนวนมากและมีความหลากหลาย สามารถสืบค้นได้ ตลอดเวลา 24 ชั่วโมง ($\overline{X}$ = 4.11) และสามารถอ่านเนื้อหาของสารสนเทศผ่านคอมพิวเตอร์ได้ทันที ($\overline{X}$ = 4.06)

3. ปริมาณการใช้ฐานข้อมูลออนไลน์ที่ให้บริการในสำนักหอสมุดกลางของนิสิตระดับบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ปรากฏดังตาราง 11

ตาราง 11 ปริมาณการใช้ฐานข้อมูลออนไลน์ของนิสิตระดับบัณฑิตศึกษา

ฐานข้อมูลออนไลน์	ปริมาณการใช้		
	$\overline{X}$	S.D.	แปลความ
1. ACM	3.12	1.10	ปานกลาง
2. Academic Search Elite	3.36	0.95	ปานกลาง
3. Academic Search Complete	3.20	0.94	ปานกลาง
4. Education Research Complete	2.94	1.00	ปานกลาง
5. H.W.Wilson	3.48	1.06	ปานกลาง
6. IEEE/IEE	2.84	1.46	ปานกลาง
7. ISI Web of Science	2.62	1.02	ปานกลาง
8. ProQuest ABI/INFORM Complete	2.19	1.15	น้อย
9. ProQuest Digital Dissertations & Thesis	3.73	1.00	มาก

ตาราง 11 (ต่อ)

ฐานข้อมูลออนไลน์	ปริมาณการใช้		
	$\overline{X}$	S.D.	แปลความ
10. ProQuest Medical Library	2.53	1.42	ปานกลาง
11. ScienceDirect	3.08	1.27	ปานกลาง
12. SpringerLink	2.59	1.24	ปานกลาง
รวม	**2.97**	**0.60**	**ปานกลาง**

จากตาราง 11 แสดงว่า นิสิตระดับบัณฑิตศึกษามีปริมาณการใช้ฐานข้อมูลออนไลน์โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\overline{X}$ = 2.97)

เมื่อพิจารณารายฐานข้อมูล พบว่า ฐานข้อมูลที่มีการใช้สูงสุดอยู่ในระดับมากมีเพียงฐานข้อมูลเดียวคือ ฐานข้อมูล ProQuest Digital Dissertations & Thesis ($\overline{X}$ = 3.73) รองลงมาอยู่ในระดับปานกลาง ซึ่งฐานข้อมูลที่มีค่าเฉลี่ยตั้งแต่ 3.35 ขึ้นไป มี 2 ฐานข้อมูล คือ ฐานข้อมูล H.W. Wilson ($\overline{X}$ = 3.48) และ ฐานข้อมูล Academic Search Elite ($\overline{X}$ = 3.36) ตามลำดับ

4. เปรียบเทียบปริมาณการใช้ฐานข้อมูลออนไลน์ที่ให้บริการในสำนักหอสมุดกลางของนิสิตระดับบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ปรากฏดังตาราง 12

ตาราง 12 เปรียบเทียบปริมาณการใช้ฐานข้อมูลออนไลน์ของนิสิตระดับบัณฑิตศึกษา จำแนกตามกลุ่มสาขาวิชา

ฐานข้อมูลออนไลน์	มนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์		วิทยาศาสตร์สุขภาพและวิทยาศาสตร์เทคโนโลยี		t
	$\overline{X}$	S.D.	$\overline{X}$	S.D.	
1. ACM	3.05	1.06	3.41	1.23	-2.26*
2. Academic Search Elite	3.29	0.99	3.65	0.71	-3.42*
3. Academic Search Complete	3.14	0.96	3.49	0.76	-2.78*
4. Education Research Complete	3.10	0.98	2.28	0.83	6.41*
5. H.W. Wilson	3.48	1.12	3.50	0.80	-0.18

ตาราง 12 (ต่อ)

ฐานข้อมูลออนไลน์	มนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์		วิทยาศาสตร์สุขภาพและวิทยาศาสตร์เทคโนโลยี		t
	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	
6. IEEE/IEE	2.77	1.45	3.15	1.44	-1.95
7. ISI Web of Science	2.47	0.95	3.24	1.11	-5.77*
8. ProQuest ABI/INFORM Complete	2.30	1.15	1.72	1.05	3.81*
9. ProQuest Digital Dissertations & Thesis	3.77	1.02	3.56	0.84	1.61
10. ProQuest Medical Library	2.52	1.33	2.57	1.75	-0.25
11. ScienceDirect	2.76	1.14	4.44	0.80	-14.27*
12. Springerlink	2.23	0.96	4.16	1.06	-14.64*
รวม	**2.91**	**0.62**	**3.26**	**0.37**	**-6.13***

$t_{(.05;\ df = 356)} = 1.96$

จากตาราง 12 แสดงว่านิสิตระดับบัณฑิตศึกษากลุ่มสาขาวิชาต่างกันมีการใช้ฐานข้อมูลออนไลน์ โดยรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งสอดคล้องกับสมมุติฐานการวิจัยข้อที่ 1 โดยที่นิสิตกลุ่มสาขาวิชาวิทยาศาสตร์สุขภาพและวิทยาศาสตร์เทคโนโลยีมีการใช้ฐานข้อมูลออนไลน์มากกว่านิสิตกลุ่มสาขาวิชามนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์

เมื่อพิจารณาเป็นรายฐานข้อมูลพบว่า นิสิตกลุ่มสาขาวิชาวิทยาศาสตร์สุขภาพและวิทยาศาสตร์เทคโนโลยีมีการใช้ฐานข้อมูลออนไลน์มากกว่านิสิตกลุ่มสาขาวิชามนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ โดยเรียงลำดับจากค่าเฉลี่ยที่มีการใช้มากที่สุดคือ ฐานข้อมูล ScienceDirect, SpringerLink, Academic Search Elite, Academic Search Complete, ACM และ ISI Web of Science

ส่วนฐานข้อมูลที่นิสิตกลุ่มสาขาวิชามนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ใช้ฐานข้อมูลออนไลน์มากกว่านิสิตกลุ่มสาขาวิชาวิทยาศาสตร์สุขภาพและวิทยาศาสตร์เทคโนโลยี มีจำนวน 2 ฐานข้อมูล คือ Education Research Complete และ ProQuest ABI/INFORM Complete

5. ปัญหาการใช้ฐานข้อมูลออนไลน์ที่ให้บริการในสำนักหอสมุดกลางของนิสิตระดับบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ปรากฏดังตาราง 13

ตาราง 13 ปัญหาการใช้ฐานข้อมูลออนไลน์ของนิสิตระดับบัณฑิตศึกษา

ปัญหาการใช้ฐานข้อมูลออนไลน์	$\overline{X}$	S.D.	แปลความ
ด้านผู้ใช้บริการ			
1. ไม่มีเวลาเข้าใช้ฐานข้อมูลออนไลน์	3.08	0.94	ปานกลาง
2. ไม่มีทักษะการใช้ภาษาอังกฤษในการกำหนดคำค้น	2.48	1.13	น้อย
3. ไม่มีทักษะและวิธีการในการพิมพ์คำค้น	2.23	1.06	น้อย
4. ไม่คุ้นเคยกับการค้นข้อมูลด้วยเครื่องคอมพิวเตอร์	2.08	0.98	น้อย
5. ไม่มีความรู้และประสบการณ์ในการใช้ฐานข้อมูลออนไลน์	2.16	1.01	น้อย
6. ไม่ทราบว่าห้องสมุดมีฐานข้อมูลออนไลน์อะไรบ้าง	2.08	1.04	น้อย
7. ไม่ทราบรายละเอียดและวิธีการใช้ฐานข้อมูลออนไลน์	2.26	1.17	น้อย
8. ไม่เข้าใจคำสั่งที่ใช้ในฐานข้อมูลออนไลน์	2.30	1.03	น้อย
9. ไม่เข้าใจเกี่ยวกับสารสนเทศที่ค้นคืนได้ เช่นประเภทเอกสาร อักษรย่อของฐานข้อมูล	2.40	1.04	น้อย
รวม	**2.34**	**0.80**	**น้อย**
ด้านผู้ให้บริการ			
1. ผู้ให้บริการค้นคืนฐานข้อมูลออนไลน์ขาดทักษะในการใช้ฐานข้อมูลออนไลน์	2.18	0.87	น้อย
2. ผู้ให้บริการ แนะนำการใช้ฐานข้อมูลออนไลน์ไม่ชัดเจน	2.27	0.96	น้อย
3. ผู้ให้บริการ ไม่สามารถบริการได้สอดคล้องกับความต้องการของผู้ใช้	2.27	1.07	น้อย
4. สำนักหอสมุดกลาง ประชาสัมพันธ์เกี่ยวกับการใช้ฐานข้อมูลออนไลน์ไม่ทั่วถึง	2.52	1.07	น้อย
5. ช่องทางการเข้าใช้ฐานข้อมูลออนไลน์บนหน้าเว็บไซต์ระบุไม่ชัดเจน	3.47	0.75	ปานกลาง
6. ฐานข้อมูลออนไลน์ที่จัดให้บริการไม่ครอบคลุมเนื้อหาที่ต้องการ	2.41	1.00	น้อย
7. ฐานข้อมูลออนไลน์ที่จัดให้บริการไม่ทันสมัย	2.23	0.83	น้อย
8. ฐานข้อมูลออนไลน์มีเนื้อหาซ้ำซ้อนกัน	2.35	0.99	น้อย
รวม	**2.46**	**0.73**	**น้อย**

ตาราง 13 (ต่อ)

ปัญหาการใช้ฐานข้อมูลออนไลน์	$\overline{X}$	S.D.	แปลความ
ด้านระบบเครือข่าย/เครื่องคอมพิวเตอร์			
1. ความล่าช้าในการสืบค้นเนื่องจากการสื่อสารมีความเร็วต่ำ	3.07	0.94	ปานกลาง
2. ระบบเครือข่ายเกิดความขัดข้องบ่อย	2.99	0.98	ปานกลาง
3. คอมพิวเตอร์ที่ใช้มีประสิทธิภาพต่ำ	2.90	0.84	ปานกลาง
4. คอมพิวเตอร์ที่สามารถใช้เครือข่ายอินเทอร์เน็ต มีจำนวนไม่เพียงพอ	3.22	0.88	ปานกลาง
5. การเชื่อมต่อเครือข่ายคอมพิวเตอร์นอกเครือข่ายกับมหาวิทยาลัย มีปัญหา	3.51	0.96	มาก
6. ไม่ทราบวิธีการเชื่อมต่อเครือข่ายภายนอกกับเครือข่ายของมหาวิทยาลัย	2.92	1.12	ปานกลาง
รวม	**3.10**	**0.69**	**ปานกลาง**
รวมทั้งหมด	**2.58**	**0.54**	**ปานกลาง**

จากตาราง 13 แสดงว่านิสิตระดับบัณฑิตประสบปัญหาในการใช้ฐานข้อมูลออนไลน์โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\overline{X}$ = 2.58)

เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า มีเพียงด้านเดียวที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือด้านระบบเครือข่าย/เครื่องคอมพิวเตอร์โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\overline{X}$ = 3.10)

เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า นิสิตระดับบัณฑิตศึกษาประสบปัญหาการใช้ฐานข้อมูลออนไลน์ในด้านระบบเครือข่าย/เครื่องคอมพิวเตอร์สูงสุดอยู่ในระดับมากเพียงข้อเดียว คือปัญหาในการเชื่อมต่อเครือข่ายคอมพิวเตอร์นอกเครือข่ายกับมหาวิทยาลัย ($\overline{X}$ = 3.51) รองลงมาเป็นปัญหาในระดับปานกลาง ซึ่งข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากกว่า 3.00 ขึ้นไป มีจำนวน 4 ข้อ คือ ปัญหาด้านผู้ใช้บริการ คือนิสิตไม่มีเวลาเข้าใช้ฐานข้อมูลออนไลน์ ($\overline{X}$ = 3.08) ปัญหาด้านผู้ให้บริการ คือช่องทางการเข้าใช้ฐานข้อมูลออนไลน์บนหน้าเว็บไซต์ระบุไม่ชัดเจน ($\overline{X}$ = 3.47) และด้านระบบเครือข่าย/เครื่องคอมพิวเตอร์ คือคอมพิวเตอร์ที่สามารถใช้เครือข่ายอินเทอร์เน็ตมีจำนวนไม่เพียงพอ ($\overline{X}$ = 3.22) และความล่าช้าในการสืบค้นเนื่องจากการสื่อสารมีความเร็วต่ำ ($\overline{X}$ = 3.07)

6. เปรียบเทียบปัญหาการใช้ฐานข้อมูลออนไลน์ที่ให้บริการฐานข้อมูลออนไลน์ของนิสิตระดับบัณฑิตศึกษามหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ปรากฏดังตาราง 14

ตาราง 14 เปรียบเทียบปัญหาการใช้ฐานข้อมูลออนไลน์ของนิสิตระดับบัณฑิตศึกษา จำแนกตามกลุ่มสาขาวิชา

ปัญหาการใช้ฐานข้อมูลออนไลน์	มนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์		วิทยาศาสตร์สุขภาพและวิทยาศาสตร์เทคโนโลยี		t
	$\overline{X}$	S.D.	$\overline{X}$	S.D.	
<u>ด้านผู้ใช้บริการ</u>					
1. ไม่มีเวลาเข้าใช้ฐานข้อมูลออนไลน์	3.02	0.96	3.37	0.79	-2.79*
2. ไม่มีทักษะการใช้ภาษาอังกฤษในการกำหนดคำค้น	2.48	1.10	2.49	1.25	-0.02
3. ไม่มีทักษะและวิธีการในการพิมพ์คำค้น	2.21	1.04	2.31	1.15	-0.69
4. ไม่คุ้นเคยกับการค้นข้อมูลด้วยเครื่องคอมพิวเตอร์	2.12	1.01	1.88	0.84	1.81
5. ไม่มีความรู้และประสบการในการใช้ฐานข้อมูลออนไลน์	2.18	1.02	2.09	1.00	0.67
6. ไม่ทราบว่าห้องสมุดมีฐานข้อมูลออนไลน์อะไรบ้าง	2.13	1.04	1.85	1.04	1.96
7. ไม่ทราบรายละเอียดและวิธีการใช้ฐานข้อมูลออนไลน์	2.28	1.18	2.18	1.12	0.65
8. ไม่เข้าใจคำสั่งที่ใช้ในฐานข้อมูลออนไลน์	2.30	1.03	2.25	1.03	0.34
9. ไม่เข้าใจเกี่ยวกับสารสนเทศที่ค้นคืนได้ เช่นประเภทเอกสาร อักษรย่อของฐานข้อมูล	2.40	1.08	2.34	0.87	0.47
รวม	**2.35**	**0.80**	**2.31**	**0.74**	**0.38**
<u>ด้านผู้ให้บริการ</u>					
1. ผู้ให้บริการค้นคืนฐานข้อมูลออนไลน์ขาดทักษะในการใช้ฐานข้อมูลออนไลน์	2.20	0.84	2.12	1.00	0.67
2. ผู้ให้บริการแนะนำการใช้ฐานข้อมูลออนไลน์ไม่ชัดเจน	2.30	0.92	2.12	1.09	1.45
3. ผู้ให้บริการไม่สามารถบริการได้สอดคล้องกับความต้องการของผู้ใช้	2.31	1.06	2.07	1.08	1.67
4. สำนักหอสมุดกลาง ประชาสัมพันธ์เกี่ยวกับการใช้ฐานข้อมูลออนไลน์ไม่ทั่วถึง	2.55	1.07	2.38	1.07	1.16
5. ช่องทางการเข้าใช้ฐานข้อมูลออนไลน์บนหน้าเว็บไซต์ระบุไม่ชัดเจน	3.46	0.75	3.53	0.76	-0.70

ตาราง 14 (ต่อ)

ปัญหาการใช้ฐานข้อมูลออนไลน์	มนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์		วิทยาศาสตร์สุขภาพและวิทยาศาสตร์เทคโนโลยี		t
	$\overline{X}$	S.D.	$\overline{X}$	S.D.	
<u>ด้านผู้ให้บริการ</u>					
6. ฐานข้อมูลออนไลน์ที่จัดให้บริการไม่ครอบคลุมเนื้อหาที่ต้องการ	2.46	1.01	2.19	0.90	2.15*
7. ฐานข้อมูลออนไลน์ที่จัดให้บริการไม่ทันสมัย	2.24	0.80	2.21	0.96	0.28
8. ฐานข้อมูลออนไลน์มีเนื้อหาซ้ำซ้อนกัน	2.36	0.98	2.29	1.04	0.51
รวม	**2.48**	**0.72**	**2.36**	**0.78**	**1.23**
<u>ด้านระบบเครือข่าย/เครื่องคอมพิวเตอร์</u>					
1. ความล่าช้าในการสืบค้นเนื่องจากการสื่อสารมีความเร็วต่ำ	3.10	0.95	2.91	0.89	1.52
2. ระบบเครือข่ายเกิดความขัดข้องบ่อย	3.01	0.97	2.90	1.02	0.86
3. คอมพิวเตอร์ที่ใช้มีประสิทธิภาพต่ำ	2.92	0.81	2.81	.97	0.87
4. คอมพิวเตอร์ที่สามารถใช้เครือข่ายอินเทอร์เน็ตมีจำนวนไม่เพียงพอ	3.22	0.89	3.24	0.83	
5. การเชื่อมต่อเครือข่ายคอมพิวเตอร์นอกเครือข่ายกับมหาวิทยาลัยมีปัญหา	3.56	0.98	3.32	0.87	1.80
6. ไม่ทราบวิธีการเชื่อมต่อเครือข่ายภายนอกกับเครือข่ายของมหาวิทยาลัย	2.91	1.12	2.96	1.11	-0.28
รวม	**3.12**	**0.69**	**3.02**	**0.69**	**1.06**
รวมทั้งหมด	**2.60**	**0.53**	**2.51**	**0.56**	**1.15**

$t_{(.05;\ df = 356)} = 1.96$

จากตาราง 14 แสดงว่านิสิตระดับบัณฑิตศึกษากลุ่มสาขาวิชาต่างกันมีปัญหาในการใช้ฐานข้อมูลออนไลน์โดยรวมแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 หรือไม่แตกต่างกัน ซึ่งไม่สอดคล้องกับสมมุติฐานการวิจัยข้อที่ 2

เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ไม่แตกต่างกันเช่นกัน

เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า มีความแตกต่างกัน 2 ข้อดังนี้

นิสิตกลุ่มสาขาวิชาวิทยาศาสตร์สุขภาพและวิทยาศาสตร์เทคโนโลยีมีปัญหาในการใช้ฐานข้อมูลออนไลน์ในด้านผู้ใช้บริการ คือเรื่องที่นิสิตไม่มีเวลาเข้าใช้ฐานข้อมูลออนไลน์ มากกว่านิสิตกลุ่มสาขาวิชามนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์

ส่วนนิสิตกลุ่มสาขาวิชามนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มีปัญหาในการใช้ฐานข้อมูลออนไลน์ ในด้านผู้ให้บริการ คือฐานข้อมูลออนไลน์ที่จัดให้บริการไม่ครอบคลุมเนื้อหาที่ต้องการมากกว่านิสิตกลุ่มสาขาวิชาวิทยาศาสตร์สุขภาพและวิทยาศาสตร์เทคโนโลยี

ตาราง 15 เหตุผลที่ไม่ใช้ฐานข้อมูลออนไลน์ของนิสิตระดับบัณฑิตศึกษา

เหตุผลที่ไม่ใช้ฐานข้อมูลออนไลน์	$\overline{X}$	S.D.	แปลความ
1. ไม่รู้จักวิธีการใช้เทคโนโลยีสมัยใหม่ เช่น คอมพิวเตอร์ อินเทอร์เน็ต	2.46	1.10	น้อย
2. ไม่รู้จักฐานข้อมูลออนไลน์	2.83	0.64	ปานกลาง
3. ไม่ทราบแหล่งใช้ฐานข้อมูลออนไลน์	2.79	0.66	ปานกลาง
4. ไม่มีเครื่องคอมพิวเตอร์และเครือข่ายอินเทอร์เน็ต	2.50	1.18	ปานกลาง
5. ไม่มีทักษะการใช้คอมพิวเตอร์และอินเทอร์เน็ต	2.21	0.98	น้อย
6. ไม่มีความสนใจในการใช้ฐานข้อมูลออนไลน์	2.42	0.97	น้อย
7. เท่าที่เรียนในระดับบัณฑิตศึกษามาถึงขณะนี้ยังไม่มีภาระที่ต้องทำงานวิชาการที่ต้องใช้ฐานข้อมูลออนไลน์	4.12	0.61	มาก
8. ค้นคว้าจากสิ่งพิมพ์ก็ได้ข้อมูลเพียงพอแล้ว	3.25	0.68	ปานกลาง

จากตาราง 15 แสดงว่านิสิตระดับบัณฑิตศึกษามีเหตุผลที่ไม่ใช้ฐานข้อมูลออนไลน์สูงสุดอยู่ในระดับมากเพียงข้อเดียว คือ เท่าที่เรียนในระดับบัณฑิตศึกษามาจนถึงขณะนี้ยังไม่มีภาระที่ต้องทำงานวิชาการที่ต้องใช้ฐานข้อมูลออนไลน์ ($\overline{X}$ = 4.12) รองลงมาอยู่ในระดับปานกลาง มีจำนวน 4 ข้อ คือ ค้นคว้าจากสิ่งพิมพ์ก็ได้ข้อมูลเพียงพอแล้ว ($\overline{X}$ = 3.25) ไม่รู้จักฐานข้อมูลออนไลน์ ($\overline{X}$ = 2.83) ไม่ทราบแหล่งใช้ฐานข้อมูลออนไลน์ ($\overline{X}$ = 2.79) และ ไม่มีเครื่องคอมพิวเตอร์และเครือข่ายอินเทอร์เน็ต ($\overline{X}$ = 2.50) ตามลำดับ

7. ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะอื่นๆ ที่เกี่ยวกับปัญหาในการใช้ฐานข้อมูลออนไลน์ของนิสิตระดับบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

ตาราง 18 ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะอื่นๆ

ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะ	ความถี่
<u>ด้านผู้ใช้บริการ</u>	
นิสิตไม่มีความรู้ในเรื่องการสืบค้นเกี่ยวกับฐานข้อมูลออนไลน์	14
<u>ด้านผู้ให้บริการ</u>	
1. การจัดช่องทางเพื่อให้ผู้ใช้เข้าถึงฐานข้อมูลออนไลน์บนเว็บไซต์ยังไม่ชัดเจน	13
2. การประชาสัมพันธ์การใช้ฐานข้อมูลออนไลน์ของสำนักหอสมุดกลางยังไม่ทั่วถึง	8
<u>ด้านระบบเครือข่าย/เครื่องคอมพิวเตอร์</u>	
1. มีปัญหาการกำหนดค่า proxy server จากที่บ้านกับมหาวิทยาลัย	19
2. จำนวนคอมพิวเตอร์สำหรับสืบค้นด้วยตนเองภายในสำนักหอสมุดกลางมีไม่เพียงพอกับความต้องการ	10
รวม	**63**

จากตาราง 18 นิสิตระดับบัณฑิตศึกษาได้แสดงความคิดเห็นและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับปัญหาในการใช้ฐานข้อมูลออนไลน์ ดังนี้คือ ปัญหาที่ต้องกำหนดค่า proxy server จากที่บ้านกับมหาวิทยาลัย (ความถี่ = 19) นิสิตไม่มีความรู้เรื่องการสืบค้นเกี่ยวกับฐานข้อมูลออนไลน์ (ความถี่ = 14) การจัดช่องทางการเข้าถึงบนเว็บไซต์ยังไม่ชัดเจน (ความถี่ = 13) จำนวนเครื่องคอมพิวเตอร์สำหรับสืบค้นด้วยตนเองภายในสำนักหอสมุดกลางมีไม่เพียงพอกับจำนวนนิสิต (ความถี่ = 10)

บทที่ 5
สรุปผลวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัยครั้งนี้เป็นการศึกษาเกี่ยวกับการใช้และเปรียบเทียบการใช้ฐานข้อมูลออนไลน์ที่ให้บริการในสำนักหอสมุดกลางของนิสิตระดับบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ จำแนกตามกลุ่มสาขาวิชา

ความมุ่งหมายของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาการใช้ฐานข้อมูลออนไลน์ที่ให้บริการในสำนักหอสมุดกลางของนิสิตระดับบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
2. เพื่อศึกษาปริมาณการใช้ฐานข้อมูลออนไลน์ที่ให้บริการในสำนักหอสมุดกลางของนิสิตระดับบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
3. เพื่อเปรียบเทียบปริมาณการใช้ฐานข้อมูลออนไลน์ที่ให้บริการในสำนักหอสมุดกลางของนิสิตระดับบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ จำแนกตามกลุ่มสาขาวิชา
4. เพื่อศึกษาปัญหาการใช้ฐานข้อมูลออนไลน์ที่ให้บริการในสำนักหอสมุดกลางของนิสิตระดับบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
5. เพื่อเปรียบเทียบปัญหาการใช้ฐานข้อมูลออนไลน์ที่ให้บริการในสำนักหอสมุดกลางของนิสิตระดับบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ จำแนกตามกลุ่มสาขาวิชา

สมมุติฐานในการวิจัย

1. นิสิตระดับบัณฑิตศึกษาที่ศึกษาอยู่ในกลุ่มสาขาวิชาต่างกัน มีปริมาณการใช้ฐานมูลออนไลน์แตกต่างกัน
2. นิสิตระดับบัณฑิตศึกษาที่ศึกษาอยู่ในกลุ่มสาขาวิชาต่างกัน มีปัญหาการใช้ฐานข้อมูลออนไลน์แตกต่างกัน

วิธีดำเนินการวิจัย

1. ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ นิสิตระดับบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ที่กำลังศึกษาในปีการศึกษา 2553 จำนวน 4,115 คน (บัณฑิตวิทยาลัย. 2553: ออนไลน์)
2. กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยคือ นิสิตระดับบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ที่กำลังศึกษาในปีการศึกษา 2553 ที่สุ่มมาจากประชากรข้างต้น โดยใช้วิธีการสุ่มแบบแบ่งชั้น (Stratified Random Sampling) ตามกลุ่มสาขาวิชา ได้กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 382 คน ซึ่งมากกว่า

จำนวนที่กำหนดไว้ในตารางกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างของ เครซี่และมอร์แกน (Krejcie; & Morgan. 1970: 607-610) คือ 354 คน

3. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ แบบสอบถาม ซึ่งแบ่งออกเป็น 5 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 แบบสอบถามเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม เป็นข้อคำถามเกี่ยวกับคณะที่นิสิตระดับบัณฑิตศึกษาสังกัดอยู่ เป็นแบบเลือกตอบ

ตอนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับสภาพการใช้ฐานข้อมูลออนไลน์ เป็นข้อคำถามเกี่ยวกับการใช้ฐานข้อมูลออนไลน์โดยทั่วไป เช่น เคยใช้/ไม่เคยใช้ เหตุผลที่ไม่ใช้ แหล่งที่ทำให้ทราบข้อมูล วิธีการเรียนรู้ สถานที่ใช้ วัตถุประสงค์ในการใช้ วิธีการใช้และประโยชน์ในการใช้ เป็นข้อคำถามแบบมาตรประมาณค่า 5 ระดับ ส่วนความถี่และระยะเวลาในการเข้าใช้ เป็นแบบเลือกตอบ

ตอนที่ 3 แบบสอบถามเกี่ยวกับปริมาณการใช้ฐานข้อมูลออนไลน์ของนิสิตระดับบัณฑิตศึกษา เป็นข้อคำถามเกี่ยวกับปริมาณความมากน้อยในการใช้บริการฐานข้อมูลออนไลน์ในแต่ละฐาน เป็นข้อคำถามแบบมาตรประมาณค่า 5 ระดับ

ตอนที่ 4 แบบสอบถามเกี่ยวกับปัญหาการใช้ฐานข้อมูลออนไลน์ของนิสิตระดับบัณฑิตศึกษา เป็นข้อคำถามเกี่ยวกับปัญหาการใช้ฐานข้อมูลออนไลน์ ซึ่งแบ่งปัญหาออกเป็น 3 ด้าน คือ 1) ด้านผู้ใช้บริการ 2) ด้านผู้ให้บริการ และ 3) ด้านระบบเครือข่าย/เครื่องคอมพิวเตอร์ เป็นข้อคำถามแบบมาตรประมาณค่า 5 ระดับ

ตอนที่ 5 การสอบถามความคิดเห็นและข้อเสนอแนะอื่นๆ มีลักษณะเป็นแบบปลายเปิด

4. การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยได้ดำเนินการแจกแบบสอบถาม จำนวนทั้งสิ้น 450 ชุด และเก็บรวบรวมแบบสอบถามคืนด้วยตนเอง โดยดำเนินการตั้งแต่วันที่ 15 มกราคม 2554 ถึงวันที่ 16 กุมภาพันธ์ 2554 ได้รับแบบสอบถามคืน จำนวน 402 ชุด เป็นแบบสอบถามที่สมบูรณ์และสามารถนำมาวิเคราะห์ผลได้ จำนวนทั้งสิ้น 382 ชุด

5. การจัดกระทำและวิเคราะห์ข้อมูล

นำข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถามที่สมบูรณ์จำนวน 382 ชุด มากำหนดรหัสการลงคะแนน พร้อมกรอกข้อมูลลงโปรแกรมคำนวณทางสถิติ และใช้สถิติวิเคราะห์ข้อมูลแต่ละส่วน ดังต่อไปนี้

5.1 หาค่าความถี่และค่าร้อยละ ของสถานภาพของนิสิตระดับบัณฑิตศึกษา การใช้/ไม่ใช้ฐานข้อมูลออนไลน์ และความถี่และระยะเวลาในการเข้าใช้ฐานข้อมูลออนไลน์ของนิสิตระดับบัณฑิตศึกษา

5.2 หาค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ของสภาพการใช้ฐานข้อมูลออนไลน์ ที่เกี่ยวกับ แหล่งที่ทำให้ทราบข้อมูล วิธีการเรียนรู้ สถานที่ใช้ วัตถุประสงค์ในการใช้ วิธีการใช้และประโยชน์ในการใช้ ปริมาณการใช้ฐานข้อมูลออนไลน์ ปัญหาการใช้ฐานข้อมูลออนไลน์ และเหตุผลที่ไม่ใช้ฐานข้อมูลออนไลน์ของนิสิตระดับบัณฑิตศึกษา

5.3 เปรียบเทียบปริมาณการใช้ฐานข้อมูลออนไลน์ และ ปัญหาการใช้ฐานข้อมูลออนไลน์ของนิสิตระดับบัณฑิตศึกษา จำแนกตามกลุ่มสาขาวิชา วิเคราะห์ด้วยค่า t-test Independent โดยตั้งค่าระดับนัยสำคัญทางสถิติไว้ที่ 0.5

สรุปผลการวิจัย

จากการวิจัย สามารถสรุปผลการวิเคราะห์ข้อมูลดังนี้

1. สถานภาพของนิสิตระดับบัณฑิตศึกษา

นิสิตระดับบัณฑิตศึกษาส่วนใหญ่สังกัดกลุ่มสาขาวิชามนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ ร้อยละ 80.63 และกลุ่มสาขาวิชาวิทยาศาสตร์สุขภาพและวิทยาศาสตร์เทคโนโลยี ร้อยละ 19.37

2. สภาพการใช้ฐานข้อมูลออนไลน์ของนิสิตระดับบัณฑิตบัณฑิตศึกษา พบว่า

2.1 การใช้ฐานข้อมูลออนไลน์

นิสิตระดับบัณฑิตศึกษากลุ่มสาขาวิชามนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์เคยใช้ฐานข้อมูลออนไลน์ ร้อยละ 94.16 ของจำนวนนิสิตในกลุ่มสาขาวิชา และนิสิตระดับบัณฑิตศึกษากลุ่มสาขาวิชาวิทยาศาสตร์สุขภาพและวิทยาศาสตร์เทคโนโลยีเคยใช้ฐานข้อมูลออนไลน์ ร้อยละ 91.89 ของจำนวนนิสิตในกลุ่มสาขาวิชา

2.2 แหล่งที่ทำให้ทราบข้อมูลเกี่ยวกับฐานข้อมูลออนไลน์

นิสิตระดับบัณฑิตศึกษาทราบข้อมูลเกี่ยวกับฐานข้อมูลออนไลน์จากเว็บไซต์ของสำนักหอสมุดกลาง ซึ่งมีค่าเฉลี่ยสูงสุดอยู่ในระดับมาก รองลงมาอยู่ในระดับปานกลางซึ่งมีค่าเฉลี่ยสูงสุด 2 ลำดับแรก คือทราบจากคู่มือแนะนำการใช้ของสำนักหอสมุดกลาง และจากเพื่อน ตามลำดับ

2.3 วิธีการเรียนรู้การใช้ฐานข้อมูลออนไลน์

นิสิตระดับบัณฑิตศึกษาเรียนรู้วิธีการใช้ฐานข้อมูลออนไลน์ด้วยตนเอง โดยมีค่าเฉลี่ยสูงสุดอยู่ในระดับมาก รองลงมาอยู่ในระดับปานกลางซึ่งมีค่าเฉลี่ยสูงสุด 2 ลำดับแรก คือ เรียนรู้จากข้อมูลแนะนำวิธีการสืบค้นฐานข้อมูลออนไลน์จากเว็บไซต์ และจากการแนะนำของเพื่อน ตามลำดับ

2.4 สถานที่ในการเข้าใช้ฐานข้อมูลออนไลน์

นิสิตระดับบัณฑิตศึกษาใช้ฐานข้อมูลออนไลน์จากที่พักหรือที่อยู่อาศัยของตนเอง และจากที่ทำงานของตนเอง โดยมีค่าเฉลี่ยสูงสุดอยู่ในระดับมาก รองลงมาคือใช้จากสำนักหอสมุดกลาง อยู่ในระดับปานกลาง

2.5 วัตถุประสงค์ในการเข้าใช้ฐานข้อมูลออนไลน์

นิสิตระดับบัณฑิตศึกษามีวัตถุประสงค์ในการใช้ฐานข้อมูลออนไลน์ ในระดับมากทุกข้อโดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด 2 ข้อแรก คือ เพื่อการทำปริญญานิพนธ์/สารนิพนธ์ และเพื่อการทำรายงาน/งานที่ได้รับมอบหมาย ตามลำดับ

2.6 วิธีการใช้ฐานข้อมูลออนไลน์

นิสิตระดับบัณฑิตศึกษามีวิธีการใช้ฐานข้อมูลออนไลน์อยู่ในระดับมาก จำนวน 3 ข้อ คือ อ่านจากหน้าจอทันทีและสั่งพิมพ์เฉพาะหน้าที่ต้องการ อ่านจากหน้าจอคอมพิวเตอร์อย่างเดียว และบันทึกข้อมูลเก็บไว้อ่านในแฟ้มข้อมูลคอมพิวเตอร์ของตนเอง ตามลำดับ

2.7 ความถี่และระยะเวลาในการเข้าใช้ฐานข้อมูลออนไลน์ในแต่ละครั้ง

นิสิตระดับบัณฑิตศึกษามีความถี่ในการเข้าใช้ฐานข้อมูลออนไลน์สูงสุด คือ วันละครั้ง โดยระยะเวลาในการเข้าใช้ ประมาณ 40 นาทีต่อครั้ง รองลงมาคือ ใช้มากกว่า1 ครั้งต่อวัน โดยมีระยะเวลาในการเข้าใช้ ประมาณ 40 นาทีต่อครั้ง เช่นกัน

2.8 ประโยชน์ในการใช้ฐานข้อมูลออนไลน์

นิสิตระดับบัณฑิตศึกษามีความเห็นต่อประโยชน์ในการใช้ฐานข้อมูลออนไลน์โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายข้อพบว่ามีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากทุกข้อเช่นกัน ซึ่งข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด 2 ข้อแรก คือ นิสิตระดับบัณฑิตศึกษาได้รับสารสนเทศจำนวนมากและมีความหลากหลาย สามารถสืบค้นได้ ตลอดเวลา 24 ชั่วโมง และสามารถอ่านเนื้อหาของสารสนเทศผ่านคอมพิวเตอร์ได้ทันที

3. ปริมาณการใช้ฐานข้อมูลออนไลน์

3.1 นิสิตระดับบัณฑิตศึกษามีปริมาณการใช้ฐานข้อมูลออนไลน์โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณารายฐานข้อมูล พบว่า ฐานข้อมูลที่มีการใช้สูงสุดอยู่ในระดับมากมีเพียงฐานข้อมูลเดียวคือ ฐานข้อมูล ProQuest Digital Dissertations & Thesis รองลงมาอยู่ในระดับปานกลาง ซึ่งฐานข้อมูลที่มีค่าเฉลี่ยตั้งแต่ 3.35 ขึ้นไป มี 2 ฐานข้อมูล คือ ฐานข้อมูล H.W. Wilson และฐานข้อมูล Academic Search Elite ตามลำดับ

3.2 ผลการเปรียบเทียบปริมาณการใช้ฐานข้อมูลออนไลน์ของนิสิตระดับบัณฑิตศึกษาจำแนกตามกลุ่มสาขาวิชา พบว่า

นิสิตที่ศึกษาอยู่ในกลุ่มสาขาวิชาต่างกันมีการใช้ฐานข้อมูลออนไลน์ โดยรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งสอดคล้องกับสมมุติฐานการวิจัย ข้อที่ 1 โดยที่นิสิตกลุ่มสาขาวิชาวิทยาศาสตร์สุขภาพและวิทยาศาสตร์เทคโนโลยี มีการใช้ฐานข้อมูลออนไลน์มากกว่านิสิตกลุ่มสาขาวิชามนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์

เมื่อพิจารณาเป็นรายฐานข้อมูล พบว่า

นิสิตกลุ่มสาขาวิชาวิทยาศาสตร์สุขภาพและวิทยาศาสตร์เทคโนโลยี มีการใช้ฐานข้อมูลออนไลน์มากกว่านิสิตกลุ่มสาขาวิชามนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ โดยเรียงลำดับจากค่าเฉลี่ยที่มีการใช้มากที่สุดคือ ฐานข้อมูล ScienceDirect, Springerlink, Academic Search Elite, Academic Search Complete, ACM และ ISI Web of science

ส่วนฐานข้อมูลที่นิสิตกลุ่มสาขาวิชามนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ ใช้มากกว่านิสิตกลุ่มสาขาวิชาวิทยาศาสตร์สุขภาพและวิทยาศาสตร์เทคโนโลยี มีจำนวน 2 ฐานข้อมูล คือ Education Research Complete และ ProQuest ABI/INFORM Complete

4. ปัญหาการใช้ฐานข้อมูลออนไลน์

4.1 นิสิตระดับบัณฑิตประสบปัญหาในการใช้ฐานข้อมูลออนไลน์โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า มีเพียงด้านเดียวที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือด้านระบบเครือข่าย/เครื่องคอมพิวเตอร์โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง

เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า นิสิตระดับบัณฑิตศึกษาประสบปัญหาการใช้ฐานข้อมูลออนไลน์ในด้านระบบเครือข่าย/เครื่องคอมพิวเตอร์สูงสุดอยู่ในระดับมากเพียงข้อเดียว คือปัญหาในการเชื่อมต่อเครือข่ายคอมพิวเตอร์นอกเครือข่ายกับมหาวิทยาลัย รองลงมาเป็นปัญหาในระดับปานกลาง ซึ่งข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากกว่า 3.00 ขึ้นไป มีจำนวน 4 ข้อ คือ ปัญหาด้านผู้ใช้บริการในเรื่องที่นิสิตไม่มีเวลาเข้าใช้ฐานข้อมูลออนไลน์ และปัญหาด้านผู้ให้บริการ คือเรื่องช่องทางการเข้าใช้ฐานข้อมูลออนไลน์บนหน้าเว็บไซต์ระบุไม่ชัดเจน รวมถึงปัญหาด้านระบบเครือข่าย/เครื่องคอมพิวเตอร์ คือคอมพิวเตอร์ที่สามารถใช้เครือข่ายอินเทอร์เน็ตมีจำนวนไม่เพียงพอ และความล่าช้าในการสืบค้นเนื่องจากการสื่อสารมีความเร็วต่ำ

4.2 ผลการเปรียบเทียบปัญหาการใช้ฐานข้อมูลออนไลน์ ของนิสิตระดับบัณฑิตศึกษาจำแนกตามกลุ่มสาขาวิชา พบว่า

นิสิตที่ศึกษาในกลุ่มสาขาวิชาที่ต่างกันมีปัญหาในการใช้ฐานข้อมูลออนไลน์โดยรวมแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ หรือไม่แตกต่างกัน ซึ่งไม่สอดคล้องกับสมมุติฐานการวิจัยข้อที่ 2

เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า มีความแตกต่างกัน 2 ข้อดังนี้

นิสิตกลุ่มสาขาวิชาวิทยาศาสตร์สุขภาพและวิทยาศาสตร์เทคโนโลยีมีปัญหาในการใช้ฐานข้อมูลออนไลน์ ในด้านผู้ใช้บริการ ในเรื่องที่นิสิตไม่มีเวลาเข้าใช้ฐานข้อมูลออนไลน์มากกว่านิสิตกลุ่มสาขาวิชามนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์

ส่วนนิสิตกลุ่มสาขาวิชามนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มีปัญหาในการใช้ฐานข้อมูลออนไลน์ ในด้านผู้ให้บริการ คือฐานข้อมูลออนไลน์ที่จัดให้บริการไม่ครอบคลุมเนื้อหาที่ต้องการ มากกว่านิสิตกลุ่มสาขาวิชาวิทยาศาสตร์สุขภาพและวิทยาศาสตร์เทคโนโลยี

5. เหตุผลที่นิสิตระดับบัณฑิตศึกษาไม่ใช้ฐานข้อมูลออนไลน์

นิสิตระดับบัณฑิตศึกษามีเหตุผลที่ไม่ใช้ฐานข้อมูลออนไลน์ที่ให้บริการในสำนักหอสมุดกลางสูงสุดอยู่ในระดับมากเพียงข้อเดียว คือเท่าที่เรียนในระดับบัณฑิตศึกษามาถึงจนขณะนี้ยังไม่มีภาระที่ต้องทำงานวิชาการที่ต้องใช้ฐานข้อมูลออนไลน์ รองลงมาอยู่ในระดับปานกลาง มีจำนวน 4 ข้อ คือ ค้นคว้าจากสิ่งพิมพ์ก็ได้ข้อมูลเพียงพอแล้ว ไม่รู้จักฐานข้อมูลออนไลน์ ไม่ทราบแหล่งใช้ฐานข้อมูลออนไลน์ และไม่มีเครื่องคอมพิวเตอร์และเครือข่ายอินเทอร์เน็ต ตามลำดับ

6. ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะของนิสิตระดับบัณฑิตศึกษา ที่เกี่ยวกับปัญหาในการใช้ฐานข้อมูลออนไลน์ ดังนี้คือ ปัญหาการกำหนดค่า proxy server จากที่บ้านกับมหาวิทยาลัย นิสิตไม่มีความรู้ในเรื่องการสืบค้นเกี่ยวกับฐานข้อมูลออนไลน์ การจัดช่องทางเพื่อให้ผู้ใช้เข้าถึงบนเว็บไซต์

ยังไม่ชัดเจน จำนวนเครื่องคอมพิวเตอร์สำหรับสืบค้นด้วยตนเองภายในสำนักหอสมุดกลางมีไม่เพียงพอกับความต้องการ

อภิปรายผล

จากผลการวิจัย มีประเด็นสำคัญที่ผู้วิจัยนำมาอภิปราย ดังนี้

1. สภาพการใช้ฐานข้อมูลออนไลน์ของนิสิตระดับบัณฑิตบัณฑิตศึกษา

1.1 แหล่งที่ทำให้ทราบข้อมูลเกี่ยวกับฐานข้อมูลออนไลน์ พบว่า

นิสิตระดับบัณฑิตศึกษาทราบข้อมูลเกี่ยวกับฐานข้อมูลออนไลน์จากเว็บไซต์ของสำนักหอสมุดกลาง ซึ่งมีค่าเฉลี่ยสูงสุดอยู่ในระดับมาก รองลงมาอยู่ในระดับปานกลางซึ่งมีค่าเฉลี่ยสูงสุด 2 ลำดับแรก คือทราบจากคู่มือแนะนำการใช้ของสำนักหอสมุดกลาง และจากเพื่อน อาจเป็นเพราะเนื่องจากปัจจุบันอินเทอร์เน็ตเข้ามามีบทบาทในระบบการเรียนการสอน ซึ่งทำให้นิสิตต้องศึกษาค้นคว้าข้อมูลต่างๆ จากอินเทอร์เน็ตมากขึ้น ซึ่งเว็บไซต์เป็นช่องทางหลักที่สำนักหอสมุดกลางใช้แจ้งข่าวสารและประชาสัมพันธ์ให้นิสิตทราบไม่ว่าจะเป็นข้อมูลทั่วไป บริการต่างๆ รวมทั้งการบริการฐานข้อมูลออนไลน์ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ มะลิวัลย์ สินน้อย (2549: 69) ที่ศึกษาการใช้ฐานข้อมูลออนไลน์ของนักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษาในสำนักวิทยบริการ มหาวิทยาลัยอุบลราชธานี ที่พบว่านักศึกษาส่วนใหญ่ใช้ช่องทางการรับรู้สารสนเทศเกี่ยวกับฐานข้อมูลออนไลน์จากการประชาสัมพันธ์บนเว็บไซต์ของห้องสมุด นอกจากที่สำนักหอสมุดกลาง มศว มีการประชาสัมพันธ์ทางเว็บไซต์แล้ว ยังมีการจัดทำคู่มือให้กับนิสิตทุกคนในวันปฐมนิเทศหรือวันที่นิสิตเข้ารับการอบรมฐานข้อมูลออนไลน์ ที่ทางสำนักหอสมุดกลางจัดขึ้น นอกจากนี้ยังมีวางตามชั้นต่างๆ ของสำนักหอสมุดสมุด เพื่อให้นิสิตหยิบไปใช้เป็นคู่มือในการสืบค้นฐานข้อมูลออนไลน์ได้ ส่วนการพูดคุยหรือการสอบถามข้อมูลจากเพื่อน อาจเป็นเพราะ เพื่อนเป็นบุคคลกลุ่มแรกที่มีความใกล้ชิดและสามารถพูดคุยหรือปรึกษาหารือกันอยู่แล้ว หากนิสิตมีปัญหาหรือมีข้อสงสัยที่ไม่เข้าใจก็จะเลือกที่จะสอบถามจากเพื่อนก่อนมากกว่าสอบถามจากแหล่งสารสนเทศที่เป็นบุคคล ที่เป็นทางการมากกว่า เช่น อาจารย์ หรือบรรณารักษ์ เป็นต้น

1.2 วิธีการเรียนรู้การใช้ฐานข้อมูลออนไลน์ของนิสิตระดับบัณฑิตศึกษา พบว่า

นิสิตระดับบัณฑิตศึกษาเรียนรู้วิธีการใช้ฐานข้อมูลออนไลน์ด้วยตนเอง โดยมีค่าเฉลี่ยสูงสุดอยู่ในระดับมาก รองลงมาอยู่ในระดับปานกลางซึ่งวิธีการเรียนรู้ที่ใช้สูงสุด 2 ลำดับแรก คือ เรียนรู้จากข้อมูลแนะนำวิธีการสืบค้นฐานข้อมูลออนไลน์จากเว็บไซต์ และจากการแนะนำของเพื่อน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะ นิสิตระดับบัณฑิตศึกษามีพื้นฐานในการสืบค้นตั้งแต่ในระดับปริญญาตรีบ้างแล้ว และวิธีการสืบค้นฐานข้อมูลออนไลน์ก็มีความคล้ายคลึงกับการสืบค้นฐานข้อมูลทรัพยากรสารสนเทศของสำนักหอสมุดกลาง จึงเป็นเรื่องที่ไม่ยากนักที่จะเรียนรู้ด้วยตนเองก่อน ส่วนที่นิสิตใช้วิธีการเรียนรู้จากข้อมูลแนะนำวิธีการสืบค้นฐานข้อมูลออนไลน์จากเว็บไซต์ และจากการแนะนำของเพื่อนอยู่ในลำดับรองลงมานั้น ก็พบว่ามีความสอดคล้องกันกับผลการวิจัยและเหตุผลที่กล่าวมาแล้ว

ในข้อแรกที่ว่า การที่สำนักหอสมุดกลางได้มีการจัดทำคู่มือแนะนำการใช้ฐานข้อมูลออนไลน์และมีช่องทางให้สามารถเข้าถึงได้จากเว็บไซต์ได้สะดวก อีกทั้งยังมีการออกแบบและอธิบายเนื้อหาในเรื่องวิธีการสืบค้นแต่ละฐานข้อมูลออกมาชัดเจน และเข้าใจง่าย จึงเป็นอีกเหตุผลหนึ่งที่ทำให้นิสิตเลือกที่จะเรียนรู้จากคู่มือด้วยตนเอง และขอคำแนะนำจากเพื่อนเป็นลำดับถัดมาเมื่อเกิดข้อสงสัยหรืออ่านจากคู่มือด้วยตนเองแล้วไม่เข้าใจ เพราะอาจมีความสะดวกมากกว่าที่จะเข้าไปสอบหรือขอคำแนะนำจากบรรณารักษ์ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ผ่องพรรณ แย้มแขไข (2544: 67) มะลิวัลย์ สินน้อย (2549: 69) และ กิตติพร เพชรพราว (2549: 46) ที่ศึกษาการใช้ฐานข้อมูลออนไลน์ของนักศึกษาแล้วพบว่านักศึกษาส่วนใหญ่เรียนรู้วิธีการสืบค้นข้อมูลออนไลน์ด้วยตนเองก่อนที่จะเรียนรู้จากวิธีการอื่น ๆ ในลำดับถัดไป

1.3 สถานที่ในการเข้าใช้ฐานข้อมูลออนไลน์ พบว่า

นิสิตระดับบัณฑิตศึกษาใช้ฐานข้อมูลออนไลน์จากที่พักหรือที่อยู่อาศัยของตนเองและจากที่ทำงานของตนเองสูงสุดอยู่ในระดับมาก รองลงมาคือใช้จากสำนักหอสมุดกลาง อยู่ในระดับปานกลาง ที่เป็นเช่นนี้อาจเป็นเพราะนิสิตสามารถเข้าถึงและสืบค้นฐานข้อมูลออนไลน์ จากเว็บไซต์ของสำนักหอสมุดกลางได้จากทุกที่ไม่ว่าจะเป็นที่อยู่อาศัยของตนเองหรือจากที่ทำงานก็ตามซึ่งมีสิทธิในการเข้าใช้ฐานได้ข้อมูลออนไลน์บนเครือข่ายของมหาวิทยาลัยได้ อีกทั้งยังมีความสะดวกมากกว่าที่จะต้องเสียเวลาเดินทางมาติดต่อขอใช้บริการที่สำนักหอสมุดกลาง ซึ่งสอดคล้องกับกิตติพร เพชรพราว (2549: 46) ที่ศึกษาการใช้บริการออนไลน์ที่ใช้ในห้องสมุดพบว่าผู้ใช้ส่วนใหญ่ใช้คอมพิวเตอร์เพื่อสืบค้นข้อมูลจากที่บ้าน และสอดคล้องเทโนเพียร์และรีด (Tenopir; & Read. 2000: 234-246) ที่ศึกษารูปแบบการใช้ฐานข้อมูลในห้องสมุดมหาวิทยาลัยในประเทศสหรัฐอเมริกาและแคนาดา ที่พบว่าผู้ใช้มักเข้าถึงเครือข่ายจากระยะไกล เช่น จากที่บ้าน ที่พัก หรือที่ทำงาน มายังฐานข้อมูลหรือสื่อต่างๆ ที่ให้บริการผ่านทางออนไลน์ การที่นิสิตได้มีโอกาสเข้าใช้ฐานข้อมูลออนไลน์จากสำนักหอสมุดกลาง อาจมีเหตุผลในช่วงที่นิสิตมีการเรียนการสอน และเมื่อได้รับมอบหมายงานจากอาจารย์ จึงมีโอกาสได้เข้าใช้ฐานข้อมูลออนไลน์ที่สำนักหอสมุดกลาง บริเวณศูนย์การเรียนรู้นานาชาติด้วยตนเอง ชั้น 1 หรือ สามารถใช้อินเทอร์เน็ตไร้สายเพื่อเข้าไปสืบค้นฐานข้อมูลออนไลน์พร้อมทั้งการประชุมกลุ่มงานของนิสิตได้พร้อมกัน

1.4 วัตถุประสงค์ในการเข้าใช้ฐานข้อมูลออนไลน์ พบว่า

นิสิตระดับบัณฑิตศึกษามีวัตถุประสงค์ในการใช้ฐานข้อมูลออนไลน์อยู่ในระดับมากทุกข้อโดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด 2 ข้อแรก คือ เพื่อการทำปริญญานิพนธ์/สารนิพนธ์ และเพื่อการทำรายงาน/งานที่ได้รับมอบหมายจากอาจารย์ผู้สอน ทั้งนี้เนื่องมาจากการเรียนการสอนในระดับบัณฑิตศึกษามีความจำเป็นที่จะต้องศึกษาค้นคว้าหาข้อมูลอย่างกว้างขวางทั้งในประเทศและต่างประเทศและต้องการสารสนเทศที่ความทันสมัย ประกอบการทำรายงานหรืองานที่ได้รับมอบหมายจากอาจารย์ในขณะที่เรียนรายวิชาตามหลักสูตร (Course work) และเมื่อถึงช่วงเวลาที่จะต้องเริ่มดำเนินการทำวิทยานิพนธ์/สารนิพนธ์ ยิ่งมีความจำเป็นที่จะต้องใช้ฐานข้อมูลออนไลน์เพิ่มมากขึ้น เพราะต้องศึกษาค้นคว้าวรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง เพื่อเป็นข้อมูลเบื้องต้นในการดำเนินการทำปริญญานิพนธ์/สารนิพนธ์

ในลำดับต่อไป ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ผ่องพรรณ แย้มแขไข (2544: 67) โสมรัศมิ์ พิบูลย์มณี (2545: บทคัดย่อ) กฤษณา เบ็ญนุกูล (2546: 98-110) ดารณี แซ่ตั้ง (2549: 118-131) และ มะลิวัลย์ สินน้อย (2549: 69) ที่พบว่านักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษาเข้าใช้ฐานข้อมูลออนไลน์โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อประกอบการเรียน การทำรายงาน และการทำวิทยานิพนธ์

1.5 วิธีการใช้ฐานข้อมูลออนไลน์ พบว่า

นิสิตระดับบัณฑิตศึกษามีวิธีการใช้ฐานข้อมูลออนไลน์อยู่ในระดับมาก จำนวน 3 ข้อ คือ อ่านจากหน้าจอทันทีและสั่งพิมพ์เฉพาะหน้าที่ต้องการ อ่านจากหน้าจอคอมพิวเตอร์อย่างเดียว และบันทึกข้อมูลเก็บไว้อ่านในแฟ้มข้อมูลคอมพิวเตอร์ของตนเอง ทั้งนี้อาจเป็นเพราะฐานข้อมูลออนไลน์ส่วนใหญ่ที่ให้บริการในสำนักหอสมุดกลางมีลักษณะเป็นฐานข้อมูลเอกสารฉบับเต็ม (Full text) ซึ่งผู้ใช้สามารถอ่านเนื้อหาทั้งหมดได้จากหน้าจอทันที และสามารถเลือกสั่งพิมพ์เฉพาะหน้าที่มีเนื้อหาตรงกับความต้องการออกมาอ่านได้เมื่อมีเครื่องพิมพ์ที่ถูกเชื่อมต่อไว้ ซึ่งมีความสะดวกมากกว่าการอ่านจากหน้าจอเพียงอย่างเดียว นอกจากนี้ผู้ใช้ยังสามารถดาวน์โหลดเอกสารฉบับเต็มที่ค้นได้เก็บไว้ในอุปกรณ์เก็บข้อมูล หรือบันทึกลงแฟ้มข้อมูลคอมพิวเตอร์ของตนเองเพื่อนำมาเปิดอ่านในภายหลังได้อีกไม่ว่านิสิตจะใช้บริการที่สำนักหอสมุดกลาง หรือจากที่พักอาศัยก็ตาม

1.6 ความถี่และระยะเวลาในการเข้าใช้ฐานข้อมูลออนไลน์ พบว่า

นิสิตระดับบัณฑิตศึกษามีความถี่ในการเข้าใช้ฐานข้อมูลออนไลน์สูงสุด คือ วันละครั้ง โดยมีระยะเวลาในการเข้าใช้ ครั้งละประมาณ 40 นาที รองลงมาคือ ใช้มากกว่า 1 ครั้งต่อวัน โดยมีระยะเวลาในการเข้าใช้ครั้งละ 40 นาทีเช่นกัน ซึ่งจากความถี่ในการใช้ดังกล่าว ถือว่ามีความถี่ในการเข้าใช้มาก แต่ใช้ระยะเวลาในการสืบค้นแต่ละครั้งไม่ถือว่านานนัก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะมีเหตุผลสืบเนื่องมาจากการได้รับมอบหมายให้ทำรายงานหรือค้นคว้างานวิจัยเพื่อใช้ประกอบการเรียนการสอน ซึ่งในปัจจุบันอาจารย์มักให้นิสิตค้นคว้าจากแหล่งสารสนเทศออนไลน์ต่างๆ จึงส่งผลให้นิสิตระดับบัณฑิตศึกษาได้มีโอกาสค้นคว้าจากฐานข้อมูลออนไลน์ถี่ขึ้นสอดคล้องกับสภาพการเรียนการสอนมากขึ้นด้วย ซึ่งการที่นิสิตใช้ระยะเวลาในการค้นไม่ถึงชั่วโมงต่อครั้งนั้น อาจเป็นเพราะนิสิตระดับบัณฑิตศึกษามีความรู้พื้นฐานทางด้านคอมพิวเตอร์และทักษะการสืบค้นมาพอสมควรแล้วจากการได้รับการปฐมนิเทศจากห้องสมุดและหลายคนที่ผ่านการอบรมการใช้ฐานข้อมูลออนไลน์จากห้องสมุดมาบ้างแล้ว กอปรกับการสืบค้นจากฐานข้อมูลไม่ใช่เรื่องที่ยากนักและส่วนใหญ่ผู้ใช้มักกวาดตามองหาข้อความที่ตรงกับความต้องการ หรืออ่านเฉพาะบทคัดย่อ แล้วบันทึกไฟล์เก็บไว้ไปอ่านต่อที่บ้านหรือที่ทำงานมากกว่าที่จะรีบอ่านจากหน้าจอให้จบในทันที จึงอาจเป็นเหตุผลที่ใช้ระยะเวลาในการสืบค้นต่อครั้งไม่นานเกินไป ซึ่งไม่สอดคล้องกับงานวิจัยของดารณี แซ่ตั้ง (2549: 119) ที่ศึกษาการใช้ฐานข้อมูลออนไลน์ของนิสิตระดับบัณฑิตศึกษา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยแล้วพบว่า นิสิตมีความถี่ในการใช้ฐานข้อมูลออนไลน์ 2-3 ครั้งต่อสัปดาห์มากที่สุด แต่ผลการวิจัยมีความสอดคล้อง และใกล้เคียงกันในเรื่องระยะเวลาในการเข้าใช้ฐานข้อมูล คือ ใช้เวลาเฉลี่ยต่อครั้งในการสืบค้นมากกว่า 1 ชั่วโมงมากที่สุด รองลงมาคือใช้อยู่ในระยะเวลา 46-60 นาที

1.7 ประโยชน์ในการใช้ฐานข้อมูลออนไลน์ พบว่า

นิสิตระดับบัณฑิตศึกษามีความเห็นต่อประโยชน์ในการใช้ฐานข้อมูลออนไลน์โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายข้อพบว่ามีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากทุกข้อเช่นกัน ซึ่งข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด 2 ข้อแรก คือ การได้รับสารสนเทศจำนวนมากและมีความหลากหลาย สามารถสืบค้นได้ตลอดเวลา 24 ชั่วโมง และสามารถอ่านเนื้อหาของสารสนเทศผ่านคอมพิวเตอร์ได้ทันที ทั้งนี้อาจเป็นเพราะธรรมชาติของการสืบค้นข้อมูลผ่านทางออนไลน์ จะได้ผลการสืบค้นจำนวนมาก มีความหลากหลายจากทรัพยากรสารสนเทศทุกประเภทอยู่แล้ว เช่น จากบทความวารสาร บทความวิจัย รายงานการประชุม ฯลฯ อีกทั้งยังสามารถสืบค้นได้ตลอดเวลาไม่จำกัดเวลาในการเข้าถึง และอ่านข้อมูลฉบับเต็มได้จากหน้าจอทันทีดังที่ได้กล่าวมาแล้ว ดังนั้นนิสิตจึงคิดว่าตนเองได้ประโยชน์จากการรับข้อมูล หรือสารสนเทศที่มีความทันสมัยและตอบสนองความต้องการในการประกอบการศึกษาและค้นคว้าได้สะดวก รวดเร็ว กว่าสื่อสิ่งพิมพ์ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของผ่องพรรรณ แย้มแขไข (2544: 72) ที่ศึกษาการใช้ฐานข้อมูลออนไลน์ที่สำนักหอสมุดกลาง มหาวิทยาลัยเชียงใหม่บอกรับ แล้วพบว่าผู้ใช้มีความพึงพอใจในการสืบค้นสารสนเทศจากฐานข้อมูลออนไลน์ เพราะได้รับความสะดวก และสามารถเข้าถึงข้อมูลได้อย่างรวดเร็ว รวมทั้งสามารถสืบค้นได้ด้วยตนเองตลอด 24 ชั่วโมง ไม่ว่าจะสืบค้นจากสถานที่ใดก็ตาม อีกทั้งยังสอดคล้องกับงานวิจัยของโรเจอร์ (Rogers. 2001: 25-34) ที่ศึกษาการใช้วารสารอิเล็กทรอนิกส์ของอาจารย์และนักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษาแล้วพบว่าผู้ใช้มีความพึงพอใจในประเด็นการเข้าถึงข้อมูลได้ง่าย ประหยัดเวลาในการสืบค้น และสามารถสืบค้นได้ตลอดเวลา

2. ปริมาณการใช้ฐานข้อมูลออนไลน์ พบว่า

นิสิตระดับบัณฑิตศึกษามีปริมาณการใช้ฐานข้อมูลออนไลน์โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณารายฐานข้อมูล พบว่า ฐานข้อมูลที่มีการใช้สูงสุดอยู่ในระดับมากมีเพียงฐานข้อมูลเดียวคือ ฐานข้อมูล ProQuest Digital Dissertations & Thesis ทั้งนี้อาจเป็นเพราะฐานข้อมูล ProQuest Digital Dissertations & Thesis เป็นฐานข้อมูลที่รวบรวมงานวิจัยและวิทยานิพนธ์ทั้งในระดับปริญญาโท และปริญญาเอกที่ครอบคลุมเนื้อหาทุกสาขาวิชา และถึงแม้ว่าผู้ใช้จะสามารถอ่านเอกสารหรือดาวน์โหลดไฟล์เพื่อนำไปใช้ได้เพียง 24 หน้าแรก แต่นับเป็นข้อมูลที่มีประโยชน์มาก เพราะสามารถใช้เป็นข้อมูลเบื้องต้นที่อาจจุดประกายความคิด หรือได้แนวคิดจากงานวิจัยเหล่านั้นมาใช้ต่อยอด หรือใช้เป็นจุดเริ่มต้นในการหาหัวข้อปริญญานิพนธ์ รวมทั้งยังสามารถใช้บทคัดย่อในการอ้างอิงข้อมูลบางส่วนได้ ซึ่งนับเป็นฐานข้อมูลหลักที่ห้องสมุดมักให้คำแนะนำกับนิสิตระดับบัณฑิตศึกษาเพื่อใช้เป็นจุดเริ่มต้นในการศึกษาค้นคว้าวิจัย (อัมพร ขาวบาง. 2554: สัมภาษณ์)

ส่วนฐานข้อมูลที่มีการใช้ในระดับปานกลางสูงสุด 2 ลำดับแรก คือ ฐานข้อมูล H.W. Wilson และฐานข้อมูล Academic Search Elite ทั้งนี้อาจเป็นเพราะฐานข้อมูลดังกล่าวเป็นฐานข้อมูลฉบับเต็มที่มีขอบเขตเนื้อหาคลอบคลุมสหสาขาวิชา และมีการปรับปรุงข้อมูลให้เป็นปัจจุบัน เช่น มนุษยศาสตร์ สังคมศาสตร์ ศึกษาศาสตร์ วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี เป็นต้น ดังนั้นไม่ว่านิสิตจะอยู่ในกลุ่มสาขาวิชา

มนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ หรือสาขาวิชาวิทยาศาสตร์สุขภาพและวิทยาศาสตร์เทคโนโลยีก็สามารถใช้ฐานข้อมูลดังกล่าวประกอบการเรียน การศึกษาค้นคว้าทำรายงาน และใช้ในการทำปริญญานิพนธ์/สารนิพนธ์ได้ ซึ่งผลการวิจัยมีความสอดคล้องกับงานวิจัยของดารณี แซ่ตั้ง (2549: 118-131) ที่พบว่าฐานข้อมูลที่นิสิตเลือกใช้มากที่สุดในลำดับแรก คือ ฐานข้อมูล Wilson Web (ชื่อของฐานข้อมูล H.W. Wilson ในอดีต)

3. ผลการเปรียบเทียบปริมาณการใช้ฐานข้อมูลออนไลน์ของนิสิตระดับบัณฑิตศึกษาตามกลุ่มสาขาวิชา พบว่า นิสิตที่ศึกษาอยู่ในกลุ่มสาขาวิชาต่างกันมีการใช้ฐานข้อมูลออนไลน์โดยรวมแตกต่าง ซึ่งสอดคล้องกับสมมุติฐานการวิจัย ข้อที่ 1 โดยที่นิสิตกลุ่มสาขาวิชาวิทยาศาสตร์สุขภาพและวิทยาศาสตร์เทคโนโลยีมีการใช้ฐานข้อมูลออนไลน์มากกว่านิสิตกลุ่มสาขาวิชามนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ เมื่อพิจารณาเป็นรายฐานข้อมูล พบว่า นิสิตกลุ่มสาขาวิชาวิทยาศาสตร์สุขภาพและวิทยาศาสตร์เทคโนโลยีมีการใช้ฐานข้อมูลออนไลน์มากกว่านิสิตกลุ่มสาขาวิชามนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ โดยเรียงลำดับจากค่าเฉลี่ยที่มีการใช้มากที่สุดคือ ฐานข้อมูล ScienceDirect, Springerlink, Academic Search Elite, Academic Search Complete, ACM และ ISI Web of Science ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของผ่องพรรรณ แย้มแขไข (2544: 69) กิตติพร เพชรพราว (2549: 46) และมะลิวัลย์ สินน้อย (2549: 68) ที่ศึกษาเรื่องการใช้ฐานข้อมูลออนไลน์ที่ให้บริการในห้องสมุดแล้วพบว่าฐานข้อมูล ScienceDirect เป็นฐานข้อมูลที่มีการใช้มากที่สุด ส่วนฐานข้อมูลที่นิสิตกลุ่มสาขาวิชามนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มีการใช้มากกว่านิสิตกลุ่มสาขาวิชาวิทยาศาสตร์สุขภาพและวิทยาศาสตร์เทคโนโลยี มีจำนวน 2 ฐานข้อมูล คือ Education Research Complete และ ProQuest ABI/INFORM Complete ทั้งนี้อาจเป็นเพราะธรรมชาติของเนื้อหาและการเรียนการสอนในแต่ละกลุ่มสาขาวิชาย่อมมีความแตกต่างกันอยู่แล้ว ดังนั้นนิสิตที่ศึกษาในสาขาวิชาที่แตกต่างกันจึงมีการใช้ฐานข้อมูลบางฐานที่มีความเฉพาะเจาะจงลงไปในแต่ละศาสตร์มากน้อยแตกต่างกัน ซึ่งจะเห็นว่าผลการวิจัยที่เป็นฐานข้อมูลในลำดับแรกมักเป็นฐานข้อมูลเฉพาะสาขาวิชาที่ตรงกับความต้องการของนิสิตแต่ละกลุ่มสาขาวิชา

4. ปัญหาการใช้ฐานข้อมูลออนไลน์ของนิสิตระดับบัณฑิตศึกษา พบว่า

นิสิตระดับบัณฑิตประสบปัญหาในการใช้ฐานข้อมูลออนไลน์โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า มีเพียงด้านเดียวที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านระบบเครือข่าย/เครื่องคอมพิวเตอร์ซึ่งมีค่าเฉลี่ยโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง

เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า นิสิตระดับบัณฑิตศึกษาประสบปัญหาการใช้ฐานข้อมูลออนไลน์ในด้านระบบเครือข่าย/เครื่องคอมพิวเตอร์สูงสุดอยู่ในระดับมากเพียงข้อเดียว คือปัญหาในการเชื่อมต่อเครือข่ายคอมพิวเตอร์นอกเครือข่ายกับมหาวิทยาลัย ที่เป็นเช่นนี้อาจเป็นเพราะการที่ผู้ใช้เข้าถึงฐานข้อมูลออนไลน์จากนอกเครือข่าย เช่น เข้าใช้งานจากที่บ้านหรือที่ทำงาน จะต้องทำการกำหนดค่าการเชื่อมต่อเพื่อให้สามารถเข้าถึงฐานข้อมูลออนไลน์ที่ห้องสมุดจะให้บริการเฉพาะสมาชิกที่เข้าผ่านทางเครือข่ายของมหาวิทยาลัยเท่านั้น ดังนั้นหากผู้ใช้ไม่ทราบ หรือไม่เข้าใจวิธีการกำหนดค่าดังกล่าวจะทำให้ไม่สามารถเข้าถึงและสืบค้นฐานข้อมูลออนไลน์เหล่านั้นได้ ซึ่งสอดคล้องกับเปี่ยมสุข ทุ่งกาวี (2554: สัมภาษณ์)

บรรณารักษ์ชำนาญการ ฝ่ายส่งเสริมผู้ใช้ สำนักหอสมุดกลาง มศว ที่ให้ข้อมูลเพิ่มเติมว่า นิสิตและบุคลากรมักประสบปัญหาการเชื่อมต่อเครือข่ายจากภายนอกมายังเครือข่ายของมหาวิทยาลัยเพื่อเข้ามาสืบค้นฐานข้อมูลต่าง ๆ เพราะจะต้องการกำหนดค่าดังกล่าวก่อนทุกครั้ง ซึ่งห้องสมุดมีทางเลือกให้กำหนดค่าต่าง ๆ ด้วยกัน 2 รูปแบบ คือ 1) กำหนดค่า proxy sever 2) การตั้งค่า VPN และหากผู้ใช้ไม่สามารถกำหนดค่าการเชื่อมต่อมายังเครือข่ายของมหาวิทยาลัยได้ก็จะส่งผลให้ไม่สามารถเข้าใช้ฐานข้อมูลออนไลน์ได้เช่นกัน ซึ่งจากประสบการณ์ทำงานที่ผ่านพบว่ามีนิสิตและบุคลากรจำนวนไม่มากที่เข้ามาสอบถามและพยายามแก้ไขปัญหาการเชื่อมต่อดังกล่าว

รองลงมาเป็นปัญหาในระดับปานกลางซึ่งมีค่าเฉลี่ยสูงสุด 4 ลำดับแรกดังนี้ คือ ปัญหาด้านผู้ใช้บริการในเรื่องที่นิสิตไม่มีเวลาเข้าใช้ฐานข้อมูลออนไลน์ และปัญหาด้านผู้ให้บริการ คือ เรื่องช่องทางการเข้าใช้ฐานข้อมูลออนไลน์บนหน้าเว็บไซต์ระบุไม่ชัดเจน รวมถึงปัญหาด้านระบบเครือข่าย/เครื่องคอมพิวเตอร์ คือ คอมพิวเตอร์ที่สามารถใช้เครือข่ายอินเทอร์เน็ตมีจำนวนไม่เพียงพอ และมีความล่าช้าในการสืบค้นเนื่องจากการสื่อสารมีความเร็วต่ำ ที่เป็นเช่นนี้อาจเป็นเพราะหน้าโฮมเพจของสำนักหอสมุดกลางมีการปรับเปลี่ยนรูปแบบ และมีการจัดเมนูที่ใช้เป็นจุดเชื่อมโยงไปยังข้อมูลในส่วนต่าง ๆ ภายในเว็บไซต์ของห้องสมุดอยู่หลายครั้ง จึงอาจเป็นสาเหตุหนึ่งที่ทำให้ผู้ใช้เกิดปัญหาในการมองหาเมนูหรือหัวข้อที่ต้องการเข้าถึงไม่พบ ซึ่งหากนิสิตไม่คุ้นเคยหรือไม่ได้มีเวลาเข้าใช้ฐานข้อมูลออนไลน์บ่อยครั้งอาจเกิดความสับสนได้ ส่วนประเด็นปัญหาที่พบว่าเครื่องคอมพิวเตอร์ที่ให้บริการสืบค้นฐานข้อมูลออนไลน์ไม่เพียงพออาจเป็นเพราะบริเวณที่จัดให้บริการสืบค้นได้ เช่น มุมศูนย์การเรียนรู้นานาชาติด้วยตนเอง และห้องฝึกอบรม ชั้น 1 จะต้องใช้ในการให้บริการอื่น ๆ ควบคู่กันไปด้วย เช่น ใช้ในการจัดการเรียนการสอนบางรายวิชา ใช้ในการฝึกอบรมบางเวลาตามตารางกำหนดการอบรมของห้องสมุด และยังใช้เป็นห้องปฏิบัติการเพื่อฝึกภาษาอังกฤษให้กับนิสิตระดับปริญญาตรีอีกด้วย อีกทั้งยังมีการกำหนดเวลาในการใช้บริการแต่ละครั้งด้วย สำหรับปัญหาเรื่องความล่าช้าในการสืบค้นเนื่องจากการสื่อสารมีความเร็วต่ำ เป็นปัญหาที่พบบ้างในบางครั้งซึ่งเกิดจากหลายสาเหตุ เช่น ข้อจำกัดในเรื่องความเร็วของระบบอินเทอร์เน็ตของมหาวิทยาลัยหรือสาเหตุจากปัจจัยอื่น ๆ เช่น ไฟฟ้าดับ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของกิตติพร เพชรพราว (2549: 50) ที่พบว่าความเร็วในการดึงข้อมูลเป็นไปอย่างล่าช้าทั้งนี้เนื่องจากมาจากระบบเครือข่ายอินเทอร์เน็ตของมหาวิทยาลัยมีความเร็วไม่เพียงพอ และยังสอดคล้องกับงานวิจัยของผ่องพรรณ แย้มแขไข (2544: 72-74) ที่พบว่าระบบอินเทอร์เน็ตของมหาวิทยาลัยยังไม่สามารถตอบสนองได้เร็วตามความต้องการ โดยเฉพาะเมื่อผู้ใช้ต้องการเปิดเอกสารฉบับเต็มที่มักอยู่ในรูปแบบของ pdf ที่ต้องอาศัยความเร็วของอินเทอร์เน็ต รวมถึงเสนอแนะให้ห้องสมุดเพิ่มจำนวนคอมพิวเตอร์ให้เพียงพอต่อความต้องการอีกด้วย

5. ผลการเปรียบเทียบปัญหาการใช้ฐานข้อมูลออนไลน์ของนิสิตระดับบัณฑิตศึกษาตามกลุ่มสาขาวิชา พบว่า นิสิตที่ศึกษาในกลุ่มสาขาวิชาที่ต่างกันมีปัญหาในการใช้ฐานข้อมูลออนไลน์โดยรวมแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ หรืออาจกล่าวได้ว่าไม่แตกต่างกัน ซึ่งไม่สอดคล้องกับสมมุติฐานการวิจัยข้อที่ 2

เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า มีความแตกต่างกัน 2 ข้อดังนี้ คือ

นิสิตกลุ่มสาขาวิชาวิทยาศาสตร์สุขภาพและวิทยาศาสตร์เทคโนโลยีมีปัญหาในการใช้ฐานข้อมูลออนไลน์ ในด้านผู้ใช้บริการ ในเรื่องที่นิสิตไม่มีเวลาเข้าใช้ฐานข้อมูลออนไลน์มากกว่านิสิตกลุ่มสาขาวิชามนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ อาจเป็นเพราะนิสิตในกลุ่มสาขาวิชาวิทยาศาสตร์สุขภาพและวิทยาศาสตร์เทคโนโลยี เช่น คณะแพทยศาสตร์ ทันตแพทยศาสตร์ วิศวกรรมศาสตร์ มีภาระในการเรียนในแต่ละรายวิชาค่อนข้างมาก รวมทั้งยังต้องมีชั่วโมงการทดลองหรือปฏิบัติการอีก เช่น นิสิตคณะแพทยศาสตร์ และนิสิตคณะทันตแพทย์ จะต้องใช้เวลาในการเรียนและปฏิบัติหน้าที่เพื่อฝึกหัดในคลินิกผู้ป่วย ส่วนนิสิตคณะวิศวกรรมศาสตร์ นอกจากเรียนในชั้นเรียนปกติจะต้องออกไปฝึกปฏิบัติงานตามหน่วยงานต่าง ๆ ภายนอกด้วย จึงอาจเป็นเหตุให้ไม่มีเวลาเข้าใช้ฐานข้อมูลออนไลน์มากนัก

ส่วนนิสิตกลุ่มสาขาวิชามนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มีปัญหาในการใช้ฐานข้อมูลออนไลน์ ในด้านผู้ให้บริการ คือฐานข้อมูลออนไลน์ที่จัดให้บริการไม่ครอบคลุมเนื้อหาที่ต้องการมากกว่านิสิตกลุ่มสาขาวิชาวิทยาศาสตร์สุขภาพและวิทยาศาสตร์เทคโนโลยี อาจเป็นเพราะถึงแม้ว่าห้องสมุดจะมีฐานข้อมูลสหสาขาวิชาที่ครอบคลุมในด้านมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์บ้างบางฐาน แต่โดยมากเน้นข้อมูลทั่วไป และไม่มีฐานข้อมูลเฉพาะสาขาวิชาที่เน้นทางด้านวรรณกรรม ภาษา หรือ ทางด้านกฎหมาย ประวัติศาสตร์ ฯลฯ ที่จะนิสิตบางสาขาวิชาเฉพาะสามารถสืบค้นแบบเจาะลึกได้ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ดารณี แซ่ตั้ง (2549: 118-131) ที่ศึกษาการใช้ฐานออนไลน์ของนิสิตสาขามนุษยศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย แล้วพบว่า มีปัญหาด้านผลการสืบค้นสารสนเทศในเรื่องสารสนเทศที่ได้รับไม่ตรงกับความต้องการเป็นปัญหาที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด

ข้อเสนอแนะจากผลการวิจัย

1. ข้อเสนอแนะต่อผู้บริหาร

ควรขอการสนับสนุนเงินงบประมาณจากมหาวิทยาลัยเพิ่มขึ้น เพื่อเป็นค่าใช้จ่ายในการบอกรับหรือจัดซื้อฐานข้อมูลออนไลน์ โดยชี้ให้เห็นประเด็นสำคัญของฐานข้อมูลออนไลน์ เพื่อใช้ประกอบในการเรียนการสอนและเพื่อให้สอดคล้องต่อหลักสูตรการเรียนการสอนของมหาวิทยาลัย ที่สามารถใช้เป็นตัวบ่งชี้ สู่มหาวิทยาลัยแห่งการวิจัย และมหาวิทยาลัยแห่งความเป็นเลิศทางวิชาการ

2. ข้อเสนอแนะต่อสำนักหอสมุดกลาง

2.1 ควรจัดกิจกรรมการส่งเสริมการใช้ฐานข้อมูลออนไลน์ การประชาสัมพันธ์ การให้การศึกษาแก่ผู้ใช้ เพื่อให้ผู้ใช้ได้ใช้ฐานข้อมูลออนไลน์อย่างคุ้มค่า และมากขึ้น

2.2 ควรปรับปรุงเว็บไซต์สำนักหอสมุดกลาง มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ให้สามารถเข้าถึงฐานข้อมูลได้ง่ายขึ้น

2.3 ควรเพิ่มจำนวนคอมพิวเตอร์สำหรับสืบค้นฐานข้อมูลออนไลน์ด้วยตนเองสำหรับนิสิตระดับบัณฑิตศึกษาให้เพียงพอ

2.4 ควรนำข้อมูลที่ได้จากการวิจัยครั้งนี้ ไปใช้เป็นแนวทางในการต่ออายุสมาชิกฐานข้อมูลที่บอกรับ และบอกรับฐานข้อมูลใหม่เพิ่มเติมที่อาจารย์ นิสิต และบุคลากรเสนอมา เพื่อให้สอดคล้องกับสภาพการใช้ ปริมาณการใช้ ปัญหาการใช้ ของผู้ใช้บริการ

3. ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะเป็นการวิจัยในครั้งต่อไป ดังนี้

3.1 ควรศึกษาการใช้ฐานข้อมูลออนไลน์ของอาจารย์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

3.2 ควรศึกษาการใช้ฐานข้อมูลออนไลน์เชิงลึกโดยศึกษาเน้นเฉพาะสาขาวิชา

บรรณานุกรม

บรรณานุกรม

กฤษณา เบ็ญนุกุล. (2546). **ศึกษาพฤติกรรมการใช้ฐานข้อมูลออนไลน์ในการสืบค้นสารสนเทศทางการเกษตรของนิสิตระดับบัณฑิตศึกษากลุ่มวิชาการเกษตร มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.** วิทยานิพนธ์ ศศ.ม. (บรรณารักษศาสตร์และสารนิเทศศาสตร์). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ถ่ายเอกสาร.

กิตติพร เพชรพราว. (2549). **รายงานการวิจัยการใช้ฐานข้อมูลออนไลน์ที่ให้บริการในสำนักหอสมุดกลาง มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าพระนครเหนือ.** กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าพระนครเหนือ.

เกรียงศักดิ์ เจริญวงศ์ศักดิ์. (2540). การพัฒนาบัณฑิตในทศวรรษหน้า. **วารสารครุศาสตร์.** 2(2):1-10.

ดารณี แซ่ตั้ง. (2549). **การใช้ฐานข้อมูลออนไลน์สาขามนุษยศาสตร์ของนิสิตบัณฑิตศึกษา สาขามนุษยศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.** วิทยานิพนธ์ ศศ.ม. (บรรณารักษศาสตร์และสารนิเทศศาสตร์). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยรามคำแหง.

นงลักษณ์ ไม่หน่ายกิจ. (2543). **สารนิเทศสาร.** กรุงเทพฯ: ภาควิชาบรรณารักษศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

น้ำทิพย์ วิภาวิน. (2547). **การใช้ห้องสมุดยุคใหม่.** พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยศรีปทุม.

นุชรี ตรีโลจน์วงศ์; และ อัมพร ขาวบาง. (2548). การสืบค้นฐานข้อมูลวารสาร ใน **ทักษะการรู้สารสนเทศ**. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ: ภาควิชาบรรณารักษศาสตร์และสารสนเทศศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.

บุญชม ศรีสะอาด. (2545). **การวิจัยเบื้องต้น.** พิมพ์ครั้งที่ 7. กรุงเทพฯ: สุริยสาส์น.

ประภาวดี สืบสนธิ์. (2543). **สารสนเทศในบริบทสังคม.** กรุงเทพฯ: สมาคมห้องสมุดแห่งประเทศไทย.

เปี่ยมสุข ทุ่งกาวี (2554, 22 เมษายน). **ปัญหาในการกำหนดค่า proxy sever.** สัมภาษณ์โดย มาลินี ภูหมั่นเพียร ที่สำนักหอสมุดกลาง มหาวิทยาลัยศรนครินทรวิโรฒ.

ผ่องพรรณ แย้มแขไข. (2544). **รายงานการวิจัยเรื่องการใช้ฐานข้อมูลออนไลน์ที่บอกรับเป็นสมาชิกโดยสำนักหอสมุด มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.** เชียงใหม่: สำนักหอสมุด มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.

พวา พันธุ์เมฆา. (2541). สารนิเทศกับการศึกษาค้นคว้า เอกสารประกอบการศึกษา ใน **รายวิชา บร 101**. พิมพ์ครั้งที่ 4. กรุงเทพฯ: ภาควิชาบรรณารักษศาสตร์ คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร.

มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. บัณฑิตวิทยาลัย. (2553). **สรุปจำนวนนิสิตระดับบัณฑิตศึกษา ปีการศึกษา 2553.** กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.

มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. สำนักหอสมุดกลาง. (2553). **รายงานประจำปี 2553.** กรุงเทพฯ: สำนักหอสมุดกลาง มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.

----------. (2553). **ฐานข้อมูลออนไลน์.** สืบค้นเมื่อ 22 สิงหาคม 2553. จาก http://lib.ac.th/index.php?option=com_weblink&catid=38&Itemid=57

----------. (2552). **รายงานประจำปี 2552.** กรุงเทพฯ: สำนักหอสมุดกลาง มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.

มะลิวัลย์ สินน้อย. (2549). **การใช้ฐานข้อมูลออนไลน์ของนักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษาในสำนักวิทยบริการ มหาวิทยาลัยอุบลราชธานี.** รายงานการศึกษาอิสระ ศศ.ม. (บรรณารักษศาสตร์และสารนิเทศศาสตร์). ขอนแก่น: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยขอนแก่น ถ่ายเอกสาร.

ลัดดา โกรดิ. (2545). เทคโนโลยีที่ใช้ในการจัดเก็บและการค้นคืนสารสนเทศ. ใน **ประมวลสาระชุดวิชาการจัดเก็บและการค้นคืนสารสนเทศ, หน่วยที่ 1-4**. หน้า 79. นนทบุรี: สาขาวิชาศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.

วิเชียร เกตุสิงห์. (2538, กุมภาพันธ์-มีนาคม). ค่าเฉลี่ยกับการแปลความหมาย: เรื่องง่ายๆ ที่บางครั้งก็ ผิดพลาดได้. **ข่าวสารวิจัยทางการศึกษา.** 18(3): 8-11.

สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา. (2553). **Reference Database**. สืบค้นเมื่อ 20 ตุลาคม 2553 http://www.thailis.uni.net.th/reference.php

----------. (2553). **ข้อมูลสถิติการใช้งานฐานข้อมูลประจำปีงบประมาณ 2553**. สืบค้นเมื่อ 22 สิงหาคม 2553. จาก http://www.thailis.uni.net.th/RDreport.php

----------. (2552). **ประวัติความเป็นมาของ ThaiLIS.** สืบค้นเมื่อ 20 ธันวาคม 2552. จาก http://www.thailis.uni.net.th/background.php

สุริทอง ศรีสะอาด. (2544). **แนวทางการพัฒนาห้องสมุดสถาบันอุดมศึกษาสู่เกณฑ์มาตรฐานห้องสมุดอุดมศึกษา พ.ศ.2544: รายงานการวิจัย.** กรุงเทพฯ: ทบวงมหาวิทยาลัย.

โสมรัศมิ์ พิบูลย์มณี. (2545). **การใช้ฐานข้อมูลเพื่อการค้นคว้าวิจัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.** วิทยานิพนธ์ อม. (บรรณารักษศาสตร์และสารนิเทศศาสตร์). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ถ่ายเอกสาร.

อรทัย วารีสอาด. (2544). การสืบค้นข้อมูลห้องสมุดผ่านทางอินเตอร์เน็ต (WebPAC) และบริการอเนกประโยชน์สำหรับผู้ใช้ในยุคไซเบอร์. **วารสารห้องสมุด.** 45(2): 45-53.

อัมพร ขาวบาง (2554, 22 เมษายน). **การใช้ฐานข้อมูล ProQuest Digital Dissertations & Thesis ของนิสิตระดับบัณฑิตศึกษา.** สัมภาษณ์โดย มาลินี ภูหมั่นเพียร ที่สำนักหอสมุดกลาง มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.

อาภากร ธาตุโลหะ. (2547). **ทรัพยากรสารสนเทศเพื่อการค้นคว้า**. ชลบุรี: สำนักหอสมุดกลาง มหาวิทยาลัยบูรพา.

อารีย์ ธัญกิจจานุกิจ; และคนอื่นๆ. (2548). **การใช้ฐานข้อมูลออนไลน์ของอาจารย์ นักวิจัย และนิสิตบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ วิทยาเขตบางเขน.** กรุงเทพฯ: สำนักหอสมุด มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.

Bitter, Gary G. (1992). **Macmillian Encyclopedia of Computers.** New York: Macmillian.

De Groote, Sandra L.; & Dorsch, Josephine L. (2003, April). Measuring Use Patterns of Online Journals and Databases. **Journal of the Medical Library Association.** 91(2): 231-40

Krejcie, Robert V.; & Morgan, Darlyn M. (1970, Autumn). Determining Sample Size for Research Activities. **Educational and Psychological Measurement**. 3: 607-610.

Lee, Lucy Te-Chu. (1983). Non-Bibliographic Database. **Journal of Library and Information Science**. 9(1): 74-93

McCain; & Merrill. (2001). **Dictionary for School Library Media Specialists : a Practical and Comprehensive Guide**. Englewood: Libraries Unlimited.

Macmillan encyclopedia of computers. (1992). New York: Macmillan.

Rice, Barbara A. (1985, Winter). Evalution of Online Databases and their Uses in Collection Evaluation. **Library Trends**. 33(3): 297-325.

Reitz, Joan M. (2010). **Online Dictionary for Library and Information Science.** Retrived October 27, 2010, from http://lu.com/odlis/search.cfm.

Roger, Sally A. (2001, January). Electronic Journal Usage at Ohio State University. **College & Research Libraries**. 62(1): 25-34.

Tenopir, Carol; & Read, Eleanor. (2000, May). Patterns of Database Use in Academic Libraries. **College & Research Libraries**. 61(3): 234-246.

ภาคผนวก

แบบสอบถาม
เรื่องการใช้ฐานข้อมูลออนไลน์ที่ให้บริการในสำนักหอสมุดกลาง
ของนิสิตระดับบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

คำชี้แจง

แบบสอบถามนี้มีจุดมุ่งหมายเพื่อศึกษาสภาพการใช้ ปริมาณการใช้ และปัญหาการใช้ฐานข้อมูลออนไลน์ที่ให้บริการในสำนักหอสมุดกลางของนิสิตระดับบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ซึ่งผลการวิจัยนี้จะเป็นแนวทางในการปรับปรุง การให้บริการฐานข้อมูลออนไลน์เพื่อให้ผู้ใช้บริการเข้าไปใช้ได้อย่างสะดวก รวมทั้งการให้ความรู้หรือการให้การศึกษาแก่ผู้ใช้ เพื่อส่งเสริมการใช้บริการฐานข้อมูลออนไลน์ให้สอดคล้องกับความต้องการของผู้ใช้ ดังนั้น ขอให้ท่านได้โปรดตอบแบบสอบถามทุกข้อ โดยเลือกคำตอบที่ตรงกับความคิดเห็นของท่านมากที่สุด เพื่อให้การวิเคราะห์ข้อมูลงานวิจัยนี้ดำเนินไปด้วยความถูกต้อง

แบบสอบถามประกอบด้วย 5 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม
ตอนที่ 2 สภาพการใช้ฐานข้อมูลออนไลน์
ตอนที่ 3 ปริมาณการใช้ฐานข้อมูลออนไลน์
ตอนที่ 4 ปัญหาการใช้ฐานข้อมูลออนไลน์
ตอนที่ 5 ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะอื่นๆ

คำศัพท์อธิบายศัพท์ที่ใช้ในการวิจัย

ฐานข้อมูลออนไลน์ หมายถึง ฐานข้อมูลออนไลน์ที่สำนักหอสมุดกลาง จัดให้บริการแก่ผู้ใช้ ผ่านระบบเครือข่ายมหาวิทยาลัยและผ่านระบบเครือข่ายอินเตอร์เน็ต ประกอบด้วยฐานข้อมูลบรรณานุกรม สาระสังเขป และเอกสารฉบับเต็ม ฐานข้อมูลวารสารอิเล็กทรอนิกส์ ฐานข้อมูลวิทยานิพนธ์ ฐานข้อมูลข่าวและฐานข้อมูลต่างๆ ได้แก่

ThaiLIS เป็นฐานข้อมูลที่ใช้ร่วมกันระหว่างห้องสมุดสถาบันอุดมศึกษาในโครงการพัฒนาเครือข่ายระบบห้องสมุดในประเทศไทย (Thailand Library Integrated System - ThaiLIS) ในความรับผิดชอบของสำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา ผู้วิจัยสนใจศึกษา จำนวน 10 ฐานข้อมูล และฐานข้อมูลออนไลน์ที่ห้องสมุดบอกรับเองอีก จำนวน 2 ฐานข้อมูล รวมเป็น 12 ฐานข้อมูล รายละเอียดของฐานข้อมูลออนไลน์ทั้งหมดมีดังนี้

1. ACM เป็นฐานข้อมูลด้านเทคโนโลยีสารสนเทศและวิทยาการคอมพิวเตอร์ของ Association for Computing Machinery (ACM) ครอบคลุมสารสนเทศจากบทความวารสาร นิตยสาร รายงาน เอกสารการประชุมและข่าวสาร ให้ข้อมูลบรรณานุกรม สาระสังเขป และเอกสารฉบับเต็ม ตั้งแต่ปี 1974 - ปัจจุบัน

2. Academic Search Elite เป็นฐานข้อมูลที่มีขอบเขตของเนื้อหาครอบคลุมสหสาขาวิชา ได้แก่ ศึกษาศาสตร์ บริหารธุรกิจ สังคมศาสตร์ มนุษยศาสตร์ วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี วิทยาศาสตร์สุขภาพ ฐานข้อมูลนี้มีดรรชนี บรรณานุกรม สาระสังเขป และเอกสารฉบับเต็ม ของบทความวารสาร ตั้งแต่ปี ค.ศ.1985 - ปัจจุบัน

3. Academic Search Complete เป็นฐานข้อมูลที่มีเนื้อหาครอบคลุมทุกสาขาหรือสหสาขาวิชาโดยให้รายละเอียดบรรณานุกรม สาระสังเขปและเอกสารฉบับเต็ม จากบทความวารสาร รวมทั้งเอกสาร รายงานการประชุม ฯลฯ สามารถสืบค้นย้อนหลังได้ตั้งแต่ปี ค.ศ.1887-ปัจจุบัน เป็นฐานข้อมูลที่ห้องสมุดบอกรับเอง

4. Education Research Complete เป็นฐานข้อมูลเฉพาะทางด้านการศึกษา ที่มีเนื้อหาครอบคลุมการศึกษาทุกระดับ ตั้งแต่การศึกษาปฐมวัยถึงการอุดมศึกษา รวมทั้งสุขศึกษาและการทดสอบ โดยมีดรรชนี สาระสังเขป เอกสารฉบับเต็ม บทความวารสาร และ รวมทั้งฉบับเต็มของหนังสือและเอกสาร

5 H.W. Wilson เป็นฐานข้อมูลบทความวารสารในสาขาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี ชีววิทยา เกษตร ศิลปศาสตร์ การศึกษา มนุษยศาสตร์ และสังคมศาสตร์ ประกอบด้วยฐานข้อมูลบรรณานุกรม สาระสังเขป และเอกสารฉบับเต็ม โดยครอบคลุมตั้งแต่ปี ค.ศ.1981 - ปัจจุบัน

6. IEEE/IEE เป็นฐานข้อมูลที่มีขอบเขตของเนื้อหาครอบคลุมสาขาวิชาเทคโนโลยีสารสนเทศ วิศวกรรมไฟฟ้าอิเล็กทรอนิกส์ และสาขาวิชาที่เกี่ยวข้อง ให้ข้อมูลบรรณานุกรม สาระสังเขป และเอกสารฉบับเต็มของบทความ วารสาร รายงานการประชุม นิตยสาร เอกสารการประชุม รวมทั้งเอกสารมาตรฐานของ IEEE ตั้งแต่ ปี ค.ศ. 1988 - ปัจจุบัน

7. ISI Web of Science เป็นฐานข้อมูลของบริษัท Thomson ISI ครอบคลุมสาขาวิชา วิทยาศาสตร์ สังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์ ให้ข้อมูลบรรณานุกรมและสาระสังเขปพร้อมกับเชื่อมโยงไปยังแหล่งข้อมูลเอกสารฉบับเต็ม และให้ข้อมูลการอ้างถึง (Cited references) ตั้งแต่ปี ค.ศ. 2001-ปัจจุบัน

8. ProQuest ABI/INFORM Complete เป็นฐานข้อมูลที่ครอบคลุมเนื้อหาทางด้านบริหารธุรกิจมากที่สุด ABI/IFORM แบ่งออกเป็น 3 ฐานข้อมูลย่อยดังนี้ ABI/INFORM Global เป็นฐานข้อมูลที่มีเนื้อหาครอบคลุมทางด้านบริหารและการจัดการ ABI/INFORM Trade & Industry เป็นฐานข้อมูลที่มีเนื้อหาครอบคลุมด้านการค้าและอุตสาหกรรม และ ABI/INFORM Dateline เป็นฐานข้อมูลที่เนื้อหาครอบคลุมด้านธุรกิจ และมีวิทยานิพนธ์ทางด้านบริหารธุรกิจ

9. ProQuest Dissertations & Theses เป็นฐานข้อมูลที่รวบรวมวิทยานิพนธ์ระดับปริญญาโท และปริญญาเอกของสถาบันการศึกษาที่ได้รับการรับรองจากประเทศสหรัฐอเมริกาและแคนาดา รวมถึง บางสถาบันการศึกษาจากทวีปยุโรป ออสเตรเลีย เอเชีย และแอฟริกา มากกว่า 1,000 แห่ง โดยมีฐานข้อมูลบรรณานุกรม ตั้งแต่ปี ค.ศ. 1861 - ปัจจุบัน ฐานข้อมูลสาระสังเขป

ตั้งแต่ปี ค.ศ. 1981-ปัจจุบัน และมีข้อมูลที่เป็นเนื้อหาของวิทยานิพนธ์ 24 หน้าแรก ตั้งแต่ ค.ศ. 1997 - ปัจจุบัน

10. ProQuest Medical Library เป็นฐานข้อมูลทางด้านการแพทย์และสาขาวิชาที่เกี่ยวข้อง ให้ข้อมูลดรรชนี สาระสังเขป และเอกสารฉบับเต็ม พร้อมภาพ ในหัวข้อทางการแพทย์ โดยครอบคลุมตั้งแต่เรื่องการดูแลสุขภาพ การพยาบาล กุมารแพทย์ กายภาพบำบัด โรคหัวใจ ระบบประสาท เภสัชศาสตร์ และอื่น ๆ สามารถสืบค้นย้อนหลังได้ตั้งแต่ปี ค.ศ.1886 - ปัจจุบัน เป็นฐานข้อมูลที่ห้องสมุดบอกรับเอง

11. ScienceDirect เป็นฐานข้อมูลบทความในสาขาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี วิทยาศาสตร์สุขภาพ มนุษยศาสตร์ และสังคมศาสตร์ ให้ข้อมูลบรรณานุกรม สาระสังเขป และเอกสารฉบับเต็ม ตั้งแต่ปี ค.ศ. 1995 – ปัจจุบัน บริษัท Elsevier B.V.ผู้ผลิตฐานข้อมูล ScienceDirect ยังผลิตฐานข้อมูล Scopus ซึ่งเป็นฐานข้อมูลที่มีเนื้อหาทางด้านวิทยาศาสตร์ชีวภาพ วิทยาศาสตร์กายภาพ วิทยาศาสตร์สุขภาพ สังคมศาสตร์ ให้ข้อมูลดรรชนีและสาระสังเขป และสามารถเรียกดูเอกสารฉบับเต็มของวารสารนั้นได้

12. SpringerLink เป็นฐานข้อมูลที่ให้เนื้อหาในสาขาวิชาหลัก ๆ ทางด้านวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี และทางการแพทย์ ให้ข้อมูลบรรณานุกรม สาระสังเขปและเอกสารฉบับเต็ม ได้ ตั้งแต่ปี ค.ศ. 1997 - ปัจจุบัน

<u>ตอนที่ 1</u> สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม

<u>คำชี้แจง</u> โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงใน ☐ ตามความเป็นจริงเกี่ยวกับตัวท่าน

1. ท่านศึกษาอยู่ในคณะใด

1.1 ☐ คณะมนุษยศาสตร์
☐ คณะศึกษาศาสตร์
☐ คณะศิลปกรรมศาสตร์
☐ คณะสังคมศาสตร์
☐ สถาบันวิจัยพฤติกรรมศาสตร์
☐ สำนักทดสอบทางการศึกษาและจิตวิทยา
☐ บัณฑิตวิทยาลัย

1.2 ☐ คณะพลศึกษา
☐ คณะแพทยศาสตร์
☐ คณะทันตแพทย์ศาสตร์
☐ คณะวิทยาศาสตร์
☐ คณะวิศวกรรมศาสตร์

ตอนที่ 2 สภาพการใช้ฐานข้อมูลออนไลน์

<u>คำชี้แจง</u> โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงใน ☐ ที่ตรงกับสภาพการใช้ฐานข้อมูลออนไลน์ตามความเป็นจริง

1. ในรอบ 1 ปีที่ผ่านมาท่านเคยสืบค้นข้อมูลจากฐานข้อมูลออนไลน์ในสำนักหอสมุดกลาง มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

☐ มากกว่า 4 ครั้ง/สัปดาห์
☐ 1-3 ครั้ง/สัปดาห์
☐ เดือนละไม่เกิน 3 ครั้ง
☐ ภาคเรียนละไม่เกิน 1 ครั้ง

ถ้าท่านเลือกข้อใดข้อหนึ่ง โปรดข้ามไปตอบข้อ 3 เป็นต้นไป

☐ ไม่เคยใช้เลย (หากท่านตอบข้อนี้ กรุณาตอบเหตุผลในข้อ 2 และสิ้นสุดการตอบแบบสอบถาม)

2. เหตุผลที่ท่านไม่ใช้บริการฐานข้อมูลออนไลน์แต่ละข้อต่อไปนี้เป็นเหตุผลของท่านในระดับใด

เหตุผลที่ไม่ใช้ฐานข้อมูลออนไลน์	ระดับของเหตุผลที่ไม่ใช้				
	มากที่สุด (5)	มาก (4)	ปานกลาง (3)	น้อย (2)	น้อยที่สุด (1)
1.ไม่รู้จักวิธีการใช้เทคโนโลยีสมัยใหม่ เช่น คอมพิวเตอร์ อินเทอร์เน็ต					
2. ไม่รู้จักฐานข้อมูลออนไลน์					
3. ไม่ทราบแหล่งใช้ฐานข้อมูลออนไลน์					
4. ไม่มีเครื่องคอมพิวเตอร์และเครือข่ายอินเทอร์เน็ต					
5. ไม่มีทักษะการใช้คอมพิวเตอร์และอินเทอร์เน็ต					
6. ไม่มีความสนใจในการใช้ฐานข้อมูลออนไลน์					
7. เท่าที่เรียนในระดับบัณฑิตศึกษามาถึงขณะนี้ยังไม่มีภาระที่ต้องทำงานวิชาการที่ต้องใช้ฐานข้อมูลออนไลน์					
8. ค้นคว้าจากสิ่งพิมพ์ก็ได้ข้อมูลเพียงพอแล้ว					

3. ท่านทราบว่าสำนักหอสมุดกลาง มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ มีบริการฐานข้อมูลออนไลน์จากแหล่งใด มากน้อยเพียงไร

แหล่งที่ทำให้ทราบข้อมูล	ระดับของการได้รับข้อมูล				
	มากที่สุด (5)	มาก (4)	ปานกลาง (3)	น้อย (2)	น้อยที่สุด (1)
1. การประชาสัมพันธ์ของสำนักหอสมุดกลาง					
2. คู่มือแนะนำการใช้ของสำนักหอสมุดกลาง					
3. เว็บไซต์ของสำนักหอสมุดกลาง					
4. กิจกรรมแนะนำการใช้ห้องสมุดของสำนักหอสมุดกลาง					
5. บรรณารักษ์					
6. อาจารย์ผู้สอน					
7. เพื่อน					
8. บรรณานุกรมท้ายเล่มของเอกสารที่ศึกษาค้นคว้า					

4. ท่านเรียนรู้การใช้ฐานข้อมูลออนไลน์ด้วยวิธีการใด

วิธีการเรียนรู้การใช้ข้อมูลออนไลน์	ระดับการเรียนรู้				
	มากที่สุด (5)	มาก (4)	ปานกลาง (3)	น้อย (2)	น้อยที่สุด (1)
1. เข้าร่วมกิจกรรมแนะนำการใช้ห้องสมุดของสำนักหอสมุดกลาง					
2. ข้อมูลแนะนำวิธีการสืบค้นฐานข้อมูลออนไลน์จากเว็บไซต์					
3. การแนะนำของบรรณารักษ์					
4. การแนะนำของอาจารย์					
5. การแนะนำของเพื่อน					
6. การเรียนรู้ด้วยตนเอง					

5. ในการเข้าใช้ฐานข้อมูลออนไลน์ ท่านเข้าใช้บริการจากสถานที่ต่าง ๆ ต่อไปนี้มากน้อยเพียงใด

สถานที่ในการใช้ฐานข้อมูลออนไลน์	ระดับการเข้าใช้				
	มากที่สุด (5)	มาก (4)	ปานกลาง (3)	น้อย (2)	น้อยที่สุด (1)
1. สำนักหอสมุดกลาง มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ					
2. สำนักคอมพิวเตอร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ					
3. ศูนย์บริการคอมพิวเตอร์ของภาควิชา/คณะ					
4. ที่พัก/ที่อยู่อาศัยของท่าน					
5. ที่ทำงานของท่าน					
6. ร้านอินเทอร์เน็ต					

6. ท่านมีวัตถุประสงค์ต่าง ๆ ในการเข้าใช้ฐานข้อมูลออนไลน์ ต่อไปนี้มากน้อยเพียงไร

วัตถุประสงค์ในการใช้ฐานข้อมูลออนไลน์	ระดับของวัตถุประสงค์ในการใช้				
	มากที่สุด (5)	มาก (4)	ปานกลาง (3)	น้อย (2)	น้อยที่สุด (1)
1. เพื่อการทำปริญญานิพนธ์/สารนิพนธ์					
2. เพื่อการทำรายงาน/งาน ที่ได้รับมอบหมาย					
3. เพื่อประกอบการเรียนรายวิชาต่างๆ					
4. เพื่อติดตามความก้าวหน้าทางวิชาการ					

7. ท่านนำข้อมูลจากการใช้บริการฐานข้อมูลออนไลน์มาใช้ประโยชน์โดยใช้วิธีการต่างๆ ต่อไปนี้มากน้อยเพียงไร

วิธีการใช้ฐานข้อมูลออนไลน์	ระดับการใช้				
	มากที่สุด (5)	มาก (4)	ปานกลาง (3)	น้อย (2)	น้อยที่สุด (1)
1. อ่านจากหน้าจอคอมพิวเตอร์อย่างเดียว					
2. สั่งพิมพ์ (print) บทความที่ต้องการทั้งหมดออกมา					
3. บันทึกข้อมูลเก็บไว้ โดย Export ส่งเข้า E-mail ของตนเองแล้วไปเปิดอ่านภายหลัง					
4. บันทึกข้อมูลเก็บไว้อ่าน โดย Export ไปยังโปรแกรม EndNote					
5. อ่านจากหน้าจอทันที และสั่งพิมพ์เฉพาะหน้าที่ต้องการ					
6. บันทึกข้อมูลเก็บไว้อ่านในแฟ้มข้อมูลคอมพิวเตอร์ของตนเอง					

8. ท่านมีความถี่และระยะเวลาในการเข้าใช้ฐานข้อมูลออนไลน์แต่ละครั้งมากน้อยเพียงไร (เลือกตอบเพียงข้อเดียว)

ความถี่ในการใช้ฐานข้อมูลออนไลน์	ระยะเวลาที่ใช้ต่อครั้ง				
	20 นาที	40 นาที	1-2 ชั่วโมง	3-4 ชั่วโมง	5-6 ชั่วโมง
1. วันละครั้ง					
2. มากกว่า 1 ครั้ง ต่อวัน					
3. 2-3 วันต่อครั้ง					
4. สัปดาห์ละครั้ง					
5. เดือนละครั้ง					
6. ไม่แน่นอน					

9. ท่านมีความคิดเห็นต่อประโยชน์ที่ได้จากฐานข้อมูลออนไลน์ มากน้อยเพียงไร

ประโยชน์ในการใช้ฐานข้อมูลออนไลน์	ระดับของประโยชน์ที่ได้รับ				
	มากที่สุด (5)	มาก (4)	ปานกลาง (3)	น้อย (2)	น้อยที่สุด (1)
1. ได้รับสารสนเทศที่ทันสมัย					
2. ได้รับสารสนเทศจำนวนมากและมีความหลากหลาย สามารถสืบค้นได้ ตลอดเวลา 24 ชั่วโมง					
3. สามารถอ่านเนื้อหาของสารสนเทศผ่านคอมพิวเตอร์ได้ทันที					
4. สามารถเชื่อมโยงเนื้อหาสารสนเทศไปยังสารสนเทศอื่นๆ ที่เกี่ยวข้องได้					

ตอนที่ 3 ปริมาณการใช้ฐานข้อมูลออนไลน์

<u>คำชี้แจง</u> โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องที่ตรงกับการใช้ฐานข้อมูลออนไลน์ของท่าน

ในช่วงระยะเวลาที่ท่านกำลังศึกษาอยู่ที่มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ท่านได้ใช้ฐานข้อมูลออนไลน์ต่อไปนี้ประกอบการเรียน การทำรายงาน การทำปริญญานิพนธ์/สารนิพนธ์ หรือติดตามความก้าวหน้าทางวิชาการ มากน้อยเพียงใด

ฐานข้อมูลออนไลน์	ปริมาณการใช้				
	มากที่สุด (5)	มาก (4)	ปานกลาง (3)	น้อย (2)	น้อยที่สุด/ไม่เคยใช้ (1)
1. ACM					
2. Academic Search Elite					
3. Academic Search Complete					
4. Education Research Complete					
5. H.W.Wilson					
6. IEEE/IEE					
7. ISI Web of Science					
8. ProQuest ABI/INFORM Complete					
9. ProQuesDigital Dissertations & Thesis					

ฐานข้อมูลออนไลน์	ปริมาณการใช้				
	มากที่สุด (5)	มาก (4)	ปานกลาง (3)	น้อย (2)	น้อยที่สุด/ไม่เคยใช้ (1)
10. ProQuest Medical Library					
11. ScienceDirect					
12. SpringerLink					

ตอนที่ 4 ปัญหาการใช้ฐานข้อมูลออนไลน์ที่ให้บริการในสำนักหอสมุดกลาง ของนิสิตระดับบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

<u>คำชี้แจง</u> โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องที่ตรงกับระดับปัญหาที่ท่านประสบจากการใช้ฐานข้อมูลออนไลน์ เมื่อท่านได้ใช้ฐานข้อมูลออนไลน์ต่าง ๆ ท่านมีปัญหาในแต่ละข้อมากน้อยเพียงไร

ปัญหาการใช้ฐานข้อมูลออนไลน์	ระดับปัญหาการใช้				
	มากที่สุด (5)	มาก (4)	ปานกลาง (3)	น้อย (2)	น้อยที่สุด (1)
<u>ด้านผู้ใช้บริการ</u>					
1. ไม่มีเวลาเข้าใช้ฐานข้อมูลออนไลน์					
2. ไม่มีทักษะการใช้ภาษาอังกฤษในการกำหนดคำค้น					
3. ไม่มีทักษะและวิธีการในการพิมพ์คำค้น					
4. ไม่คุ้นเคยกับการค้นข้อมูลด้วยเครื่องคอมพิวเตอร์					
5. ไม่มีความรู้และประสบการณ์ในการใช้ฐานข้อมูลออนไลน์					
6. ไม่ทราบว่าห้องสมุดมีฐานข้อมูลออนไลน์อะไรบ้าง					
7. ไม่ทราบรายละเอียดและวิธีการใช้ฐานข้อมูลออนไลน์					
8. ไม่เข้าใจคำสั่งที่ใช้ในฐานข้อมูลออนไลน์					
9. ไม่เข้าใจเกี่ยวกับสารสนเทศที่ค้นคืนได้ เช่นประเภทเอกสาร อักษรย่อของฐานข้อมูล					

ปัญหาการใช้ฐานข้อมูลออนไลน์	ระดับปัญหาการใช้				
	มากที่สุด (5)	มาก (4)	ปานกลาง (3)	น้อย (2)	น้อยที่สุด (1)
<u>ด้านผู้ให้บริการ</u>					
1. ผู้ให้บริการค้นคืนฐานข้อมูลออนไลน์ขาดทักษะในการใช้ฐานข้อมูลออนไลน์					
2. ผู้ให้บริการแนะนำการใช้ฐานข้อมูลออนไลน์ไม่ชัดเจน					
3. ผู้ให้บริการไม่สามารถบริการได้สอดคล้องกับความต้องการของผู้ใช้					
4. สำนักหอสมุดกลาง ประชาสัมพันธ์เกี่ยวกับการใช้ฐานข้อมูลออนไลน์ไม่ทั่วถึง					
5. ช่องทางการเข้าใช้ฐานข้อมูลออนไลน์บนหน้าเว็บไซต์ระบุไม่ชัดเจน					
6. ฐานข้อมูลออนไลน์ที่จัดให้บริการไม่ครอบคลุมเนื้อหาที่ต้องการ					
7. ฐานข้อมูลออนไลน์ที่จัดให้บริการไม่ทันสมัย					
8. ฐานข้อมูลออนไลน์มีเนื้อหาซ้ำซ้อนกัน					
<u>ด้านระบบเครือข่าย/เครื่องคอมพิวเตอร์</u>					
1. ความล่าช้าในการสืบค้นเนื่องจากการสื่อสารมีความเร็วต่ำ					
2. ระบบเครือข่ายเกิดความขัดข้องบ่อย					
3. คอมพิวเตอร์ที่ใช้มีประสิทธิภาพต่ำ					
4. คอมพิวเตอร์ที่สามารถใช้เครือข่ายอินเทอร์เน็ตมีจำนวนไม่เพียงพอ					
5. การเชื่อมต่อเครือข่ายคอมพิวเตอร์นอกเครือข่ายกับมหาวิทยาลัยมีปัญหา					
6. ไม่ทราบวิธีการเชื่อมต่อเครือข่ายภายนอกกับเครือข่ายของมหาวิทยาลัย					

ตอนที่ 5 ข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะอื่น ๆ (โปรดแสดงความคิดเห็นปัญหาด้านต่าง ๆ ต่อไปนี้อย่างอิสระเพื่อประโยชน์ในการนำไปพิจารณาปรับปรุงการให้บริการฐานข้อมูลออนไลน์ต่อไป)

1. ด้านผู้ใช้บริการ.....
.....
.....
.....
.....

2. ด้านผู้ให้บริการ.....
.....
.....
.....
.....

3. ด้านระบบเครือข่าย/เครื่องคอมพิวเตอร์.....
.....
.....
.....
.....

ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะอื่น ๆ.....
.....
.....
.....
.....

ขอขอบคุณที่ให้ความร่วมมือในการตอบแบบสอบถาม

ประวัติย่อผู้ทำสารนิพนธ์

ประวัติย่อผู้ทำสารนิพนธ์

ชื่อ ชื่อสกุล	นางมาลินี ภูหมั่นเพียร
วันเดือนปีเกิด	12 กรกฎาคม 2507
สถานที่เกิด	สุราษฎร์ธานี
สถานที่อยู่ปัจจุบัน	40/255 ซอยพระยาสุเรนทร์ 40 แขวงสามวาตะวันตก เขตคลองสามวา กทม 10510
ตำแหน่งหน้าที่การงานปัจจุบัน	บรรณารักษ์ชำนาญการ
สถานที่ทำงานปัจจุบัน	สำนักหอสมุดกลาง มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

ประวัติการศึกษา

พ.ศ. 2526	มัธยมศึกษาปีที่ 5 จากโรงเรียนสุราษฎร์พิทยา
พ.ศ. 2531	ศศ.บ.(บรรณารักษศาสตร์) จากมหาวิทยาลัยรามคำแหง
พ.ศ. 2554	ศศ.ม.(บรรณารักษศาสตร์และสารสนเทศศาสตร์) จากมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ